

๒๕๔๒-๒๕๔๓

๒๕๔๓-๒๕๔๔

๒๕๔๔-๒๕๔๕

ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

ปริญญานิพนธ์

ของ

ระวีวรรณ คำสม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมสร วรชัยน้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญชน และ ดร.นันทา สุรักษา กรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จิรศักดิ์ ไพศาล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ที่ให้ความกรุณาและอนุญาตให้ศึกษาทดลองในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กมล ประทีปธีรานันท์ อาจารย์ปิยาธิปไตย เปี่ยมทรัพย์ อาจารย์เนาะแนว และอาจารย์อุตร สีริอาภรณ์ อาจารย์ฝ่ายโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ที่ให้ความกรุณาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณคุณาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณอาณรงณ์ คำสม ที่ช่วยเหลือในด้านคอมพิวเตอร์ คุณวศิณี มุกตอกไม้ที่ช่วยเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย คุณวัชร ไชยจันดี คุณจินตนา อินทรทัศน์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอโน้มศีรษะถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณย่าชิต คุณปู่พร้อม คำสมและบิดา มารดา ผู้เป็นแรงดลบันดาลใจ ห่วงใย ตลอดจนให้กำลังใจและทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยตลอดมา จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ระวีวรรณ คำสม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
แหล่งข้อมูลและประชากร.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	52
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	52
การดำเนินการทดลอง	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล	81
ผลการศึกษาค้นคว้า	82

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	87
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	87
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	88
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	89
การดำเนินการทดลอง	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	93
อภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า	94
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	111
ประวัติย่อผู้วิจัย	275

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design.....	74
2 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Two Randomized Group Pretest Posttest Design.....	75
3 เปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกความสามารถในการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย.....	82
4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการฝึก พฤติกรรมแสดงออกจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	83
5 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการฝึก พฤติกรรมแสดงออกจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ ความช่วยเหลือ.....	84
6 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อน ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก ที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	85
7 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก ที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	86
8 คะแนนการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออก ที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกพฤติกรรมแสดงออก ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่ เหมาะสมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	268

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสร วังษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสร วังษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญโญชน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. นันทา สุรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่ เดือน พ.ศ.

9	คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ก่อนและหลังการทดลอง...	269
10	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	270
11	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็น ผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	271
12	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนกับคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกนักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	272
13	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็น ผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	273
14	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรม แสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็น ผู้ให้ความช่วยเหลือ.....	274

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน ที่ต้องมีการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น บุคคลที่ไม่กล้าแสดงออกจะมีความวิตกกังวล มีความเกรงใจสูง ไม่กล้าแสดงสิทธิของตน ทำให้มีปัญหาด้านพฤติกรรมเกิดขึ้นมากมายกระทบทั้งตนเอง ครอบครัวและสังคม (อุษณีย์ เย็นสบาย. 2533 : 3 - 4)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันต่างมีอิทธิพลต่อกันทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม วัยรุ่นที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันมีความสนใจและมีอุดมคติคล้ายคลึงกัน มักจะรวมกันเป็นกลุ่ม การคบเพื่อนเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของวัยรุ่น ซึ่งเขาต้องการคบเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะมีความรู้สึว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากและกลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อตัววัยรุ่นมากเช่นกัน (สมชาย ธีรธนกุล. 2526 : 98)

กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญต่อนักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นมาก กลุ่มเพื่อนเพศเดียวกันและเรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีความสำคัญมากกว่าใคร ๆ ทั้งสิ้น วัยรุ่นต่างให้ความสำคัญกับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน เรียนรู้ว่าควรจะทำพฤติกรรมอย่างไรเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน มีความรู้สึกอบอุ่นใจหากได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองในการที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นมากขึ้น (เจียรนัย ทรงชัยกุล. 2534 : 236 ; อ้างอิงมาจาก Blyth and Thiel. 1982)

ดักลาส (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. 2532 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Douglas. 1984) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่า สำหรับวัยรุ่น ความคิดเห็นของเพื่อนหรือผู้ที่มีอายุมากกว่าเล็กน้อย มีความสำคัญต่อเขามากกว่าข้อคิดหรือข้อเสนอแนะจากผู้ใหญ่วัยกลางคน ครู หรือผู้ปกครอง พวกเขาจะปฏิเสธบทบาทของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า แต่ไม่ใช่เพราะว่า พวกเขามีทัศนคติไม่ดีต่อผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าหรือต่อผู้ใหญ่ แต่พวกเขามีความรู้สึกว่า การได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ทำให้เขารู้สึกว่าตัวเองเป็นเด็ก พวกเขาสนใจที่จะได้รับการยอมรับ ความเห็นใจและความเข้าใจจากเพื่อน ๆ พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากกว่ามาตรฐานที่ผู้ใหญ่กำหนด

แนวความคิดที่เกี่ยวกับการให้นักเรียนสอนกันเอง ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในประเทศอังกฤษ จากบันทึกของควินติเลียน (Quintilian) ในหนังสือ อินสติตูตไอโอ โอราทอเรีย (Institutio Oratoria) ได้กล่าวถึงการให้เด็กอ่อนวัยกว่าเรียนบทเรียน จากรุ่นพี่ ต่อมาในปี ค.ศ. 1530 ตรอทเซนดอฟ (Trotzendorf) ครูชาวเยอรมัน ก็ได้นำเอาวิธีการ ให้นักเรียนสอนกันเองไปใช้ โดยให้นักเรียนที่มีอายุมากช่วยสอนเด็กรุ่นน้อง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างใหญ่หลวงต่อวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองเกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 ทั้งนี้เพราะเกิดสภาวะการขาดแคลนครู ครูคนหนึ่งต้องรับผิดชอบต่อนักเรียนเป็นจำนวนมาก หนังสือหรืออุปกรณ์มีจำกัด แลงคาสเตอร์ (Lancaster) นักการศึกษาในสมัยนั้นจึงคิดแก้ปัญหาโดยการฝึกเด็กที่มีอายุมากกว่า ให้ช่วยทำหน้าที่เป็นผู้สอน และในปี ค.ศ. 1820 วิธีการให้นักเรียนสอนกันเองได้เป็นที่ยอมรับในอเมริกา โดย โฟล์ (Fowle) ได้มองเห็นคุณค่าของการให้นักเรียนสอนกันเอง และเขาได้เสนอให้จัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบขึ้น (อุทัย เพชรช่วย. 2528 : 24)

วิธีการให้นักเรียนสอนกันเองเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อนักเรียนไม่ว่าจะมองในแง่ของผู้เรียนหรือผู้สอน ในแง่ของผู้เรียนนั้น นักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ จากกันและกันได้มากมาย และการเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สามารถสื่อความหมายได้ดีและเหมาะสมกว่าภาษาของครู เนื่องจากวัยของนักเรียนใกล้เคียงกัน ถ้ามองในแง่ของผู้สอนการที่นักเรียนถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้มาให้เพื่อนเขาฟังด้วยภาษาของตนเอง (Own Language) และในรูปแบบของเขาจะช่วยให้เขาเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องที่เขาเรียนรู้มาทั้งหมด (อุทัย เพชรช่วย. 2528 : 24) นักเรียนแต่ละคนจะต้องเรียนรู้การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เรียนรู้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (วัลลี หลีสันติพงศ์. 2538 : 18) แม้ว่านักเรียนจะไม่ได้เรียนหลักการและวิธีการให้การช่วยเหลือแบบกลุ่มมาโดยตรงแต่เป็นที่สังเกตว่า นักเรียนมีคุณสมบัติเฉพาะบางประการที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการให้การช่วยเหลือแบบกลุ่ม กล่าวคือ นักเรียนรู้ว่า การจะพูดคุยสื่อให้เพื่อนนักเรียนเข้าใจตนเองอย่างไร และจากการที่นักเรียนอยู่ในบทบาทและสถานภาพเดียวกัน นักเรียนจึงเรียนรู้ลักษณะเฉพาะของเพื่อนแต่ละคนในโรงเรียนหรือเพื่อนที่มีบ้านอยู่ในละแวกเดียวกันกับตน และรู้จักใกล้ชิดกันมากเมื่อเทียบกับครูแล้วเพื่อนก็มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมและสนทนาพูดคุยกันมากกว่าครู จึงเหมาะสมอย่างยิ่งหากได้จัดฝึกอบรม และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนและให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถในกลุ่ม (สุใจ ส่วนไพโรจน์. 2537 : 51)

จากการศึกษาของ ฮุย (Huey. 1984 : 95 -98) ที่ได้นำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมาใช้ลดความก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นผิวดำ โดยดำเนินการฝึกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นการฝึกให้คำปรึกษาโดยผู้ให้คำปรึกษา (Professional Counselor) และกลุ่มที่ 2 ดำเนินการฝึกโดยกลุ่มเพื่อนผู้ให้คำปรึกษา (Peer - Counselors) ผลการศึกษาพบว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่ดำเนินโดยผู้ให้คำปรึกษาและกลุ่มเพื่อนผู้ให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพพอๆ กัน และนักเรียนวัยรุ่นผิวดำที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือภายหลังการฝึกกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการฝึก

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองของนักเรียน โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 680 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต้องการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในเรื่องการแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 26.65 ความเชื่อมั่นในตนเองร้อยละ 4.73 ความรับผิดชอบร้อยละ 14.19 ความเป็นผู้นำร้อยละ 13.98 การทำงานเป็นกลุ่มร้อยละ 10.85 มนุษยสัมพันธ์ร้อยละ 9.59 และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน และอาจารย์แนะแนวจำนวน 2 คน ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า อาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และอาจารย์แนะแนวระบุว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประมาณร้อยละ 60 ควรปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพราะนักเรียนกลุ่มนี้จะทักทายเพื่อนด้วยการตบศีรษะ หัวเราะเมื่อครูดุเพื่อน สนทนากับเพื่อนด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อีกร้อยละ 40 นั้นปฏิบัติตนกับเพื่อนได้เหมาะสมคือ นักเรียนทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ ชมเพื่อนเมื่อเพื่อนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในเรื่องการแสดงออก จำนวน 22 คน พบว่า นักเรียนต้องการปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนในด้าน การแสดงความคิดเห็น การปฏิเสธ การกล่าวคำวิจารณ์ การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน การให้กำลังใจเพื่อน การแสดงออกในเหตุการณ์ที่ควรได้รับสิทธิ์ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวควรได้รับการพัฒนาทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ผลการสัมภาษณ์ นักเรียนดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์แนะแนว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

สำหรับวิธีการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนนั้นมีหลายวิธี เช่น การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้เทคนิคแม่แบบ และการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Corey. 1991 : 288)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมาใช้พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ซึ่งพรรณราย ทพยะประภา (2527 : 9 -10) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความรู้สึกที่ดี รู้จักยอมรับตนเอง และสามารถเลือกที่จะแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ รวมทั้งทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุปรียา ดันสกุล (2537 : 54) ที่กล่าวไว้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม

ฟินน์ (Finn. 1981 : 91) กล่าวว่า ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำ หรือการปฏิบัติตนกับเพื่อน ควรให้เพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้เพื่อนหรือนักเรียนที่มีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ หรือที่เคยได้รับการฝึกอบรม สอนกันเอง เป็นการแบ่งปัน ความรู้ ทักษะ หรือ พฤติกรรมอื่น ๆ

วิธีการให้เพื่อนช่วยเพื่อนที่ประสบความสำเร็จนั้น เพื่อนที่ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกหัดและฝึกอบรมมาก่อน ข้อที่ได้เปรียบของการใช้วิธีการให้เพื่อนช่วยเพื่อนนี้คือบางครั้งนักเรียนที่ช่วยเพื่อนมีความสามารถเป็นพิเศษในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ๆ ได้ แต่จากการพิจารณาอย่างใกล้ชิดอาจกล่าวได้ว่าวิธีการใช้เพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะสร้างเสริมบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่กันและกันได้อย่างเสรีในระหว่างนักเรียนนั่นเอง (Bedworth. 1987 : 310) นอกจากนี้ วิธีการให้เพื่อนช่วยเพื่อน จะเป็นการใช้ทักษะในการแก้ปัญหา พร้อมกับมีความรู้เกี่ยวกับ ทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการแนะนำเพื่อนผู้ซึ่งเป็นเพื่อน (Vincent and Finn. 1983 : 4)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะฝึกวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสม และเมื่อนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้เรียนรู้วิธีการฝึกและมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมากขึ้น ผู้วิจัยจะให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ไปฝึกนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยทราบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม และคาดว่าจะประโยชน์ต่ออาจารย์แนะแนว และอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไปทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมและจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจากการตอบสอบถาม “ใคร่อย่” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของ ผู้วิจัย จำนวน 13 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และจากการสอบถามความสนใจของนักเรียนในการร่วมโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

2. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจากการตอบแบบสอบถาม “ใคร่อย่” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน นักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และได้มาจากการตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน จำนวน 175 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 16 คน ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรและจากการสอบถามความสมัครใจของนักเรียนในการร่วมการทดลอง หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองกลุ่มหนึ่งจะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนกลุ่มทดลองอีกกลุ่มหนึ่งจะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จำแนกเป็น

3.1.1 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก

3.1.2 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยมีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

3.1.3 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยมีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

3.2.2 การปฏิบัติตนกับเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ให้แก่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยฝึกนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้สามารถใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน และตั้งแต่วันที่ 2 เป็นต้นไปผู้วิจัยจะทบทวนและติดตามผลของการดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.2 ขั้นตอนการ

ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ในการฝึกนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique) หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนของแม่แบบที่เป็นวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สังเกตและฝึกปฏิบัติวิธีการใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเทคนิคแม่แบบที่จะนำไปใช้ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบที่เป็นวีดิทัศน์ แล้วให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน และการใช้เทคนิคในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกันอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่

เพียงใด โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกพร้อมทั้งฝึกให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่านักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

1.2.2. บทบาทสมมติ (Role Playing) หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามที่ผู้วิจัยกำหนด และฝึกนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในการใช้เทคนิคในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน และเทคนิคในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนซักถามหรือให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึก เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน

2. การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคน เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีประสบการณ์ในการแสดง

3. การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจัดฉากแสดง เพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่

ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก พร้อมทั้งฝึกให้นักเรียนใช้เทคนิคดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้วิจัยสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง บทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ภายหลังที่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมจนครบทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกการใช้เทคนิคบทบาทสมมติและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนก่อนที่จะนำไปฝึกให้แก่เพื่อนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

1.2.3 การให้คำแนะนำ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะเป็นผู้แนะนำให้ผู้รับการฝึกทราบว่า ควรปรับปรุงพฤติกรรมแสดงออกอย่างไร

1.2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติหลังจากได้ฝึกแต่ละทักษะ

1.2.5 การให้แรงเสริมทางบวก หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมหรือผู้รับการฝึกให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

1.3 ขั้นสรุป

1.3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

1.3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนเกี่ยวกับการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการฝึกว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่นักเรียนจะนำไปใช้ฝึก กับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

2. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนที่ปฏิบัติกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก หมายถึง วิธีการที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกให้นักเรียนที่มี การปฏิบัติกับเพื่อนไม่เหมาะสมสามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมีลำดับขั้นดังนี้

2.1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมปฏิบัติกับเพื่อน และตั้งแต่วันที่ 2 เป็นต้นไป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จะทบทวนตลอดจนติดตามผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

2.2 ขั้นดำเนินการ

ในการดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน อธิบายให้นักเรียน ทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติกับเพื่อนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนสังเกต พฤติกรรมปฏิบัติกับเพื่อนของแม่แบบที่เป็นวิดิทัศน์ที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกำหนดขึ้น โดยมี ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับ พฤติกรรมปฏิบัติกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเสนอแม่แบบที่เป็น วิดิทัศน์ที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ และให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของ แม่แบบ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่ เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับ การปฏิบัติกับเพื่อนว่า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

2.2.2 บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียน ที่ปฏิบัติกับเพื่อนไม่ เหมาะสมสามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษา ถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมี ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาท ของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติกับเพื่อน และพฤติกรรมปฏิบัติกับเพื่อนที่ผู้วิจัยกำหนด ขึ้นที่จะให้นักเรียนแสดง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอ่านเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถาม หรือให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิดกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

2.2.3 การให้คำแนะนำ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะเป็นผู้แนะนำให้ผู้รับการฝึกทราบว่า ควรปรับปรุงพฤติกรรมการแสดงออกอย่างไร

2.2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติหลังจากได้ฝึกแต่ละทักษะ

2.2.5 การให้แรงเสริมทางบวก หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมหรือผู้รับการฝึกให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษากายและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ หมายถึง วิธีการที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกนักเรียนให้สามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษากาย (Verbal Language) โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในระหว่างการดำเนินการฝึก โดยมีลำดับดังนี้

3.1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ และตั้งแต่ครั้งที่ 2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะติดตามผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

3.2 ขั้นดำเนินการ

ในการดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) หมายถึง วิธีการที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนของแม่แบบที่เป็นวิดิทัศน์ที่ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกำหนดขึ้น โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเสนอแม่แบบที่เป็นวิธีทัศน์ที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ และให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ชักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่านักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

3.2.2 บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะช่วยนักเรียนให้สามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อน และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง ขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถามหรือให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน
2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน
3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนจัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง
4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง
5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่างๆ เพื่อช่วยจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล
6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเข้าไปด้วยในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือสรุปเพิ่มเติม

3.2.3 การให้คำแนะนำ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะเป็นผู้แนะนำให้ผู้รับการฝึกทราบว่า ควรปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการแสดงออกอย่างไร

3.2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติหลังจากได้ฝึกแต่ละทักษะ

3.2.5 การให้แรงเสริมทางบวก หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมหรือผู้รับการฝึกให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3.3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ให้นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกัน

4. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสม และมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และเป็นกลุ่มที่จะได้รับการฝึกเกี่ยวกับวิธีการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากผู้วิจัย และภายหลังที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกวิธีการดังกล่าวจากผู้วิจัยแล้วกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนี้จะไปเป็นผู้ฝึกนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยแบ่งกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ทำหน้าที่ฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ทำหน้าที่ฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ในการฝึกของกลุ่มที่ 2 นี้ผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

5. ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้ตามลำดับขั้นตอน และสามารถใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้คือ เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ได้อย่างเหมาะสม

ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมประเมินได้จากแบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

6. การปฏิบัติตนกับเพื่อน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งภาษาถ้อยคำ และ ภาษาท่าทาง เพื่อให้นักเรียนได้รับการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

6.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่

- 6.1.1 การกล่าวคำทักทายเพื่อน
- 6.1.2 การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน
- 6.1.3 การแสดงความคิดเห็น
- 6.1.4 การให้ข้อเสนอแนะ
- 6.1.5 การกล่าวคำปฏิเสธ
- 6.1.6 การกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
- 6.1.7 การให้กำลังใจเพื่อน
- 6.1.8 การแสดงความเห็นใจ
- 6.1.9 การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

6.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่

- 6.2.1 การประสานสายตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม
- 6.2.2 การแสดงสีหน้าได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด
- 6.2.3 การใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.1 ความหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.2 ลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.3 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.4 วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.5 องค์ประกอบของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.6 ขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.7 เทคนิคที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.1 แนวความคิดของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.2 ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน
 - 2.3 คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.4 การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.5 ขนาดของกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.6 ระยะเวลาในการฝึกโปรแกรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.7 การประเมินผลโปรแกรมเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 3.1 กลุ่มเพื่อน
 - 3.2 ชนิดของกลุ่มเพื่อน
 - 3.3 ความสำคัญของกลุ่มเพื่อนสำหรับวัยรุ่น
 - 3.4 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.1 ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้นได้มีผู้ให้คำจำกัดความ และความหมายไว้หลายแนวความคิดดังนี้

โวลเป้ (Wolpe. 1973 : 81) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่า หมายถึง การแสดงความรู้สึกทั้งหลายนอกเหนือไปจากความรู้สึกวิตกกังวลต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องเหมาะสม

ซานส์เบอรี (Sansbury. 1974 : 118) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่า เป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงความคิดและความรู้สึกต่างๆ ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านภาษาท่าทางและน้ำเสียง

อัลเบอร์ตี และเอมมอน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 133 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons. 1974.) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้นเกี่ยวข้องกับการแสดงออกซึ่งสิทธิของบุคคล

แลงและจาคูโบสกี (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 133 ; อ้างอิงมาจาก Lange and Jakuboski. 1976) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกล้าแสดงออกว่า เป็นการที่บุคคลยืนหยัดเพื่อรักษาสิทธิของตนเอง และเป็นการแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก และความเชื่ออย่างตรงไปตรงมา จริงใจ และแสดงออกในลักษณะที่เหมาะสม โดยไม่ก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้พฤติกรรมกล้าแสดงออกนั้นยังเกี่ยวข้องกับการให้เกียรติแก่ตนเอง และให้เกียรติผู้อื่น บุคคลจะสามารถแสดงออกให้เห็นถึงความต้องการของตนเองหรือปกป้องสิทธิของตนเองพอ ๆ กับการให้เกียรติแก่ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่น

ราทัสและเนวิด (Rathus and Nevid. 1978 : 81) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลไม่ยอมให้บุคคลอื่นเอาเปรียบ สามารถพูดหรือกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องได้ แต่ถ้าผลออกมาว่าการกระทำนั้นผิดก็สามารถยอมรับได้ และเมื่อถูกเอาเปรียบก็สามารถจะปรับสถานการณ์นั้นให้ถูกต้องโดยไม่รู้สึกอะไร สามารถปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลเพียงพอได้

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม คือ การแสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม พูดหรือกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ยืนหยัดเพื่อรักษาสิทธิของตนเองไว้ ไม่ก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น

1.2 ลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะตามความเหมาะสมในการแสดงออก แต่ลักษณะนั้นขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ แลงและจาคุโบสกี (เทพสงวนกิตติพันธุ์, 2536 :14 - 15 ; อ้างอิงมาจาก Lange and Jakuboski, 1970) ได้แบ่งลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็น 6 ลักษณะด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกขั้นพื้นฐาน (Basic Assertion) หมายถึงการแสดงออกอย่างง่าย ๆ ในการป้องกันสิทธิของตนเองหรือการแสดงออกซึ่ง ความเชื่อ ความรู้สึก หรือ ความคิดเห็นต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น กล่าวว่ “ผมขอเวลาสัก 2 - 3 นาทีนะครับ” เมื่อถูกถามคำถามที่สำคัญโดยท่านยังไม่ได้เตรียมตัวมาหรือกล่าวว่า “ขอโทษครับขอให้ผมพูดให้จบก่อน” เมื่อถูกขัดจังหวะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการแสดงออกซึ่งความผูกพันและการชื่นชมอีกด้วย เช่น “ผมมีความสุขครับที่มีเพื่อนอย่างคุณ”

2. การแสดงออกแบบร่วมรู้สึก (Empathic Assertion) หมายถึง การแสดงออกโดยใช้คำพูดที่เน้นการเข้าใจสถานการณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้อื่นก่อน ต่อจากนั้น จึงใช้คำพูดอื่น ๆ ที่เป็นการแสดงออกถึงสิทธิของตนเอง ตัวอย่างเช่น พูดว่า “คุณอาจจะต้องการคุยกันมากกว่าที่จะฟังการประชุม แต่การคุยของคุณทำให้ผมไม่ได้ยินเสียงการประชุม กรุณาคุยกันเบาๆ หน่อยครับ” เมื่อมีคนพูดคุยกันเสียงดังในที่ประชุม ประโยชน์ที่สำคัญของการแสดงออกที่เหมาะสมแบบนี้คือช่วยให้ผู้พูดได้ใช้เวลาชั่วขณะในการทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกไป ซึ่งเป็นการช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวหรืออารมณ์ที่รุนแรงของผู้พูดได้

3. การแสดงออกแบบขยายเพิ่ม (Escalating Assertion) หมายถึง การแสดงออกที่ขยายเพิ่มขึ้น เมื่อการแสดงออกที่เหมาะสมในครั้งแรก ๆ ถูกอีกฝ่ายหนึ่งละเลยหรือเพิกเฉย ตัวอย่างเช่น เมื่อถูกเร้าให้ซื้อของในขณะที่คุณสนทนากับเพื่อน และไม่ต้องการที่จะซื้อของนั้น

พูดว่า	ระดับ 1	“สิ่งที่คุณเสนอมาดีครับ แต่เราต้องการพูดคุยกัน เชิญที่อื่นก่อนครับ”
	ระดับ 2	“ไม่ครับ ขอขอบคุณ เรากำลังพูดคุยธุระสำคัญกัน กรุณาอย่ารบกวน”
	ระดับ 3	“นี่เป็นครั้งที่ 3 และเป็นครั้งสุดท้ายแล้วนะครับ ผมขอบอกว่าเราไม่ต้องการซื้อของของคุณ กรุณาไปที่อื่น”

อย่างไรก็ตามข้อควรระวังก็คือไม่ควรใช้คำพูดระดับ 3 ในการโต้ตอบครั้งแรก เนื่องจากจะกลายเป็นการแสดงออกที่ก้าวร้าวได้

4. การแสดงออกในลักษณะการเผชิญหน้า (Confrontive Assertion) หมายถึง การแสดงออกที่เหมาะสมต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่ใช้การประเมินหรือการตัดสินพฤติกรรมของผู้อื่น

ตัวอย่างเช่น “ผมได้บอกคุณแล้วว่า ผมจะให้คุณยืมเครื่องเสียงตามที่ได้ตกลงกัน แต่ตอนนี้คุณเล่นเครื่องเสียงของผมโดยไม่ได้ออกมาก่อนผมอยากทราบว่าเหตุใดคุณจึงทำเช่นนี้” ในทางตรงกันข้าม ถ้าใช้การประณินตัดสินพฤติกรรม จะกลายเป็นการเผชิญหน้าแบบก้าวร้าวซึ่งจะทำให้ผู้อื่นคับแค้นใจ เช่น “อ้าว ! นั่นมันเครื่องเสียงของผมนี่นา คุณนี่แย่มากที่ไม่ทำตามข้อตกลง เอาเครื่องเสียงผมคืนมาเดี๋ยวนี้ และผมจะปิดล็อกกุญแจไว้ ถ้าคุณอยากเล่นต้องมาขออนุญาตผมก่อน

5. การกล้าแสดงออกในลักษณะของการใช้ภาษา ผม / ดิฉัน (I-Language Assertion) หมายถึง การแสดงออกที่จะช่วยให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจ เมื่อความรู้สึถูกยับยั้งจากการรบกวนบางอย่างเกี่ยวกับสิทธิและความรู้สึกต่าง ๆ ของเขา

การแสดงออกในลักษณะของการใช้ภาษา ผม / ดิฉัน เป็นผลงานของ Thomas Gordon ซึ่งเสนอว่าการแสดงออกในลักษณะดังกล่าวควรประกอบด้วยประโยค 4 ประโยคด้วยกันคือ

5.1 ประโยคที่บอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้พูดกล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลอย่างชัดเจน

5.2 ประโยคที่บอกถึงผลที่เกิดขึ้น โดยผู้พูดกล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลต่อชีวิต หรือความรู้สึก ของเขาอย่างไร อย่างเป็นรูปธรรม

5.3 ประโยคที่บอกถึงความรู้สึก โดยผู้พูดกล่าวว่าเขาต้องการอะไร

5.4 ประโยคที่บอกถึงความต้องการของตนเอง ผู้พูดบรรยายถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเวลาในการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นนั้นมีความสำคัญ แต่ก่อนที่จะต้องตัดสินใจว่าเมื่อไหร่จึงจะเสนอความคิดเห็นนั้น บุคคลควรตัดสินใจก่อนว่า ควรจะเอาเรื่องใดขึ้นมาเป็นประเด็นที่จะพูด ควรจะเป็นเรื่องที่อยู่ในระดับที่สำคัญ ถ้าตัดสินใจเลือกเรื่องที่ผิดพลาด ก็อาจจะจบลงที่การแสดงออกเพื่อการแสดงออกเท่านั้น จะไม่เกิดผลอะไรมากกว่านั้น และการเสนอความคิดเห็นใน ทุก ๆ เรื่องในการประชุมก็อาจจะเกิดผลทางลบได้ นั่นคือ สมาชิกในที่ประชุมอาจจะมองว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นนั้น ต้องการแสดงออกว่ารู้เรื่องไปทั้งหมด ซึ่งถ้าผู้พูดถูกสมาชิกในที่ประชุมตีตราดังกล่าวไปแล้ว แม้ว่าข้อเสนอจะมีความสำคัญเพียงใดก็ตาม

อัลเบอร์ตี และเอมมอนส์ (วัฒนา พันธุ์เมฆา. 2528 : 17 - 18 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons. 1978) ได้รวบรวมลักษณะสำคัญของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ดังนี้

1. เป็นการแสดงตนออกมาให้ปรากฏ
2. เป็นการแสดงออกอย่างจริงใจ
3. เป็นการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา
4. มีลักษณะเป็นการส่งเสริมตนเอง
5. ไม่มีลักษณะที่เป็นการทำร้ายความรู้สึกของคนอื่น

6. บางครั้งต้องใช้คำพูดในการสื่อสาร เช่น พุดแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น และขอรับรอง เป็นต้น

7. บางครั้งไม่ต้องใช้คำพูดในการสื่อสาร เช่น การใช้สายตา น้ำเสียง ท่าทาง การวางตัว เป็นต้น

8. มีความเหมาะสมแก่บุคคล และสถานการณ์มากกว่าที่จะเป็นลักษณะสากล

9. มีลักษณะรับผิดชอบต่อสังคม

10. เป็นลักษณะผสมผสานกันของทักษะที่ได้เรียนรู้มา ไม่ใช่ลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

นอกจากนี้ ซอลเตอร์ (พรรณราย ทรัพย์ะประภา. 2524 : 48 ; อ้างอิงมาจาก Salter 1949) ได้สรุปว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. การพุดแสดงความรู้สึกอย่างแท้จริง (Use Feeling - Talk) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความชอบและความสนใจอย่างไม่ขัดเคือง มากกว่าที่จะพุดอะไรออกมาอย่างกลาง ๆ สามารถที่จะใช้วลี “ฉันคิดว่า.....” หรือ “ฉันรู้สึกกว่า” ได้ในเวลาที่เหมาะสม

2. การพุดเกี่ยวกับตนเอง (Talk about Yourself) ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะทำอะไรที่มีคุณค่าและน่าสนใจ บุคคลนั้นก็สามารถจะเล่าถึงสิ่งที่ทำให้บุคคลอื่นทราบได้จะไม่ผูกขาดการสนทนาหรือคุยโอ้อวด แต่จะสามารถเล่าความสำเร็จของตนเมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม

3. การพุดทักทายปราศรัย (Make Greeting Talk) เป็นการแสดงความเป็นมิตรกับบุคคลที่ต้องการรู้จักมากขึ้นสามารถยิ้มแย้มแจ่มใสและแสดงความยินดีที่ได้พบกับบุคคลดังกล่าว

4. การยอมรับคำชมเชย (Accept Complement) บุคคลสามารถยอมรับคำชมเชยได้อย่างจริงใจแทนที่การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างตรงข้าม เช่น เมื่อมีคนชมว่าเสื้อตัวนี้ของคุณสวย ก็สามารถตอบได้ว่า “ขอบคุณค่ะ ดิฉันก็ชอบมันเหมือนกัน” การยอมรับคำชมเชยเป็นการให้รางวัลผู้กล่าวชมเชย แทนที่จะพุดลักษณะเป็นการลงโทษ

5. การแสดงสีหน้าอย่างเหมาะสม (Use Appropriate Talk) เป็นการแสดงออกทางสีหน้า ได้อย่างมีความหมายที่สอดคล้องกับความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองประกอบกับทั้งสามารถสบตาในขณะที่กำลังสนทนากับบุคคลที่สามารถสนทนาด้วยได้

6. การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ (Disagree Mildly) เมื่อไม่เห็นด้วยกับใครบางคนก็ไม่แสดงรังว่าเห็นด้วย เพียงเพื่อจะรักษาความสงบ หรือเพื่อจะเอาใจเท่านั้นแต่สามารถแสดงความไม่เห็นด้วย พอสมควรประมาณ ด้วยการแสดงกิริยาอาการบางประการ เช่น มองไปทางอื่น ลั่นศีรษะ หรือเปลี่ยนเรื่องสนทนา

7. การขอให้แสดงความกระจ่างแจ้ง (Ask for Clarification) เมื่อได้รับคำแนะนำ คำสั่งสอน หรือคำอธิบายที่ไม่กระจ่างแจ้ง ก็สามารถขอร้องให้บุคคลนั้นพูดใหม่อีกครั้งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แทนที่จะรู้สึกสับสนไม่เข้าใจ และคิดว่าตนเองโง่ ที่ไม่รู้อะไรเอาเสียเลย โดยที่สามารถพูดว่า "ดิฉันยังไม่เข้าใจคำอธิบายของคุณเลย คุณจะกรุณาพูดใหม่อีกครั้งได้ไหมคะ"

8. การถามเหตุผล (Ask Why) เมื่อมีใครมาขอให้ทำอะไรที่ไม่มีเหตุผลพอสมควร ก็สามารถถามคำถามได้ว่า "เพราะเหตุใดคุณจึงต้องการให้ดิฉันทำสิ่งนั้นล่ะคะ" โดยใช้น้ำเสียงสุภาพ และไม่ทำหน้าบึ้งตึง

9. การแสดงความไม่เห็นด้วยในขณะนั้น (Express Active Disagreement) เมื่อมีความเห็นตรงข้ามกับผู้อื่น หรือไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น และตนเองมีความแน่ใจในสิ่งที่มีความคิดเห็นอยู่ ก็สามารถแสดงความไม่เห็นด้วยโดยพูดว่า "ดิฉันมีความคิดเห็นแตกต่างออกไป ความคิดเห็นของดิฉันคือ....."

10. การกล่าววาจาเพื่อรักษาสีทิ (Speak up for Your Rights) จะไม่ยอมให้ใครมาเอาไรต์เอาเปรียบเมื่อรู้สึกถูกรบกวนโดยไมยุติธรรม สามารถที่จะแสดงสิทธิอันชอบธรรมของตนเอง และขอให้บุคคลอื่นแสดงต่อตนเองด้วยความยุติธรรม สามารถพูดได้ว่า "ดิฉันมาเข้าคิวก่อน" หรือ "คุณกรุณาหวั่นวญหนอยได้ไหมคะ" สามารถที่จะแสดงความข้องใจหรือร้องทุกข์ได้อย่างหนักแน่น โดยไม่ต้องทำลายสถานการณ์ คือไม่ต้องทะเลาะวิวาทหรือโกรธกับผู้อื่นนั่นเอง

11. การแสดงความมั่นคง (Be Persistent) ถ้ามีความข้องใจหรือต้องการร้องทุกข์ในเรื่องที่มีเหตุผลสมควร ก็สามารถที่จะดำเนินการร้องทุกข์ได้จนกว่าจะประสบความสำเร็จ ถึงแม้จะมีคนคอยขัดทานเพียงคนหรือสองคน

12. หลีกเลียงการที่จะต้องแสดงเหตุผลในทุก ๆ ความเห็น (Avoid Justifying Every Opinion) ในการอภิปรายหรือการเจรจากับใครก็ตาม ถ้าถูกโต้แย้งอยู่ตลอดเวลา เช่น มีคนคอยถามว่า "ทำไม" อยู่ตลอดเวลา ก็สามารถที่จะปฏิเสธการตอบคำถามหรือต่อความออกไปโดยพูดว่า "ดิฉันไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลต่อทุก ๆ สิ่งที่ดิฉันพูด ถ้าการที่จะต้องแสดงเหตุผลมีความสำคัญต่อคุณมาก คุณอาจจะลองหาเหตุผลดูก็ได้ ว่าทำไมคุณจึงไม่เห็นด้วยกับดิฉันเสียทั้งหมด"

13. การใช้การประสานสายตา (Eye Contact) ในขณะที่สนทนาก็สามารถที่จะมองตาผู้ฟังได้ ซึ่งการประสานสายตานี้มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยสะท้อนความรู้สึกจริงใจของผู้พูด และขณะเดียวกันทำให้ผู้พูดได้รู้ว่าผู้ฟังมีความสนใจในเรื่องที่กำลังสนทนาอยู่มากน้อยเพียงไรบ้าง

หุลย จำปาเทศ (2533 : 134-136) ได้จำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็น 5 ชนิด ดังนี้คือ

1. การแสดงออกในเหตุการณ์ทั่วไป (Basic Assertion) เป็นการแสดงออกโดยตรงถึงความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็นตามสิทธิ โดยไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมอื่น ๆ การแสดงออกเช่นนี้ ได้แก่ การเชื่อเชิญ การชักชวน การโฆษณา การตอบปฏิเสธ การแสดงการปลอบใจ เห็นใจ การขอความช่วยเหลือ การรอนน้อม เป็นต้น

2. การแสดงออกถึงความเห็นใจ (Empathic Assertion) เป็นการแสดงแบบเอาใจเขามาใส่ใจเราเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการที่มีอยู่ให้คู่สนทนาทราบถึงการแสดงออกแบบนี้ จะสัมพันธ์กับการแสดงออกของคู่สนทนามากกว่าการแสดงออกแบบธรรมดา ซึ่งจะประกอบไปด้วยการยอมรับสถานการณ์ หรือความรู้สึกของคู่สนทนาตามที่เขาบอกหรือเล่าให้ฟัง การยอมรับในสิทธิของตนเองและผู้อื่น จำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอ

3. การแสดงออกที่ค่อนข้างรุนแรงขึ้น (Escalating Assertion) เป็นการแสดงออกที่แสดงถึงความเข้มแข็งหรือค่อนข้างรุนแรงขึ้น ๆ กว่าปกติไปเรื่อย ๆ อาจมีอารมณ์และเนื้อหาค่อนข้างทางลบบ้าง เป็นเป้าหมายเพื่อตอบสนองบุคคลที่บุกรุกสิทธิมากเกินไประดับของการแสดงออกจะค่อย ๆ รุนแรงขึ้นกว่าธรรมดา แข็งกร้าวขึ้น แต่มิใช่เป็นการก้าวร้าว การแสดงออกแบบนี้มีเป้าหมายที่จะเรียกร้องสิทธิหรือต้องการปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา

4. การแสดงออกแบบเผชิญหน้าด้วยความเป็นจริง (Confrontive Assertion) ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการหยุดการกระทำของผู้อื่น โดยการปรึกษากันหรืออธิบายการกระทำของผู้อื่นว่าเขาทำอะไรแสดงออกมาอย่างไร ซึ่งเป็นไปตามความเป็นจริง โดยไม่ได้เป็นการประณามผลของผู้พูดอันจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้ความต้องการ รู้ข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหา ทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างกันดีขึ้น แต่ถ้าแสดงออกแบบก้าวร้าวก็จะเป็นการบีบบังคับ ควบคุม หรือทำให้ผู้อื่นเกิดอารมณ์ต่อต้านได้

5. การแสดงออกโดยเปลี่ยนสรรพนามเป็น “ฉัน” (I Language Assertion) I Language ในที่นี้ตรงข้ามกับ you Language เป็นการพูดถึงความรู้สึกส่วนตัวของเราแทนที่จะใช้คำว่า “คุณ” (you) เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ กลับใช้คำว่า “ฉัน” (I) เพื่อแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือความต้องการส่วนตัว โดยไม่ทำให้คู่สนทนาได้รับความไม่สบายใจในเชิงของการตำหนิ หรือคุกคามสิทธิและความรู้สึกส่วนตัวของเขา เช่น

I Language : ฉันรู้สึกอึดอัดใจ ถ้าจะขอร้องให้คุณเข้าประชุมด้วยกันทุก ๆ ครั้ง
ฉันรู้ว่าคุณก็มีงานอื่น ทำอยู่ แต่ที่ประชุมต้องการความคิดเห็นของคุณ

you Language : คุณทำไมไม่เข้าประชุม เพราะหลาย ๆ คนต้องการความคิดเห็นของคุณ คุณมัวแต่ไปทำงานอื่น จนไม่ยอมเข้าประชุม

ซึ่งความนุ่มนวลในการสื่อสารจะดีกว่าถ้าใช้ I Language เพราะ you Language เป็นการบ่งชี้ไปที่คู่สนทนา ทำให้คู่สนทนาหรือผู้ฟังเกิดการป้องกันตนเองหรือต่อต้าน

จากลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะแสดงออกได้ทั้งคำพูด ความรู้สึก และการแสดงสีหน้า การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลเป็นประการสำคัญ

1.3 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นการฝึกให้บุคคลผู้มีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมจากการไม่กล้าแสดงออกให้มีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (พรรณราย ทรัพย์ประภา. 2524 : 20) เป็นวิธีการดูแลตนเอง เป็นเครื่องมือที่ทำให้คนเรามีความรับผิดชอบต่อตนเอง และยังเป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมอย่างหนึ่งด้วย (ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. 2535 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Donnelly. 1982) เป็นการฝึกเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการสื่อความหมาย และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. 2535 : 16; อ้างอิงมาจาก Briggs. 1986) และเป็นการศึกษาหาความรู้และลงมือกระทำเพื่อความชำนาญเกี่ยวกับการแสดงออกที่เหมาะสมกับคู่สนทนาหรือผู้ที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย (หลุย จำปาเทศ. 2532:136) ช่วยให้บุคคลเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดความรู้สึกออกมาอย่างชัดเจนขึ้น ลดพฤติกรรมก้าวร้าวหรือรุกรานผู้อื่น สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการของตนได้ (ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. 2535: 16 ; อ้างอิงมาจาก Clark. 1978) ช่วยให้บุคคลค้นพบคำตอบของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนโดยผ่านทาง การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ช่วยให้บุคคลมีการสื่อสารที่ลึกซึ้งกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอย่างกระฉับกระเฉง (Fensterheim and Baer. 1975 : 6)

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นวิธีการของนักพฤติกรรมศาสตร์ที่ช่วยให้บุคคลได้รู้วิธีที่จะทำให้ความวิตกกังวลลดน้อยลง เพราะนักจิตวิทยาทางด้านพฤติกรรมนี้มีความเชื่อว่าการที่บุคคลไม่กล้าแสดงออกนั้น เพราะมีความวิตกกังวล หรือรู้สึกกลัวในสิ่งที่ไม่น่าวิตกกังวล หรือน่ากลัว เช่น ไม่กล้าถามคำถามครู เพราะกลัวว่าถ้าพูดผิดแล้วจะอายเพื่อนมีความวิตกกังวลไปว่าถ้าถามแล้วเพื่อนอาจจะรำคาญเพราะเสียเวลา ซึ่งถือว่าเป็นการกลัวหรือวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ และถ้าเป็นเช่นนั้นบ่อย ๆ ครั้ง ก็จะมีผลเสียต่อร่างกาย

ซอลเตอร์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 140 -141 ; อ้างอิงมาจาก Salter. 1949) ได้เสนอว่า ผู้ที่มีปัญหาในสังคมสมควรได้รับการฝึกในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ฝึกการพูดแสดงความรู้สึก เป็นการพูดถึงความรู้สึกต่างๆ ดังตัวอย่างเช่น "ผมชอบขนม"

2. ฝึกการแสดงออกทางสีหน้าเป็นการฝึกการแสดงออกทางใบหน้าซึ่งเป็นไปตามลักษณะของอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้น

3. ฝึกการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของผู้อื่น ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย

4. ฝึกที่จะใช้คำว่า ผม / ดิฉัน

5. ฝึกที่จะแสดงการเห็นด้วยเมื่อได้รับคำชม เช่น " ค่ะ ดิฉันชอบชุดนี้เช่นกัน "

6. ฝึกแสดงออกทั้งหมดให้ผสมผสานกันไป

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2524 : 53) มีความเห็นว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น เป็นการฝึกให้บุคคลมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาจากไม่กล้าแสดงออก ให้มีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การฝึกดังกล่าวจะเน้นในเรื่องต่อไปนี้

1. การแสดงสิทธิอันพึงได้ของตนที่ไม่เป็นการล่วงละเมิดหรือก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น

2. การกล่าวปฏิเสธที่จะทำตามคำสั่ง หรือคำขอร้องที่ไร้เหตุผลอันสมควรของผู้อื่น

3. การกล่าวคำขอร้อง หรือออกคำสั่งที่มีเหตุผลอันสมควรแก่ผู้อื่น

4. การแสดงความรู้สึกทั้งทางบวก และทางลบออกมาเพื่อให้ผู้อื่นทราบอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเทศะอย่างจริงจัง อย่างตรงไปตรงมา

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2528 : 129) กล่าวว่า พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม คือการฝึกความรู้สึกให้เป็นอิสระเกี่ยวข้องกับการกระทำที่เป็นลักษณะเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจ และลงท้ายผลก็คือ เป็นการแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ

ส่วนผู้นำในการฝึกโดยทั่วไปจะเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) และเป็นผู้ฝึกสอน (Coach) (Langrish. 1986 : 78)

ผู้นำการฝึก (Lange and Jakuboski. 1976 : 202) ได้กล่าวถึงผู้นำการฝึกว่า ไม่มีสูตรที่แน่นอนสำหรับพิจารณาว่า บุคคลอย่างไรจึงจะเป็นผู้นำที่มีการฝึกที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนหนังสือรับรองทางวิชาการก็ไม่อาจจะประกันถึงความสามารถของผู้นำในการฝึกได้ แลง และจาคุโบสกี จึงได้เสนอแนะว่าผู้นำการฝึกควรจะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการทางด้านความคิดและพฤติกรรม มีประสบการณ์ในการฝึกกลุ่ม มีความพร้อมที่จะดำเนินการต่อปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด และมีความสามารถที่จะดูแลช่วยเหลือผู้รับการฝึกได้อย่างพอเพียง ทั้งนี้ ผู้นำการฝึกควรจะได้ผ่านขั้นตอนต่อไปนี้คือ

1. ได้เข้าร่วมเป็นผู้รับการฝึกกับผู้นำการฝึกที่มีประสบการณ์และความชำนาญ

2. เป็นผู้ช่วยผู้นำการฝึกพร้อมกับผู้นำการฝึกที่มีประสบการณ์
3. นำกลุ่มด้วยตนเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้นำการฝึกที่มีประสบการณ์

โฟเดอร์ (Fodor. 1980 : 520) กล่าวว่า ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะต้องเป็นบุคคลที่กระฉับกระเฉง กระตือรือร้นที่จะคิดริเริ่มจัดรูปแบบในการเริ่มต้นนำกลุ่มการฝึก ผู้นำการฝึกจะต้องเป็นบุคคลที่คิดแบบฝึกหัดที่จะให้ผู้รับการฝึกได้ปฏิบัติ เป็นผู้ให้คำแนะนำในการแสดงบทบาทสมมติ เลือกอสาสมัครเป็นผู้สอน ให้ความรู้ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลย้อนกลับ และให้แรงเสริมหรือให้การสนับสนุนแก่ผู้รับการฝึก ซึ่งผู้รับการฝึกจะได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนตามที่ผู้นำการฝึกได้จัดเตรียมไว้

ผู้นำการฝึกอาจจะเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือเพื่อนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปรึกษา (Peer - Counselor) ก็ได้ เนื่องจากผลการทดลองของฮุย (Huey. 1984 : 98) พบว่า ผู้นำการฝึกทั้งสองสามารถนำกลุ่มการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน

กล่าวโดยสรุป การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมคือ การฝึกทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ชนิดที่ทำให้ตนเองรู้สึกพอใจ สามารถที่จะแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาได้ทั้งทางบวกและทางลบ โดยแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองออกมาทางคำพูดและท่าทาง ติดต่อกับบุคคลได้ทุกระดับอย่างเปิดเผย จริงใจ ตรงไปตรงมา และมีการวางตัวอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามกาลเทศะ สามารถปฏิเสธ ได้แย้ง ขอร้อง และรักษาสีทธิของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการฝึกนี้จะช่วยป้องกัน ความรู้สึกผิด ละอาย โกรธ หรือความวิตกกังวล ซึ่งเกิดจากการตอบสนองจากสถานการณ์ต่าง ๆ อีกด้วย

1.4 วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ลาซารัส (วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี. 2523 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Lazarus.1968) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกนั้นคือ การช่วยเสริมในเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกรู้จักแสดงความรู้สึกทางบวก เช่นความรักใคร่ ชื่นชมยินดี และทางลบ เช่น การแสดงอาการคัดค้าน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในลักษณะที่สิทธิของตัวเองและสิทธิของผู้อื่นมิได้ถูกล่วงละเมิด

วิลค์ และโคปลาน (Wilk and Coplan. 1977 : 460) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้รับการฝึกมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น และการฝึกนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกแต่ละคนสามารถรับรู้เกี่ยวกับคำพูด ความรู้สึก สิทธิ เจตนาทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกทักษะการพูดและการฟัง

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2524 : 53) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นการฝึกให้บุคคลผู้มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากการไม่กล้าแสดงออกให้มีการแสดงออกที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือระหว่างตนเองกับผู้อื่น ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน การฝึกจะเน้นในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. การแสดงความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบออกมา เพื่อให้ผู้อื่นทราบอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเทศะอย่างจริงใจ และอย่างตรงไปตรงมา
2. การกล่าวคำขอร้องหรือออกคำสั่งที่มีเหตุผลสมควรแก่ผู้อื่น
3. การกล่าวคำปฏิเสธที่จะกระทำตามคำสั่งหรือทำตามคำขอร้องที่ไร้เหตุผลสมควรของผู้อื่น
4. การแสดงสิทธิอันพึงได้ของตนโดยไม่เป็นการล่วงละเมิดหรือก้าวล่วงสิทธิของผู้อื่น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นการฝึกเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม และช่วยเสริมสร้างบุคคลให้มีความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกทักษะในการพูดและการฟังอีกด้วย

1.5 องค์ประกอบของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น อัลเบอร์ตีและเอมมอนส์ (เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์. 2537 : 30 - 31 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons. 1978) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พอสรุปได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกจะต้องได้รับการฝึกเป็นพิเศษในเรื่องต่อไปนี้

1. การประสานสายตา (Eye Contact) เมื่อสนทนากับผู้ใดผู้พูดสามารถมองประสานสายตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความรู้สึกจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพูด
2. การวางตัว (Body Posture) เรื่องราวที่กำลังพูดจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ถ้าหากว่า ผู้พูดเว้นระยะห่างจากตัวผู้ฟัง หรือยืน นั่ง การโน้มตัวเข้าหาผู้ฟัง หรือการวางตัวให้ตรงเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. การแสดงท่าทาง (Gestures) เรื่องราวที่จะพูดจะมีความหนักแน่นมากขึ้นถ้าหากว่าการแสดงท่าทางประกอบอย่างเหมาะสม
4. การแสดงออกทางใบหน้า (Facial Expression) ผู้พูดที่สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ดี จะต้องแสดงสีหน้าหรือแสดงออกทางใบหน้าที่ตรงกับเรื่องราวที่กำลังพูด มิใช่ว่า

ขณะที่ผู้พูดกำลังโกรธ แต่สีหน้าที่แสดงออกกลับกลายเป็นยิ้มแย้มหรือหัวเราะ ซึ่งนับว่าเป็นการแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่กำลังพูด

5. น้ำเสียง และระดับเสียง (Tone of Voice and Volume) การพูดเสียงเรียบ ๆ กระซิบเบา ๆ จะเป็นการยากที่จะชักจูงให้ผู้อื่นเชื่อหรือเป็นจริงเป็นจัง ในทำนองเดียวกันเสียงตะโกนก็เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นการใช้ระดับเสียงที่สอดคล้องกับเรื่องราวที่สนทนา จะเป็นการชักจูงให้ผู้ฟังเชื่อถือ ตั้งใจฟัง และสนใจที่จะฟัง

6. โอกาสหรือเวลาในการพูด (Timing) โอกาสเวลา หรือกาลเทศะในการแสดงออกนั้นมีความสำคัญยิ่ง เพราะการพูดหรือการแสดงออกในลักษณะใด ๆ จะต้องเลือกโอกาสที่เหมาะสมด้วย เช่น ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างเกิดการขัดแย้งกัน การพูดของลูกจ้างและนายจ้างในห้องส่วนตัว ย่อมดีกว่าพูดต่อหน้ากลุ่มคนงาน

7. เนื้อหาที่จะพูด (Content) บุคคลมักจะมีกำลังใจ เพราะไม่ทราบว่าอะไรจะพูดอะไร ซึ่งนับว่าจะต้องมีการฝึกการพูดในบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ถึงความรู้สึกที่แท้จริงของผู้พูดในขณะนั้น

1.6 ขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้นสามารถกระทำได้ทั้งเป็นรายกลุ่มและเป็นรายบุคคล ผู้เข้าฝึกอาจเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป บุคคลทั้งที่มีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม รวมทั้งคนไข้โรคประสาทโรคจิต ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึกมีผู้ให้ความเห็นดังนี้

ริมม์และมาสเตอร์ (ยุพิน กองธรรม. 2523 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Rimm and Masters. 1979) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสม คือสมาชิกจำนวน 5 - 10 คน และผู้นำกลุ่ม 2 คน จะให้ประโยชน์ต่อกลุ่มมากกว่าผู้นำเพียงคนเดียว ขนาดของกลุ่มและจำนวนผู้นำดังกล่าวสามารถทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้อย่างรวดเร็วยิ่งไปกว่านั้นสมาชิกจะให้การเสริมแรงซึ่งกันและกันอย่างเพียงพอ

อัลเบอร์ตี และ เอมมอนส์ (Alberti and Emmons. 1982 : 157) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนี้ ถ้ากลุ่มมีขนาด 5 - 12 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกจะใช้เวลา 5 - 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ก็จะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับการฝึกที่ใช้ระยะเวลานาน

เคนเฟอร์ และโกลด์สไตน์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Kenfer and Goldsfein. 1975) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ควรมีสมาชิกตั้งแต่ 8 - 10 คน ส่วนจำนวนครั้งที่ใช้ในการฝึกควรเป็น 6 - 8 ครั้ง จะทำให้การฝึกได้ผลดีที่สุด

หลุย จำปาเทศ (2532 : 137) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มก็ได้ แต่มีความเชื่อว่าการทำเป็นกลุ่มโดยทั่วไปแล้วจะได้รับผลดีกว่าการฝึกเป็นรายบุคคล เช่น การฝึกเป็นกลุ่มสมาชิกจะได้รับการกระตุ้นหรือการเสริมแรงจากเพื่อนสมาชิก การฝึกเป็นกลุ่มสมาชิกจะเรียนรู้ความแตกต่างของสมาชิกในกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มที่จะยอมรับสิทธิของเพื่อนสมาชิกที่เสนอตามเหตุผลตามสิทธิของเขา เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกจำนวน 8 - 10 คน และระยะเวลาในการฝึกประมาณ 4 - 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 - 3 ครั้ง ๆ ละ 1 - 2 ชั่วโมง จะฝึกเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ แต่ฝึกเป็นกลุ่มจะได้ผลดีกว่า

1.7 เทคนิคที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

มอริส (อาร์ ลีลา. 2535 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Morris. 1975) กล่าวถึงเทคนิคที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่สำคัญสามประการ คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แล้วให้ผู้มีปัญหาได้ฝึกซ้อมการแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เช่น เขาควรจะแสดงสีหน้าท่าทาง คำพูดได้ตอบอย่างไรกับบุคคลประเภทใด ผู้มีปัญหาจะแสดงเป็นตัวเขาเอง ผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้ฝึกจะแสดงเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของผู้รับ คำปรึกษาหรือผู้เข้ารับการฝึกมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย

2. การแสดงแบบ (Modeling) หรือการแสดงตัวอย่างให้ดู ใช้เมื่อจะเป็นแบบอย่างในการตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมและผู้มีปัญหาหรือผู้ได้รับการฝึกสามารถปฏิบัติตามได้ในสถานการณ์การฝึกโดยผู้ฝึกจะเป็นผู้แสดงแบบหรือหาแบบอย่างมาให้ดู ได้แก่ผู้ช่วยหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง ฯลฯ

3. การใช้รางวัลและการชี้แนะ (Reward and Coaching) เป็นการใช้คำชมเชยให้ผู้มีปัญหามีแรงจูงใจในการเพิ่มความถี่และความเข้มของพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไข แต่การชมเชยว่าเขาแสดงได้ดีหรือก้าวหน้าเพียงใดยังไม่เป็นการเพียงพอ ต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงจูงใจต่อพฤติกรรมที่ผู้มีปัญหาแสดงออกมาโดยให้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

เฟนสเตอร์ไฮม์ และแบร์ (Fensterheim and Baer. 1975 : 82 - 83) กล่าวว่า การซ้อมบทบาทพฤติกรรมนั้น แม้จะเป็นการฝึกในห้องปฏิบัติการโดยใช้ระยะเวลาไม่นาน แต่ก็มีผลทำให้ผู้มีปัญหาเปลี่ยนท่าทีตอบสนองของตนเองต่อสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

นอกจากนี้ พรรณราย ทฤษฎะประภา (2524 : 70 - 75) ได้กล่าวถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การให้คำแนะนำ (Instructional Coaching) คือ ผู้นำกลุ่มหรือผู้ฝึกจะเป็นผู้แนะนำให้ผู้รับการฝึกได้ทราบว่า เพราะเหตุใด บุคคลจึงไม่กล้าแสดงออกและชี้ให้เห็นว่า การเกิดความกล้าแสดงออกความวิตกกังวลนั้นมีผลเสียอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

2. การแสดงตัวอย่าง (Modeling) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยแสดงแบบหรือตัวอย่างให้ผู้รับการฝึกได้ดู หรืออาจจะดูจากเทปโทรทัศน์ก็ได้

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจริง ๆ แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งมีลักษณะไม่กล้าแสดงออก นึกถึงสถานการณ์นั้น ๆ แล้วแสดงเป็นตัวเอง

4. การซ้อมบทบาทของพฤติกรรม (Behavior Rehearsal) คือ การให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ซ้อมบทบาทพฤติกรรมที่ตนเองมี ความต้องการจะแสดงออกต่อผู้อื่นก่อนที่จะไปแสดงพฤติกรรมนั้นจริง ๆ ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึก ได้ลดความวิตกกังวลเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

5. การให้สิ่งเสริมแรง (Reinforcement) คือ การให้ผู้นำกลุ่มหรือผู้ฝึกกับผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มให้คำชมเชย ให้กำลังใจแก่กันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การทำการบ้าน (Assigning Homework) เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกมีประสบการณ์มากขึ้น จึงให้ผู้รับการฝึกไปฝึกต่อที่บ้าน

7. การเขียนบทพูด (Assertive Script) คือ การให้ผู้เข้ารับการฝึกเขียนบทพูดเพื่อสื่อสารตามความต้องการอันแท้จริงของตนเอง ไม่ต้องกลัวผิด

จากเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และในการฝึกพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมนั้น มีเทคนิคหลายประการได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงแบบ การใช้รางวัลและการชี้แนะ การให้คำแนะนำ การแสดงตัวอย่างการซ้อมบทบาทของพฤติกรรม การให้สิ่งเสริมแรง การทำการบ้าน และการเขียนบทพูด

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.8.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรเด็นบาค (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล.2532 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Breidenbach.1977) ศึกษาผลของการฝึกความกล้าแสดงออกต่ออัตมโนทัศน์ของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 16 - 18 ปี ที่ได้อาสาสมัครเข้ารับการฝึกเป็นกลุ่มทดลอง โดยเป็นนักเรียนชาย 13 คน หญิง 17 คน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการฝึกใดๆ ที่สุ่มเลือกจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เต็มใจให้ความร่วมมือในการศึกษา ใช้เวลาในการฝึก 7 สัปดาห์ ๗ ละ 1.00 - 1.30 ชั่วโมง รวมเวลาประมาณ 6 - 9 ชั่วโมง พบว่า 1) เด็กวัยรุ่นสามารถฝึกความกล้าแสดงออกตามโปรแกรมการฝึกได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ และยังคงมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นอีกด้วย 2) เด็กวัยรุ่นมีอัตมโนทัศน์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากการฝึกความกล้าแสดงออกซึ่งใช้เวลาสั้น ๆ เพียง 6 - 9 ชั่วโมง ใน 7 สัปดาห์ 3) เด็กวัยรุ่นรายงานว่า เขาได้เพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง รับรู้ตนเองในด้านที่ดีมากขึ้น มีความพอใจในวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและปรับปรุงทัศนคติที่มีต่อลักษณะร่างกายของตน 4) วัยรุ่นชายและหญิงมีการพัฒนาด้านความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและมีความกล้าแสดงออกได้เท่าเทียมกัน

เทท (ถวัลย์ เนียมทรัพย์. 2530 : 101 ; อ้างอิงมาจาก Tait. 1977) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก และลักษณะบุคลิกภาพทางด้านการคาดหวังทางสังคม การยอมรับตนเองและบทบาททางเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่มีอายุระหว่าง 20 - 60 ปี จำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมี 18 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกตามวิธีการของ Jakubowski และ Specter โดยฝึกสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกนั้น จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะทางด้านสังคม ด้านการแสดงออก บทบาททางเพศ และการยอมรับตนเอง

ฮุย (Huey. 1984 : 95 -98) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกความกล้าแสดงออกเป็นกลุ่มที่ฝึกโดยนักจิตวิทยาการปรึกษา (Counselor) กับเพื่อนผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปรึกษา (Peer - Counselor) ที่มีต่อวัยรุ่นผิวดำที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นผิวดำ เกรด 9 จำนวน 48 คน ซึ่งสุ่มเลือกจากนักเรียน 60 คน ในชั้นเรียนที่ครูจัดไว้ว่าเป็นชั้นของนักเรียนที่ก้าวร้าว ระบบการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 6 กลุ่ม มีอยู่ 4 กลุ่มที่ฝึกความกล้าแสดงออก โดยมีนักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นผู้นำในการฝึก 2 กลุ่ม และเพื่อน ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปรึกษาเป็นผู้นำคนละกลุ่ม ซึ่งกลุ่มเปรียบเทียบจะมีจำนวนสมาชิก 6 คน ในแต่ละกลุ่ม สำหรับกลุ่มควบคุมมี

1 กลุ่ม ไม่ได้รับการทดลองใด ๆ ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง ผลการศึกษาพบว่า ทั้งนักจิตวิทยาการศึกษาและเพื่อนที่ทำหน้าที่เป็นผู้รักษามีประสิทธิภาพในการนำกลุ่มการฝึกเท่าเทียมกันทำให้ผู้รับการฝึกลดพฤติกรรม ก้าวร้าวลง และมีความพอใจในผู้ฝึกซึ่งเป็นผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกในกลุ่มในระดับเดียวกัน

1.8.2 งานวิจัยในประเทศ

รังสรรค์ เพ็งหนู (2523 : 83-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนหญิงวัยรุ่น โดยวิธีจัดโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี จำนวน 32 คน จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรมมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นก่อนได้รับการฝึก

เอี่ยมจิต ดีศรีแก้ว (2524 : 90-93) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บุคลิกภาพ และความวิตกกังวลของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2523 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จำนวน 32 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีการเปลี่ยนแปลงด้านการแสดงออกมากขึ้น มีบุคลิกภาพจากเก็บตัวเป็นแสดงตัว และมีความวิตกกังวลลดลงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก

วัฒนา พันธุ์เมฆา (2528 : 64-69) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ และพบว่า นักเรียนที่เรียนโรงเรียนสาธิต และนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสหศึกษา มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนหญิงล้วน

สุรจิตต์ แสงอรุณ (2529 : 47-50) ได้ศึกษาการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางหัวเสือบุญแจ่มนิยมนิลจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 24 คน ที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนต่ำ ผลการศึกษาปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนสูงขึ้น

วิไล ไชยปรกรณ์ (2532 : 64) ได้ศึกษาผลการฝึกอบรมพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูพิบูลย์สงคราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 16 คน พบว่า นักศึกษาหญิงที่ได้รับการฝึกอบรมพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีพฤติกรรม

กล้าแสดงออกสูงขึ้น มีการยอมรับตนเอง เข้าใจตนเอง กล้าปฏิเสธผู้อื่น และสามารถบอกความรู้สึกที่แท้จริงของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้

ยุพิน กองธรรม (2532 : 73 - 75) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุษนาควิทยาคม จังหวัดชัยนาท จำนวน 16 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีความก้าวร่วมน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

อารี ลีลา (2535 : 61) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการ สร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้น

จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล (2532 : 57) ได้ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยให้บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

2.1 แนวความคิดของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

เพาลิทโต้ (อุทัย เพชรช่วย. 2528 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Paolitto. 1976) ได้กล่าวถึงแนวความคิดที่เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการให้นักเรียนสอนกันเองว่า การให้นักเรียนสอนกันเองได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในประเทศอังกฤษ จากบันทึกของควินติเลียน (Quintilian) ในหนังสืออินสติตูตอ โอราทอเรีย (Institutio Oratoria) ได้กล่าวถึงการให้เด็กอ่อนวัยกว่าเรียนบทเรียนจากรุ่นพี่ต่อมาในปี ค.ศ.1530 ตรอทเซนดอฟ (Trotzendorf) ครูชาวเยอรมัน ได้นำเอาวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองไปใช้ โดยให้นักเรียนที่มีอายุมากช่วยสอนเด็กรุ่นน้อง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างใหญ่หลวงต่อวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษในตอนปลายศตวรรษที่ 18 ทั้งนี้ เพราะเกิดสภาวะการขาดแคลนครู ครูคนหนึ่งต้องรับผิดชอบนักเรียนเป็นจำนวนมาก หนังสือหรือ

อุปกรณมีจำกัด แลงคาสเตอร์ (Lancaster) นักการศึกษาในสมัยนั้นจึงคิดแก้ปัญหาโดยการฝึกเด็กที่มีอายุมากกว่าให้ช่วยทำหน้าที่เป็นผู้สอน และในปี ค.ศ. 1820 วิธีการให้นักเรียนสอนกันเองได้เป็นที่ยอมรับในประเทศอเมริกา โดยวิลเลียม เบนลีย์ โฟล์ (William Bentley Fowle) ได้มองเห็นคุณค่าของการให้นักเรียนสอนกันเอง และเขาได้เสนอให้จัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบขึ้น และได้ให้ทัศนะว่า แม้แต่ครูที่มีเวลาเพียงพอในการสอนก็ควรจะนำวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองมาใช้ เพราะการสอนกันเองของเด็กจะช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการทั้งสองฝ่าย และวิธีการสอนเช่นนี้ ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองในประเทศไทยนั้น นักการศึกษาได้ให้ความสนใจมานานแล้ว จากรายงานการสัมมนาเรื่องการพิจารณาวรรณกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูสอนไม่ครบชั้นของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (ชวนพิศ วงศ์ศษ. 2538 : 28 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ. 2516) ได้เสนอวิธีแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนที่เรียนเก่งกว่าช่วยแนะนำนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือให้นักเรียนในชั้นที่สูงกว่าช่วยสอน

วิธีการใช้เพื่อนสอนเพื่อนมีทั้งการประชุมกลุ่มนักเรียนเพื่อแก้ปัญหากันเองและให้นักเรียนที่ผ่านการฝึกหัดอบรมมาแล้วทำการช่วยเหลือแนะนำหรือช่วยเพื่อน สำหรับผลของการใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ผ่านมานั้นพบว่า มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว อย่างไรก็ตาม การใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ประสบผลสำเร็จนั้น เพื่อนที่ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาก่อน และพบว่า ข้อได้เปรียบของการใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อน คือการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ จึงเห็นว่า การใช้เพื่อนสอนเพื่อนเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะสร้างเสริมบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กันและกันได้อย่างเสรีในระหว่างนักเรียนนั่นเอง (รุ่งกานต์ ศรลัมพ์. 2530 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Bedworth and others. 1978)

อัลเลน (ชวนพิศ วงศ์ศษ. 2530 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Allen. 1976) กล่าวว่า การปล่อยให้เด็กถ่ายทอดความรู้ให้กันก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น เพราะเป็นการพูดคุยกับเพื่อนผู้วัยเดียวกันซึ่งช่วยในการสื่อความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

เดวิดสัน (วิลโล พิตช์มิงคลพร. 2535 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Davidson . 1974) กล่าวว่า ถ้านักเรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เขาได้เรียนรู้มาให้เพื่อน ๆ ของเขาฟังได้ด้วยภาษาของตนเองแล้ว นักเรียนจะเข้าใจความรู้นั้น ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง เพราะว่า การพูดหรืออธิบายถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะทำให้ผู้พูดเข้าใจและเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มโนทัศน์ (Concept) ของเรื่องนั้น ๆ คืออะไร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ยัง (วิลโล พิตช์มิงคลพร. 2535 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Young. 1972) ที่เสนอไว้ว่า นักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้จากกันและกันมาก การเรียนรู้จากกันและกัน

ของนักเรียน จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู

2.2 ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน (Peer Group Helper)

สำหรับความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วาเรนฮอร์ธ (Verenhorset. 1974 : 272) กล่าวว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทของการเป็นผู้ช่วยเหลือในกลุ่มมาก่อนที่จะทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้ร่วมกันแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของเขา และสนับสนุนให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่ม

ยาลอม (Yalom. 1975 : 143) มีความเห็นว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มการปรึกษาได้จัดการวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวสมาชิกเอง ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะให้ความสนใจ ใส่ใจเพื่อนสมาชิก ช่วย使他ได้รู้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนทั่วไปเช่นกัน โดยจะเน้นการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งผลจากความพยายามของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและคุ้นเคยกันมากขึ้น

ทินดอลล์ และเกรย์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Tindall and Gray. 1985) กล่าวว่าผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ช่วยเอื้ออำนวยให้สมาชิกในกลุ่มมีการพูดคุย อภิปราย ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือกลุ่ม และช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะพื้นฐานในการให้การปรึกษาพอสมควร ควรได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ เข้าใจความรู้สึกและปัญหาความต้องการของบุคคล เพื่อจะเสริมสร้างกำลังใจแก่เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มเกิดการพัฒนาค้นหาตนเอง และศักยภาพที่มีอยู่ในการช่วยตนเอง

จากความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทและทักษะพื้นฐานของการเป็นเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่ม และการให้การช่วยเหลือกันในกลุ่มโดยเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ จะอยู่ภายใต้การนิเทศดูแลของนักจิตวิทยาการศึกษา

ผู้ที่จะรับบทบาทในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือเพื่อนผู้ให้การปรึกษานี้จะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรมทักษะเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ภายใต้บทบาทของการให้การช่วย

เหลือผู้อื่นที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน สามารถแลกเปลี่ยนค่านิยม ประสบการณ์ และวิถีการดำเนินชีวิตให้กับผู้รับบริการ งานที่ทำเป็นงานขั้นพื้นฐาน มีข้อจำกัดด้วยทักษะเฉพาะที่ได้รับการฝึกอบรมและอยู่ภายใต้การนิเทศของผู้ที่เป็นวิชาชีพ เพื่อนผู้ให้คำปรึกษาเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงระหว่างผู้รับบริการกับผู้ให้การช่วยเหลือที่เป็นวิชาชีพ โดยธรรมชาติแล้วนักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่แล้ว แต่การช่วยเหลือของนักเรียนด้วยกันจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าหากว่า ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือได้ผ่านการฝึกอบรมให้เป็นเพื่อนผู้ให้การศึกษา

2.3 คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (Trotter.1977 : 73 -76)

1. รู้จักตนเอง (Self - Awareness) หมายถึง รู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความขัดแย้งในใจ แรงจูงใจและความต้องการของตน มีความตั้งใจและเป้าหมายของตนเองตลอดทั้งเห็นถึงคุณค่าของการรู้จักตนเอง

2. มีใจกว้างและมีการยืดหยุ่น (Openness and Flexibility) สามารถที่จะรับแนวคิดหรือทัศนคติต่าง ๆ ของผู้อื่นโดยไม่เอากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของตนไปตัดสินความคิดนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเปิดเผยตนเองของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ลักษณะของความยืดหยุ่นนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการที่ผู้นำกลุ่มสามารถจัดการได้กับสถานการณ์หนึ่งๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ยึดติดกับแบบแผนที่ตายตัว

3. มองโลกในแง่ดี (Think Positively) มีทัศนคติต่อชีวิตและโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตัวสมาชิกและตนเอง ช่วยให้เกิดการพัฒนาในสัมพันธภาพของการปรึกษา

4. มีท่าทีที่มีความอบอุ่นและมีความใส่ใจ (Warm and Caring) หมายถึง ท่าทีที่แสดงถึงความเข้าใจ ยอมรับสมาชิก ท่าทีดังกล่าวอาจแสดงออกได้หลายทาง อาจจะโดยสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูดก็ได้ เช่น ท่าทีร่าเริง กระตือรือร้น เอาใจจดจ่อ ยิ้มแย้ม สงบเงียบ หรือเอาจริงเอาจัง เพื่อบอกให้ทราบว่ากำลังให้ความสนใจอย่างเต็มที่

5. มีจิตใจมั่นคงและกลมกลืน (Mature and Integrity) รู้สึกมั่นคงพอใจในการที่จะดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุข

6. มีความอดทน (Tolerance) โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่กลุ่มอยู่ในความเงียบ

7. มีความเที่ยงตรง (Objectivity) รับรู้ปัญหาของคนอื่น เสมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเอง แต่ในขณะเดียวกันต้องไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและสามารถประเมินเหตุการณ์นั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผลปราศจากอคติใด ๆ

2.4 การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มไม่ควรบังคับให้สมาชิกเข้ากลุ่ม แต่ใช้วิธีการสัมภาษณ์สมาชิกเพื่อประเมินความพร้อมในการเข้ากลุ่มของผู้สมัคร และเป็นโอกาสที่จะได้อธิบายให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มควรมีอายุใกล้เคียงกันหรืออยู่ในวัยเดียวกัน (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1977)

2.5 ขนาดของกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ขนาดของกลุ่มมีอิทธิพลต่อบรรยากาศของกลุ่มเป็นอย่างมาก กลุ่มที่มีสมาชิกที่เป็นวัยรุ่นนั้นควรมีจำนวนสมาชิก 4 - 8 คน (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1970) หรือจำนวน 6-10 คน เป็นขนาดที่จะดำเนินกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม ธรรมชาติและวุฒิภาวะของสมาชิกกลุ่มด้วย (Trotzer.1977 : 10)

2.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ระยะเวลาที่ใช้โปรแกรมการให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน อาจจัดทั้งหมด 5 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง หรือ 2 สัปดาห์ๆ ละ 5 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมงครึ่ง และควรมีการประชุมกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง สำหรับจำนวนครั้งที่ใช้ในการประชุมกลุ่มทั้งหมดขึ้นอยู่กับเป้าหมายและธรรมชาติของกลุ่ม แต่อย่างน้อยที่สุดควรประชุมกลุ่มจำนวนไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง และถ้าหากมากกว่านี้ยิ่งเป็นการดี (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1970)

2.7 การประเมินผลโปรแกรมในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

โดเกอร์ที และ เทเลอร์ (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. 2532 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Dougherty and Taylor. 1983) ได้สรุปวิธีการประเมินโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ดังนี้

1. วิธีการทดสอบก่อนและหลัง (Pre - Post Method)

เป็นวิธีการวัดผลการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับการฝึกอบรมแล้ว ตัวอย่างเช่น การวัดทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง (Self - Concept) ของเพื่อนผู้ให้การรักษาก่อนการอบรมและหลังสิ้นสุดโปรแกรมการอบรม แต่การประเมินด้วยวิธีนี้มีข้อจำกัด เพราะไม่ได้ใช้กลุ่มควบคุม นักจิตวิทยาการ

ปรึกษาไม่สามารถสรุปได้ว่า คะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างการวัดครั้งก่อนและหลังการฝึกอบรมนั้นเป็นผลมาจากโปรแกรมที่ใช้ เพราะอาจมีตัวแปรแทรกซ้อนมาเกี่ยวข้อง เช่น วุฒิภาวะของนักเรียน ประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น

2. วิธีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

วิธีการใช้การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ผู้นำกลุ่มได้รับการฝึกอบรมกับกลุ่มควบคุมที่ผู้นำกลุ่มไม่ได้รับการฝึกอบรม วิธีการนี้พอที่จะให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากโปรแกรมที่ใช้ในการทดลองต่อกลุ่มควบคุมต้องเป็นกลุ่มควบคุมอย่างแท้จริง ไม่มีตัวแปรอื่นจากภายนอกมาเกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากโปรแกรม ด้วยวิธีการนี้ นักจิตวิทยาการศึกษา จะต้องใช้เวลาอย่างมากในการคัดเลือกกลุ่มควบคุมเพื่อให้มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ทางสถิติ

3. วิธีการรายงานด้วยตนเอง

วิธีนี้เป็นวิธีการใช้เครื่องมือในการประเมินผล เช่น แบบสำรวจ (Checklists) หรือการประมาณค่า หรือการตอบคำถาม โดยให้ผู้รับการอบรมเป็นผู้ประเมินโปรแกรมหรืออาจให้บุคคลใกล้ชิด เช่น ผู้ปกครอง ครู เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของผู้ให้ช่วยเหลือและผู้รับการช่วยเหลือ แต่เครื่องมือในการประเมินจะใช้ได้จำกัดเพราะการขาดความแม่นยำตรงของเครื่องมือ ผลที่ได้รับอาจเป็นอันดับ (Subjective) มากกว่าที่จะเป็นเครื่องมือทางวิจัย

4. วิธีการศึกษาเป็นรายกรณี

วิธีนี้ใช้ศึกษาวิเคราะห์ผลของการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล เช่น การศึกษาของดิงค์เมเยอร์ (Dinkmayer. 1980 : 56) ได้ประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อนผู้ให้การศึกษา โดยจัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้กับนักเรียนระดับ 5 ที่มีพฤติกรรมแยกตัวทางสังคมและมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่อาสาสมัครเข้ารับการอบรม ผลการศึกษา จากรายงานของครูพบว่า เพียง 2 - 3 เดือนหลังจากที่ผู้รับการฝึกอบรมมีบทบาทเป็นเพื่อนผู้ให้ช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้นมีทัศนคติและ พฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสมที่พัฒนาขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนควรมีคุณสมบัติคือ รู้จักตนเอง มีใจกว้าง ยืดหยุ่น มองโลกในแง่ดี มีท่าทีที่อบอุ่นและมีความใส่ใจ มีจิตใจที่มั่นคง มีความอดทน มีความเพียรตรง การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นขนาดของกลุ่มควรประมาณ 4 - 10 คน ใช้ระยะเวลาในการฝึก 2 - 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 - 3 ครั้ง รวมทั้งหมดไม่ควรต่ำกว่า 8 ครั้ง และการประเมินโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวิธีการทดสอบก่อนหลัง การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม การรายงานด้วยตนเอง และการศึกษาเป็นรายกรณี

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

2.8.1 งานวิจัยต่างประเทศ

คูเกอร์ และ เซอร์เซีย (Cooker and Chercia. 1976 : 464 - 467) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมทักษะการเป็นผู้นำเพื่อน และการไม่ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้นำเพื่อนเพื่อพัฒนาการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ครูเป็นผู้คัดเลือกเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำเพื่อน จำนวน 60 คน ชาย 28 คน และหญิง 32 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง คือ ผู้นำกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสาร จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม คือ ผู้นำกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารจำนวน 20 คน ผู้นำกลุ่มทั้งหมด 60 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ จำนวน 625 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 8 - 12 คน แต่ละกลุ่มมีผู้นำ 1 คน เครื่องมือที่ใช้วัดคือ Index of Communication (CI) และมาตราวัดการตอบสนองของคาร์คัพฟ์ ซึ่งวัดจากการฟังแถบบันทึกเสียงที่ผู้นำกลุ่มได้บันทึกระหว่างให้การช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการวัดทักษะการสื่อสารและมาตราวัดการตอบสนองจากแถบบันทึกเสียงระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารมีความสามารถในการใช้อำนวยความสะดวกสูงกว่าผู้นำกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสาร

อลิซาเบท (สมลักษณ์ ศรีธงชัย. 2537 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Elizabeth. 1978) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการสอน โดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน วิธีการดำเนินการศึกษานั้นได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนตามปกติ ผลการศึกษพบว่า นักเรียนผู้สอนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เซลานี (สมลักษณ์ ศรีธงชัย. 2537 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Celani. 1979) ได้ประยุกต์วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ในการพัฒนาทักษะในการสื่อสารของนักเรียน (Communication Skills) ผลจากการศึกษาพบว่า การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ย่อมทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างนักเรียนผู้สอนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการสื่อสารดีขึ้นกว่าเดิม ประการสำคัญยังพบว่า ตัวนักเรียนผู้สอนมีความสามารถในการพูดดีขึ้นมาก เนื่องจากการทบทวนทักษะการพูดไปในตัว

เบอร์ลิน (ชวนพิศ วงศ์ศษ. 2538 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Berlin. 1979) ได้ศึกษาเรื่องการให้นักเรียนสอนนักเรียน และความเป็นไปได้ของการนำเอารูปแบบการสอนที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าเป็นผู้นำกลุ่มสนทนาหรือเป็นผู้ร่วมสัมมนา มาใช้ในสภาพการเรียนการสอน

ตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่มีนักเรียนเป็นผู้นำกลุ่มสัมมนา กับกลุ่มที่มีครูเป็นผู้ดำเนินการ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสัมมนาที่เป็นนักเรียนปีที่ 1 ล้วน ๆ กับนักเรียนที่มีนักเรียนปีที่ 4 ร่วมสัมมนานั้น ก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

จากงานวิจัยของ รัธ (วิลโลว์ พิตต์มิงคล. 2534 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Ruth. 1985) พบว่าการจัดกลุ่มโดยใช้เพื่อนช่วยเพื่อนที่นิยมคือการจัดกลุ่มความสามารถ กลุ่มละ 4 คน มีเด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 2 คน เด็กอ่อน 1 คน เด็กจะสามารถสอนกันเองได้ซึ่งเป็นผลดีต่อตัวเด็กและสังคมของเด็ก

2.8.2 งานวิจัยในประเทศ

ช่อแก้ว โภคย์สุพัตร (2525 : 50) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนหลักภาษาไทยโดยใช้การให้นักเรียนสอนกันเอง ผลการศึกษาพบว่า วิธีการให้นักเรียนสอนกันเองสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ การเรียนรู้จากเพื่อนด้วยกันทำให้นักเรียนเกิดการเข้าใจได้ดีและเหมาะสม อันเนื่องจากวัยของเด็กที่ใกล้เคียงกันซึ่งการที่ทั้งนักเรียนผู้เรียนและนักเรียนผู้สอนได้ใช้ภาษาพูดในระดับเดียวกันย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น นักเรียนผู้สอนเข้าใจปัญหาของนักเรียนผู้เรียนได้ง่าย เพราะลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่เขาได้ประสบมาด้วยตนเอง นักเรียนจะรู้สึกเป็นอิสระในการซักถามและสำรวจปัญหาต่าง ๆ นักเรียนผู้สอนส่วนใหญ่จะมีความตั้งใจที่จะสอนมาก มีความริเริ่มกล้าพูดกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และทำให้ผลการเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นกว่าเดิมกลุ่มผู้เรียนยอมรับว่าได้ประโยชน์จากการเรียนรู้มากขึ้น มีความอบอุ่นใจที่เห็นว่ามีเพื่อน ๆ และอาจารย์ประจำวิชาเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทำให้เกิดกำลังใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนมากขึ้น ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเรียน ต่อเพื่อน ต่ออาจารย์ ผู้สอนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

เอมอัชฌา รัตนวิมจ (2527 : 49-50) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “สิ่งเสพติด” โดยใช้เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คน ทำหน้าที่สอนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวน 287 คน ซึ่งเป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ใช้เวลาทดลอง 12 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลความคงทนของการทดลองเรียนในด้านความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อยาเสพติด ภายหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง

รุ่งกานต์ ศรีลัมภ์ (2530 : 101-102) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการสอนสุขศึกษาเรื่อง การโรคแก่หญิงอาชีพพิเศษแบบเพื่อนสอนเพื่อนในสถานบริการ อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี เป็น การศึกษาแบบกึ่งทดลอง ใช้เวลาทดลอง 16 สัปดาห์ โดยใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกพฤติกรรม เป็นเครื่องมือวัดตัวแปรต่าง ๆ โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคจากอาสาสมัคร ต่อต้านการโรคเป็นหญิงในสำนักเดียวกัน กลุ่มเปรียบเทียบได้รับสุขศึกษาจากเจ้าหน้าที่ควบคุม การโรคตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความเชื่อว่า โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ความรุนแรงของโรค ผลดีของการปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ ความพึงพอใจต่อบริการและการปฏิบัติ ดีกว่า ก่อนการทดลอง

อรอนงค์ บุรีเลิศ (2531 : 147-153) ได้ศึกษาประสิทธิผลการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญและ เนตรนารี แบบที่เน้นการเผยแพร่แบบเพื่อนสอนเพื่อนกับแบบที่เน้นการเผยแพร่แบบนิเทศการที่มี ต่อการเผยแพร่ความรู้เรื่องชีวิตครอบครัวศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับเผยแพร่ความรู้การสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน มีความรู้ ทักษะคติ เพิ่มขึ้นและสูง กว่านักเรียนที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้แบบจัดนิเทศการและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

อังคินันท์ นุฒิสวรรณ (2536 : 111-112) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วย เพื่อนร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ในพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2535 จำนวน 117 คน เป็นกลุ่มทดลอง 54 คนกลุ่มเปรียบเทียบ 63 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษา เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากเพื่อนผู้ให้คำปรึกษา 12 ครั้ง ๆ ละประมาณ 30-40 นาที กับได้รับ แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีการรับรู้ต่อผลดีของการ ปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค ทักษะคติต่อถุงยางอนามัยและการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคถูกต้องมากกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบและการรับรู้ต่อผลดีของการปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกัน โรคถูกต้องมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และการรับรู้ต่อผลดีของการปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค และอัตราการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฉลิมพล ต้นสกุล (2537 : 102-107) ได้ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงาน สุขศึกษาโดยการอบรมกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้เป็นผู้ถ่ายทอดแนะนำส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้แรงงาน โรงงานฟอกหนัง จำนวน 120 คน ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์และสมัครใจเข้าร่วม โปรแกรม กลุ่มทดลองมีจำนวน 60 คน ได้รับการให้ข้อมูลข่าวสารและคำปรึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยผ่านทางเพื่อนที่ได้รับการอบรม ซึ่งเพื่อนที่ผ่านการอบรมจะสอนโดยใช้ภาพพลิก เรื่องความรู้

การรับรู้ การพัฒนาตนเอง การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ วิธีใช้ถุงยางอนามัยให้ถูกวิธี แหล่งและสถานบริการของรัฐและเอกชนที่ควรไปปรึกษาและรักษาเมื่อมีปัญหาเรื่องโรคเอดส์ ใช้ตัวแบบจากวีดิทัศน์เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 60 คน จะไม่ได้รับกิจกรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ การรับรู้ ความคาดหวัง และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ ถูกต้องมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิภาดา จุฑพลกุล (2538 : ข) ได้ศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนโดยกลุ่มเพื่อนอาสาสมัครโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีความสามารถของตนเองมากำหนดกิจกรรม มีผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้ความรุนแรงของอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ และมีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ดีขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ว่า วิธีการใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้กับนักเรียนที่ขาดทักษะต่าง ๆ ได้ ทั้งในเรื่องของการเรียนก็ใช้วิธีการนี้อย่างแพร่หลาย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.1 กลุ่มเพื่อน

วัยรุ่นเป็นอีกวัยหนึ่งที่มีการเกาะกลุ่มในหมู่เพื่อนมาก แต่กลุ่มของเด็กวัยรุ่นจะมีลักษณะแตกต่างจากเด็กวัยเรียน นั่นก็คือ กลุ่มของวัยรุ่นจะประกอบด้วยทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมร่วมกันทางสังคมและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมผู้ใหญ่ เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมโดยทั่วไป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน มีการให้และการรับและเรียนรู้ความแตกต่างกันในเรื่องบทบาททางเพศ (โยธิน คັນสนยุทธ และคณะ. 2533 : 79)

วัยรุ่นให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนมากกว่าวัยเด็ก ความไม่เข้าใจกันเรื่องของวัฒนธรรม ค่านิยม พฤติกรรม และประสบการณ์หลาย ๆ อย่างในชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งพวกเขาารู้สึกยากลำบากที่จะบอกเล่าให้ผู้ปกครองฟัง ทำให้สัมพันธภาพของพวกเขากับพ่อแม่ลดลงไม่แน่นแฟ้นเท่ากับวัยเด็ก จากการแยกตัวออกมาจากความผูกพันในครอบครัว กลุ่มเพื่อนไม่เพียงแต่จะช่วย

ชดเชยการปรับตัวทางด้านร่างกายและจิตใจ แต่ยังเป็นแหล่งของความเข้าใจและให้กำลังใจที่ดี พวกเขาจะเป็นเหมือนตัวแบบซึ่งกันและกันในการที่จะประสบความสำเร็จในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (สุชา จันทรโณม. 2529 : 238)

การบาร์โน (Garbarino. 1985 : 452 - 454) กล่าวว่า "การที่วัยรุ่นได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สามารถเข้าใจผู้อื่น เข้าใจความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น เกิดความผูกพันและยอมรับซึ่งกันและกันมีการพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง สังเกตว่าคนอื่นคิดอย่างไรเกี่ยวกับตน หรือเขาคิดเกี่ยวกับตัวเขาเองอย่างไร และผู้อื่นมีปฏิกิริยาอย่างไรเกี่ยวกับตน ได้รับการประเมินพฤติกรรมว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง และเป็นรากฐานของการสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง ช่วยพัฒนาบทบาททางเพศที่ชัดเจนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ทำให้วัยรุ่นมีเป้าหมายในชีวิต มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในบุคคลและมีความหวังที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปในอนาคต ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญ บุคคลใดที่ไม่สามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ เมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้าจะประสบกับปัญหาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นมากยิ่งขึ้น "

จากความหมายของกลุ่มเพื่อนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมโดยทั่วไป กลุ่มเพื่อนไม่เพียงแต่จะช่วยชดเชยการปรับตัวทางด้านร่างกายและจิตใจ แต่ยังเป็นแหล่งของความเข้าใจและให้กำลังใจที่ดี บุคคลใดที่ไม่สามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ เมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้าจะประสบกับปัญหาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

3.2 ชนิดของกลุ่มเพื่อน

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1968 : 411 -412) ได้จัดประเภทเพื่อนของเด็กวัยรุ่นออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. เพื่อนสนิทที่สุด เป็นเพื่อนที่คบหากันอย่างสนิทสนม ไว้วางใจกันและไม่มีความลับต่อกัน
2. เพื่อนสนิทที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน เป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 3 - 4 คน บางกลุ่มจะประกอบไปด้วยเพื่อนสนิทที่สุด 2 กลุ่มขึ้นไป
3. เพื่อนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน เป็นเพื่อนที่มีอุดมคติทางสังคมเหมือนกัน เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดของกลุ่มวัยรุ่น ความสัมพันธ์ทางสังคมต่างจากสองกลุ่มแรก และไม่จำเป็นต้องอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน โดยทั่วไปเพื่อนกลุ่มนี้อาจจะประกอบด้วยเพื่อนที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน เป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลาย ๆ กลุ่ม และในกลุ่มเล็กนั้นอาจจะประกอบด้วยกลุ่มเพื่อนที่สนิทที่สุดด้วย

3.3 ความสำคัญของกลุ่มเพื่อนสำหรับนักเรียนวัยรุ่น

นักเรียนวัยรุ่นให้ความสำคัญกับการคบเพื่อนและกลุ่มเพื่อนของเขามาก ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มเพื่อนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนวัยรุ่นได้หลายด้าน พอสรุปที่สำคัญได้ 6 ประการ (ปรีชา วิหคโตและคณะ. 2534 : 229 - 231)

1. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง กลุ่มเพื่อนสนองความต้องการเป็นตัวของตัวเองของนักเรียนวัยรุ่นได้ เพราะเพื่อนร่วมวัยต่างมีสถานภาพคล้ายคลึงกัน จึงไม่ทำให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดความรู้สึกต่ำต้อยกว่ากัน ดังนั้นเมื่อนักเรียนวัยรุ่นอยู่กับกลุ่มเพื่อนเขาจึงมีโอกาสเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถอย่างอิสระ มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย และมีความรู้สึกสบายใจมากกว่าอยู่กับผู้ใหญ่

2. ความต้องการความเชื่อมั่น กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยสร้างเสริมความเชื่อมั่นของเพื่อนนักเรียนวัยรุ่นด้วยกันได้ดี เพราะเพื่อนในกลุ่มบางคนเคยผ่านพบสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่คล้าย ๆ กันให้ผ่านพ้นไปได้อย่างเป็นผลสำเร็จมาแล้ว ดังนั้นเมื่อเพื่อนในกลุ่มได้รับรู้ปัญหา และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่อกันอย่างเปิดเผยและจริงใจ ทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจและมีความเชื่อมั่นมากขึ้นที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3. ความต้องการเป็นที่ยอมรับและยกย่อง นักเรียนวัยรุ่นจะแสวงหากลุ่มเพื่อนร่วมวัยที่ให้การยอมรับและยกย่องเขา และเปิดโอกาสให้เขามีฐานะหรือตำแหน่งในกลุ่ม ซึ่งเป็นการส่งเสริมความมั่นคงทางจิตใจมากขึ้น

4. ความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนวัยรุ่นโดยทั่วไปต้องการแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดหลายด้านที่เขาเผชิญอยู่ ความสนุกสนานเพลิดเพลินที่นักเรียนวัยรุ่นชื่นชอบ มักเกิดจากการร่วมทำกิจกรรมที่สนุกสนานกับกลุ่มเพื่อนร่วมวัยที่คุ้นเคยกัน

5. ความต้องการพัฒนาทักษะทางสังคม กลุ่มเพื่อนสามารถให้โอกาสแก่นักเรียนวัยรุ่นในการพัฒนาทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะการเรียนรู้ฝึกฝนอย่างเป็นกันเองในระหว่างกลุ่มเพื่อนร่วมวัยที่ไว้วางใจกัน จะช่วยลดความรู้สึกอับอาย ขัดเขิน และการไม่กล้าแสดงออกลงได้มาก นอกจากนี้เพื่อนบางคนในกลุ่มที่มีทักษะทางสังคมมากกว่าคนอื่นก็สามารถช่วยให้ข้อมูล และคำแนะนำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาเพื่อปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

6. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ การเข้ากลุ่มเพื่อนซึ่งเริ่มมีสมาชิกต่างเพศปะปนอยู่ด้วย วัยรุ่นหญิงจะให้ความสนใจในเรื่องการแต่งกายมากเป็นพิเศษ เพื่อดึงดูดความสนใจในวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นชายก็ให้ความสนใจแก่วัยรุ่นหญิงในเวลาต่อมา

3.4 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การที่จะทำให้วัยรุ่นสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรปฏิบัติดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 61 - 65 ; อ้างอิงมาจาก ปราณพรณวิเชียร. 2534 : 76 - 78)

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีความหมายมากที่สุด แต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยพูดไปด้วยเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสมอันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
4. แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อนอย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไปอาจทำให้เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้น อาจมีสิ่งทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นเลยนอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสมไม่แสดงกริยาอาการโอ้อวดยกตนข่มท่านไม่ว่าบุคคลใดก็ตาม ไม่มีใครชื่นชม คนที่ข่มให้เขาต่ำลง
9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบตาเพื่อนเพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง
10. จดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อน แสดงความยินดีในสาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีทุกข์

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ชนิดของกลุ่มเพื่อนมีดังนี้ เพื่อนสนิทที่สุด เพื่อนสนิทที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน และเพื่อนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน ส่วนความสำคัญของกลุ่มเพื่อน

คือ มีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีความต้องการความเชื่อมั่น มีความต้องการเป็นที่ยอมรับ และยกย่อง มีความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความต้องการทักษะทางสังคม และมีความต้องการสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ สำหรับแนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนมีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม คือ แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี แสดงความเกรงใจต่อผู้อื่น รู้จักระบอบารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น และจดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (สุรชัย โกศิยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Grounlund. 1959) ศึกษาพบว่า เด็กที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพสิ่งแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่มเป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพเกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

ไทรออน (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. 2532 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Tryon. 1965) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่วัยรุ่นต้องการอยู่ด้วยมากที่สุด พบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงชอบที่จะอยู่กับบุคคลที่วัยใกล้เคียงตัวเองมากที่สุด แต่ก็มีเด็กหญิงหลายคนที่ชอบอยู่กับคนที่มีอายุมากกว่า 2 - 3 ปีเป็นอันดับรองลงมา

3.5.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญศรี จีรณาเจริญเลิศ (2530 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537 : 58) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์ (2538 : 71) ได้ศึกษาผลการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิรังษี อำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อให้มีสัมพันธภาพที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ และจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับปรุงตนเองให้อยู่ในกลุ่มเพื่อนได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลในการวิจัยนี้ จำแนกให้เป็น 2 แหล่ง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมและจะได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และได้จากการตอบแบบสอบถาม “ใคร่อย่” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของผู้วิจัย จำนวน 13 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน ประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 680 คน ตามแบบการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1.2.1.1 นำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนแต่ละห้องที่อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงไปต่ำ

1.2.1.2 คัดเลือกนักเรียนในข้อ 1.2.1.1 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ได้นักเรียนจำนวน 175 คน ดังนี้
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 11 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 11 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 11 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/7 จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 11 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 จำนวน 12 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 12 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 12 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 12 คน

1.2.2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

1.2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 1.2.2 ที่มีรายชื่อตรงกันกับนักเรียนในข้อ

1.2.1.2 ได้นักเรียนจำนวน 76 คน ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 7 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 4 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 4 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 3 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 5 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 6 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/7 จำนวน 6 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 7 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 จำนวน 6 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 จำนวน 4 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 จำนวน 5 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 5 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 จำนวน 4 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 4 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 6 คน	

1.2.4. ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนในข้อ 1.2.3 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 7 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 6 คน

1.2.5 ผู้วิจัยสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนในข้อ 1.2.4 ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 1 สถานการณ์ ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 และ 2/15 ที่มีคะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวนห้องละ 4 คน ตามลำดับ

1.2.6 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในข้อ 1.2.5 ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมาห้องเรียนละ 3 คน

2. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจากการตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน จำนวน 175 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 จำนวน 16 คน ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรและความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองกลุ่มหนึ่งจะได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนกลุ่มทดลองอีกกลุ่มหนึ่งจะได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน กรอกแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 683 คน แล้วผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1.1 นำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนแต่ละห้องที่อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงไปต่ำ

2.2.1.2 คัดเลือกนักเรียนในข้อ 2.2.1.1 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ได้นักเรียนจำนวน 175 คน ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 11 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 11 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 11 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/7 จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 11 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 จำนวน 12 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 12 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 12 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 12 คน

2.2.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนตอบแบบ
 สอบถาม “ใคร่อย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 2.2.2 ที่มีรายชื่อตรงกันในข้อ 2.2.1.2 ได้
 นักเรียนจำนวน 127 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 10 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 9 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 8 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 9 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/7 จำนวน 8 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 9 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 จำนวน 9 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 จำนวน 9 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 8 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 จำนวน 8 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 7 คน
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/15 จำนวน 8 คน

2.2.4 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในข้อ 2.2.3 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 2 ห้อง
 เรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3
 จำนวน 11 คน

2.2.5 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนในข้อ 2.2.4
 โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 3 สถานการณ์ ได้นัก
 เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 และ 2/3 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25
 ลงมา จำนวน 9 และ 10 คน ตามลำดับ

2.2.6 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในข้อ 2.2.5 ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองโดยใช้วิธีการ
 สุ่มอย่างง่ายมาห้องเรียนละ 8 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึก
 พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึก
 พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความ
 ช่วยเหลือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”
5. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก
6. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
7. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

1.2 สร้างแบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล รศ.กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบ

1.3 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

1.4 ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมตามเทคนิคที่ผู้วิจัยกำหนดให้

1.5 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม มีดังนี้

เหมาะสม หมายถึง นักเรียนสามารถใช้เทคนิคในการฝึกพฤติกรรมการ
แสดงออกที่เหมาะสม ได้เหมาะสม ให้คะแนน 1 คะแนน

ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงการใช้เทคนิคในการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสม ให้คะแนน 0 คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังรายการที่กำหนดให้ โดยพิจารณาว่านักเรียนสามารถใช้เทคนิคต่างๆ ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ได้เหมาะสมหรือไม่หรือต้องปรับปรุง

เทคนิคต่าง ๆ ใน การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม	ความสามารถในการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม	
	เหมาะสม	ต้องปรับปรุง
1.เทคนิคแม่แบบ		
1.1 เทคนิคแม่แบบ		
ชั้นที่ 1 ขั้นนำ		
ชั้นที่ 2 ขั้นเสนอแบบ		
ชั้นที่ 3 ขั้นสรุป		
1.2 การให้คำแนะนำ		
1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ		
1.4 การให้แรงเสริมทางบวก		
2. การแสดงบทบาทสมมติ		
2.1 การแสดงบทบาทสมมติ		
ชั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ		
ชั้นที่ 2 ขั้นแสดง		
ชั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง		
ชั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม		
ชั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป		
2.2 การให้คำแนะนำ		
2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ		
2.4 การให้แรงเสริมทางบวก		

ตัวอย่าง สถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ต่อไปนี้นำใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนการทดลอง

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “กล่าวคำท้าทายเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลากล่าวคำท้าทายเพื่อน เช่น ท้าทายเพื่อนด้วยการตบไหล่ และพูดจาไม่ไพเราะ และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่ท้าทายเพื่อนไม่เหมาะสมให้ท้าทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวคำท้าทายเพื่อนเมื่อนักเรียนพบเพื่อนเป็นครั้งแรกในวันนั้นโดยให้สามารถกล่าวคำท้าทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “สนทนาโต้ตอบกับเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลาสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลาสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่สนทนาโต้ตอบกับเพื่อนไม่เหมาะสมให้สนทนาโต้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อนให้สามารถสนทนาโต้ตอบกับเพื่อนได้

อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน

สมศรีและวิภากำลังคุยกันเรื่องการทำบ้านคณิตศาสตร์

สมศรี : วิภา เธอทำการบ้านคณิตศาสตร์เสร็จหรือยัง

วิภา : ทำเสร็จแล้ว แล้วเธอล่ะ

สมศรี : เสร็จแล้วเหมือนกัน เราไปนั่งเล่นที่ได้ต้นไม้กันเถอะ

วิภา : ไปซิค่ะ

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

ตัวอย่าง สถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการทดลอง

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ต่อไปนี้อยู่เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “กล่าวคำทักทายเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่แสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลากล่าวคำทักทายเพื่อน เช่น ทักทายเพื่อนด้วยการตบไหล่ และพูดจาไม่ไพเราะ และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่ทักทายเพื่อนไม่เหมาะสมให้ทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวคำทักทายเพื่อนเมื่อ
นักเรียนเดินไปเจอเพื่อนโดยให้สามารถกล่าวคำทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งคำพูดและท่าทาง
ที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร
ที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียน
จะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับ
เพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “สนทนาได้ตอบกับเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้ง ด้าน
คำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่แสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับ
เพื่อน เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับเพื่อน และนักเรียน
ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่สนทนาได้ตอบกับเพื่อนไม่เหมาะสมให้สนทนา
ได้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้
สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนให้สามารถสนทนาได้ตอบกับเพื่อนได้
อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอน
เพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน

สมศรีและวิภา กำลังคุยกันเรื่องการเขียนรายงานผลการทดลองวิชาวิทยาศาสตร์

สมศรี : วิภา เธอเขียนรายงานผลการทดลองเสร็จหรือยัง

วิภา : ทำเสร็จแล้ว แล้วเธอล่ะ

สมศรี : เสร็จแล้วเหมือนกัน เรามาดูกันซิว่า ที่เขียนรายงานไปนั้นเป็นอย่างไร

วิภา : ตกลง

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 สร้างแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล รศ.กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบ

2.3 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

2.4 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน มีดังนี้

เหมาะสม หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม
ให้คะแนน 1 คะแนน

ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงการปฏิบัติตนกับเพื่อน
ให้คะแนน 0 คะแนน

ตัวอย่าง แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน

แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน (อาจารย์ที่ปรึกษา).....

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังรายการที่กำหนดให้ โดยพิจารณาว่า นักเรียนที่ท่านประจำชั้นอยู่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมหรือต้องปรับปรุง

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลอง เป็นแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2 ศึกษาการสร้างแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 สร้างแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำไปให้ผู้คุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล รศ.กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ พิจารณาสถานการณ์ และลักษณะพฤติกรรมของการปฏิบัติตนกับเพื่อน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.4 นำแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

3.5 ลักษณะแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน เป็นแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ประกอบด้วยสถานการณ์และการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยมีช่องให้ผู้สังเกตบันทึกว่าพฤติกรรมเหล่านั้นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติในระดับใด

3.6 การบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ได้รับการฝึกการสังเกตแล้ว พิจารณาการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด และต้องได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

3.7 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนกำหนดไว้ดังนี้

เหมาะสม หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม
ให้คะแนน 1 คะแนน

ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงการปฏิบัติตนกับเพื่อน
ให้คะแนน 0 คะแนน

ตัวอย่าง แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

เช้าวันจันทร์ ดวงใจเดินเข้ามาในห้องเรียนเพื่อนำกระเป๋าหนังสือมาเก็บ ดวงใจเห็นนักเรียนกำลังนั่งอ่านหนังสืออยู่(1) แล้วดวงใจก็ถามนักเรียนว่า “ ดูหนังสือไปถึงไหนแล้ว อีกสองสัปดาห์ก็จะสอบแล้ว” (2) ดวงใจจึงถามนักเรียนว่าควรจะเตรียมตัวอ่านหนังสืออย่างไรดี (3 , 4) พอดีสมชายเดินเข้ามาชวนนักเรียนไปเป็นเพื่อนไปพบอาจารย์ฝ่ายปกครอง (5) ขณะนั้นสุดาก็เดินเข้ามาแล้วพูดว่า “สอบคราวที่แล้วที่แล้วสมชายได้คะแนนมากที่สุดในห้องเลยนะ” (6) แล้วดวงใจก็พูดขึ้นว่า “เฮ้อ..คราวที่แล้วเราสอบได้คะแนนไม่ดีเลย” (7 , 8) แล้วสมชายก็บอกเพื่อนทุกคนรวมทั้งนักเรียนว่าจะติวให้ (9)

ความหมายของตัวเลขในสถานการณ์

- (1) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำทักทาย
- (2) ต้องการให้นักเรียนสนทนาได้ตอบ
- (3) ต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- (4) ต้องการให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ
- (5) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำปฏิเสธ
- (6) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำชม
- (7) ต้องการให้นักเรียนให้กำลังใจ
- (8) ต้องการให้นักเรียนแสดงความเห็นใจ
- (9) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำขอบคุณ

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

เวลา 11.50 น. นักเรียนนั่งอยู่ในห้องเรียนกับสุดา เห็นวิชัยนั่งอยู่ที่มุมห้องคนเดียว (1) เมื่อวิชัยหันมาเห็นจึงพูดกับนักเรียนว่ามีเรื่องไม่สบายใจ (2) แล้ววิชัยเล่าว่า "อีกสองสัปดาห์ เราต้องไปประกวดวาดภาพ ยังไม่รู้เลยว่าจะวาดรูปอะไรดี" (3,4) ขณะดวงใจเดินมาแล้วพูดกับนักเรียนว่า "หิวข้าว ไปทานข้าวกันเถอะ" (5) ดวงใจจึงเดินไปชวนสุดาไปเป็นเพื่อนอีกคนที่นั่งอยู่แถว ๆ นั้น และสุดาก็หันมาพูดกับวิชัยว่า "วิชัยเป็นคนเก่ง มีความสามารถ เป็นคนวาดรูปสวย เมื่อคราวที่แล้ววิชัยก็ได้รางวัล (6,7,8) วิชัยจึงขอบคุณสุดาและนักเรียนพร้อมกับบอกว่าจะวาดภาพให้แก่นักเรียนและสุดา (9)

ความหมายของตัวเลขในสถานการณ์

- (1) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำทักทาย
- (2) ต้องการให้นักเรียนสนทนาได้ตอบ
- (3) ต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- (4) ต้องการให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ
- (5) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำปฏิเสธ
- (6) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำชม
- (7) ต้องการให้นักเรียนให้กำลังใจ
- (8) ต้องการให้นักเรียนแสดงความเห็นใจ
- (9) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำขอบคุณ

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

ขั้นตอนในการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกผลของการสังเกตได้อย่างถูกต้อง

2. การสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์และพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ก่อนและหลังการทดลอง

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การสังเกตในครั้งนี้เป็นการสังเกตลักษณะพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดจึงคำนวณค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยใช้วิธีการของสกอตต์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 134 ; อ้างอิงมาจาก Scott) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

π = หมายถึง ความเชื่อมั่นของการสังเกต

P_o = หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 กับค่าผลรวมของผลต่างระหว่างร้อยละของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

P_e = หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุด และรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้งสองมายกกำลัง 2 แล้วนำมารวมกัน

4. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

4.2 สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์แนะแนวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสม

4.3 สร้างแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ
รศ.ดร. คมเพชร จัตรสุภกุล รศ.กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบ

4.4 นำแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้นักเรียนตอบ

ตัวอย่าง แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

คำชี้แจง ขอให้ให้นักเรียนคิดถึงลักษณะของเพื่อนและของตัวนักเรียนเอง แล้วพิจารณาว่า ลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละข้อต่อไปนี้จะตรงกับลักษณะของเพื่อนคนใดในห้องของนักเรียนหรือตรงกับลักษณะของนักเรียนเอง แล้วใส่ชื่อของเพื่อนหรือชื่อของนักเรียน ลงท้ายข้อความของแต่ละข้อ คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของนักเรียนและจะรักษาไว้เป็นความลับ

1. ผู้ที่กล่าวคำทักทายเพื่อนอย่างสุภาพคือ.....
2. ผู้ที่สนทนาได้ตอบกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ คือ.....
3. ผู้ที่แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ คือ.....
4. ผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะแก่เพื่อนเสมอ ๆ คือ.....
5. ผู้ที่ปฏิเสธคำชักชวนของเพื่อนในเรื่องที่ไม่มีเหตุผล คือ.....
6. ผู้ที่กล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จเสมอ ๆ คือ.....
7. ผู้ที่พูดให้กำลังใจเพื่อน คือ.....
8. ผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อน คือ.....
9. ผู้ที่ไม่เคยขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน คือ.....
10. ผู้ที่สลายตากับเพื่อนในขณะสนทนาได้อย่างเหมาะสม คือ.....
11. ผู้ที่แสดงสีหน้าไม่สอดคล้องกับเรื่องที่พูด คือ.....
12. ผู้ที่แสดงใช้น้ำเสียงไม่สอดคล้องกับเรื่องที่พูด คือ.....
13. ผู้ที่ไม่เคยทักทายเพื่อนเมื่อพบกัน คือ.....

5. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก

5.1 ศึกษาบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปฏิบัติตนกับเพื่อน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมในความมุ่งหมายของงานวิจัย

5.2 โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก

5.3 นำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก จากข้อ 5.2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรสุภกุล รศ.กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจในเรื่องความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

5.4 นำโปรแกรมจากข้อ 5.3 มาปรับปรุงตามให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แล้วนำมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก ทั้งหมด 12 ครั้ง ดำเนินการครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 13.40 - 15.20 น. ตั้งแต่วันที่ 2 - 27 พฤศจิกายน 2541 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวข้อเรื่อง
		29-30 ต.ค. 2541	ทดสอบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมก่อนการทดลอง
1	1	2 พ.ย 2541	- ปฐมนิเทศ - วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม - ความหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
	2	5 พ.ย 2541	- ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน - การแสดงออกด้านภาษาท่าทาง เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับ และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน
	3	6 พ.ย 2541	- ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2	4	9 พ.ย 2541	- ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2	5	12 พ.ย 2541	- ความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
	6	13 พ.ย 2541	- ความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
3	7	16 พ.ย 2541	- ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
	8	19 พ.ย 2541	- ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
	9	20 พ.ย 2541	- ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
4	10	23 พ.ย 2541	- ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
	11	26 พ.ย 2541	- ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ และบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
	12	27 พ.ย 2541	- ปัจฉิมนิเทศ - ทดสอบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมหลังการทดลอง

6. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

6.1 ศึกษาบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา ให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายในการวิจัย

6.2 สร้างโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

6.3 โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล รศ.กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

6.4 นำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน

6.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้มาปรับปรุง แก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก ใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ดำเนินการครั้งละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ละ 2 วัน คือวันจันทร์ และพฤหัสบดี เวลา 14.30 - 15.20 น. ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2541 - 28 มกราคม 2542 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดำเนินการฝึก

พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
		2,4 ธ.ค. 2541	ทดสอบการปฏิบัติตนกับเพื่อนก่อนการทดลอง
1	1	21 ธ.ค 2541	ปฐมนิเทศ
	2	24 ธ.ค 2541	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงออกด้านภาษาท่าทาง เพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน
2	3	28 ธ.ค 2541	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำทักทายเพื่อน
	4	31 ธ.ค 2541	วันขึ้นปีใหม่
		30 ธ.ค. 2541	(ชดเชยวันขึ้นปีใหม่) การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การสนทนา โต้ตอบกับเพื่อน
3	5	4 ม.ค. 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความคิดเห็น
	6	7 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้ข้อเสนอแนะ
4	7	11 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำปฏิเสธ
	8	14 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบ ความสำเร็จ

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
5	9	18 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้กำลังใจเพื่อน
	10	21 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความเห็นใจ
6	11	25 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับ การช่วยเหลือจากเพื่อน
	12	28 ม.ค 2542	ปัจฉิมนิเทศ
		29 ม.ค 2542	การทดสอบการปฏิบัติตนกับเพื่อนหลังการทดลอง

7. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก

7.1 ศึกษาบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา ให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายในการวิจัย

7.2 สร้างโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

7.3 โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึกไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรสุกุล รศ.กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

7.4 นำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึกมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน

7.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้มาปรับปรุง แก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ดำเนินการครั้งละ 1 คาบ คาบละ 60 นาทีเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือวันพุธ และศุกร์ เวลา 15.30 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2541 - 29 มกราคม 2542 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
		2,4 ธ.ค. 2541	การทดสอบการปฏิบัติกับเพื่อนก่อนการทดลอง
1	1	23 ธ.ค 2541	ปฐมนิเทศ
	2	25 ธ.ค 2541	การปฏิบัติกับเพื่อน : การแสดงออกด้านภาษาท่าทาง เพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน
2	3	30 ธ.ค 2541	การปฏิบัติกับเพื่อน : การกล่าวคำทักทายเพื่อน
	4	1 ม.ค 2542	วันปีใหม่
		5 ม.ค. 2542	(ชดเชยวันปีใหม่) การปฏิบัติกับเพื่อน : การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน
3	5	6 ม.ค 2542	การปฏิบัติกับเพื่อน : การแสดงความคิดเห็น
	6	8 ม.ค 2542	การปฏิบัติกับเพื่อน : การให้ข้อเสนอแนะ
4	7	13 ม.ค 2542	การปฏิบัติกับเพื่อน : การกล่าวคำปฏิเสธ
	8	15 ม.ค 2542	การปฏิบัติกับเพื่อน : การกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	หัวเรื่อง
5	9	20 ม.ค. 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้กำลังใจเพื่อน
	10	22 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความเห็นใจ
6	11	27 ม.ค 2542	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับ การช่วยเหลือจากเพื่อน
	12	29 ม.ค 2542	ปัจฉิมนิเทศ
		1 ก.พ 2542	การทดสอบการปฏิบัติตนกับเพื่อนหลังการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง จำแนกแบบแผนการทดลองเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึก
พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก ดำเนิน
การวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 65) ดังแสดง
ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

RE แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม เป็นนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสม และจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

X แทน โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

2. ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดำเนินการวิจัยแบบ Two Randomized Group Pretest Posttest Design (ฐศิรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 112) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Two Randomized Group Pretest Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE ₁	T_1	X_a	T_2
RE ₂	T_1	X_b	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

RE₁ แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม เป็นนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ซึ่งได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

RE₂ แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม เป็นนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ซึ่งได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X_a แทน โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

X_b แทน โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คนเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 0.98

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 1 สถานการณ์ ในวันที่ 29 - 30 ตุลาคม 2541 แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และบันทึกไว้เป็นคะแนน

Pretest

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน รวมจำนวน 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 2 - 27 พฤศจิกายน 2541

3. หลังการทดลอง

ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 4 สถานการณ์ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2541 โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เพื่อบันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2. การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้สังเกต ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน เป็นนิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนของ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมร่วมกับผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.83

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 บันทึกไว้เป็นคะแนน Pretest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 2,4 ธันวาคม 2541

2. ระยะทดลอง

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน รวม 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2541 - 18 มกราคม 2542

3. หลังการทดลอง

ภายหลังจากการทดลองแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 บันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ เป็นสถานการณ์คู่ขนานกับสถานการณ์ที่ใช้ก่อนการทดลอง ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 29 มกราคม 2542

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้สังเกต ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน เป็นนิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อร่วมประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมร่วมกับผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.83

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แล้วบันทึกไว้เป็นคะแนน Pretest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 2,4 ธันวาคม 2541

2. ระยะทดลอง

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน รวม 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2541 - 29 มกราคม 2542

3. หลังการทดลอง

ภายหลังจากการทดลองแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แล้วบันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ เป็นสถานการณ์คู่ขนานกับสถานการณ์ที่ใช้ก่อนการทดลอง ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2542

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

4. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 146)

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 151)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยใช้วิธีการของสกอตต์ (Scott) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 151)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้สูตร t - test Dependent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 165)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อน ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้สูตร t - test Dependent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 165)

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน จากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ โดยใช้สูตร t - test Independent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 164)

บทที่ 4

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - distribution

ผลของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	6	10.50	0.83			
				19	63	10.30**
หลังการทดลอง	6	13.67	0.52			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมก่อน และหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	8	25.75	1.58	315	12837	14.145**
หลังการทดลอง	8	65.13	7.45			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมได้

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	8	23.75	2.37			
				356	16108	20.42**
หลังการทดลอง	8	68.25	4.83			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมได้

4. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	8	25.75	1.58	1.986
นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ	8	23.75	2.37	

จากตาราง 6 พบว่า ก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน	8	65.13	7.45	0.99
นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ ความช่วยเหลือ	8	68.25	4.83	

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ซึ่งได้รับการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมซึ่ง
ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความ
ช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การฝึก
พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก
ที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ สามารถพัฒนาการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
4. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย
2. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

3. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

4. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมและจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนเหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจากการตอบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป ที่ได้มาจากการประเมินของผู้วิจัย จำนวน 13 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และจากการสอบถามความสนใจของนักเรียนในการร่วมโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย

2. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจากการตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน นักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัด นครปฐม ปีการศึกษา 2541 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และได้มาจากการตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน จำนวน 175 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัด นครปฐม จำนวน 16 คน ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจาก ประชากรและจากการสอบถามความสมัครใจของนักเรียนในการร่วมการทดลอง หลังจากนั้นจึงสุ่ม อย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองกลุ่มหนึ่งจะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนกลุ่มทดลองอีกกลุ่มหนึ่ง จะได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”
5. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก
6. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
7. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คนเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 0.98

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 1 สถานการณ์ ในวันที่ 29 - 30 ตุลาคม 2541 แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และบันทึกไว้เป็นคะแนน Pretest

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกให้แก่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน รวมจำนวน 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 2 - 27 พฤศจิกายน 2541

3. หลังการทดลอง

ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด 4 สถานการณ์ วันที่ 2, 4 ธันวาคม 2541 โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย

มาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เพื่อบันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัด นครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้สังเกต ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน เป็นนิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนของ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมร่วมกับผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.83

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 บันทึกไว้เป็นคะแนน Pretest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 2,4 ธันวาคม 2541

2. ระยะเวลาทดลอง

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน รวม 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2541 - 18 มกราคม 2542

3. หลังการทดลอง

ภายหลังจากการทดลองแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความ

เชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 บันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ เป็นสถานการณ์คู่ขนานกับสถานการณ์ที่ใช้ก่อนการทดลอง ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 29 มกราคม 2542

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 การเตรียมผู้สังเกต ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน เป็นนิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อร่วมประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมร่วมกับผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนมาหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.83

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แล้วบันทึกไว้เป็นคะแนน Pretest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 24 ธันวาคม 2541

2. ระยะทดลอง

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน รวม 12 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2541 - 29 มกราคม 2542

3. หลังการทดลอง

ภายหลังจากการทดลองแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แล้วบันทึกไว้เป็นคะแนน Posttest โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ เป็นสถานการณ์คู่ขนานกับสถานการณ์ที่ใช้ก่อนการทดลอง ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2542

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
4. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

1. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเท่ากัน มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า

1. นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จากผู้วิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกให้แก่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพ วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และความหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ฝึกนักเรียนให้ได้มีประสบการณ์ในการฝึกการแสดงออกทางด้านภาษากาย คำและภาษาท่าทาง การฝึกความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก และในการฝึกแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองฝึกกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการฝึก และเสริมสร้างความมั่นใจให้กับเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ประกอบถึง นักเรียนกลุ่มเพื่อน

ช่วยเพื่อนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมมีบุคลิกภาพเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ กระตือรือร้น สนใจและตั้งใจฝึกเป็นอย่างดีจึงทำให้นักเรียนสามารถเป็นผู้นำในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้

จากการบันทึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในครั้งนี้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว และมั่นใจในตนเองที่จะฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ให้แก่นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับ คูเกอร์ และเชอร์เซีย (Cooker and Cherchia, 1976 : 464 - 467) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกและการไม่ได้ฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อน (Peer leaders) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารที่เอื้ออำนวยต่อการสนทนา ผลการศึกษ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อนมีความสามารถในการเป็นผู้นำเพื่อนและมี ทักษะการสื่อสารเพิ่มขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อน

2. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก ทำให้นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับ เพื่อนดีขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตน กับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ฝึกให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม มีวัย ใกล้เคียงกัน ใช้ภาษาในการฝึกระดับเดียวกัน อีกทั้งนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกความ สามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัยมาแล้ว และยังมีโอกาสได้ทดลอง ฝึกเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมก่อนการฝึกจริง จึงทำให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความมั่นใจในการฝึก จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกจากกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสมทั้งภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางซึ่งได้แก่ การ กล่าวคำทักทาย การสนทนาโต้ตอบ การแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ การกล่าวคำ ปฏิเสธ การกล่าวคำชม การให้กำลังใจเพื่อน การแสดงความเห็นใจ การกล่าวขอบคุณ การประสานสายตากับผู้ฟัง การแสดงสีหน้าท่าทางได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่แสดง ซึ่งการฝึกในด้านต่าง ๆ นี้ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะเป็นผู้ดำเนิน

การฝึกโดยไม่มีผู้วิจัยเข้าไปเกี่ยวข้องเลย ดังนั้นนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจึงมีอิสระในการใช้คำพูดในการฝึก แสดงความเป็นกันเองและผ่อนคลายขณะฝึก ซึ่งทำให้บรรยากาศขณะฝึกเป็นไปอย่างราบรื่น ส่วนนักเรียนที่ได้รับการฝึกก็ให้ความร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างดี

ผลการบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น สามารถใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองเรียงตามลำดับดังนี้ การแสดงความเห็นใจ การกล่าวคำชม การสนทนาโต้ตอบ การกล่าวคำปฏิเสธ การให้ข้อเสนอแนะ การให้กำลังใจ การกล่าวคำทักทาย การแสดงความคิดเห็น และการกล่าวคำขอบคุณ

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ในครั้งแรก ๆ ของการฝึกนักเรียนที่ได้รับการฝึกจะไม่กล้าแสดงออกมากนัก แต่เมื่อกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งเป็นนักเรียนวัยเดียวกัน เคยเห็นหน้าและคุ้นเคยกันมาบ้างแล้ว ความวิตกกังวล ความประหม่า รวมทั้งการไม่กล้าแสดงออกก็ค่อย ๆ ลดลง ทำให้บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับเซลานี (สมลักษณ์ ศรีธงชัย, 2537 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Celani, 1979) ได้ประยุกต์วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ในการพัฒนาทักษะในการสื่อสารของนักเรียน (Communication Skills) ผลจากการศึกษาพบว่า การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ย่อมทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างนักเรียนผู้สอนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการสื่อสารดีขึ้นกว่าเดิม ประการสำคัญยังพบว่า ตัวนักเรียนผู้สอนมีความสามารถในการพูดดีขึ้นมาก เนื่องจากการทบทวนทักษะการพูดไปในตัว และวิภาดา จุฑพลกุล (2538 : ข) ได้ศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนโดยกลุ่มเพื่อนอาสาสมัครโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีความสามารถของตนเองมากำหนดกิจกรรม มีผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้ความรุนแรงของอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ และมีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ดีขึ้น

3. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัยใกล้เคียงกัน ใช้ภาษาในการฝึกระดับเดียวกัน อีกทั้งนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัยมาแล้ว และยังมีโอกาสได้ทดลองฝึกเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมก่อนการฝึกจริง จึงทำให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความมั่นใจในการฝึกนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะได้รับการฝึกให้มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสมทั้งภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง ดังนี้คือ การกล่าวคำทักทาย การสนทนาโต้ตอบ การแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ การกล่าวคำปฏิเสธ การกล่าวคำชม การให้กำลังใจเพื่อน การแสดงความเห็นใจ การกล่าวขอบคุณ ส่วนในด้านภาษาท่าทางนั้นนักเรียนจะได้รับการฝึกในเรื่องการประสานสายตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม การแสดงสีหน้าได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดง ซึ่งการฝึกในด้านต่าง ๆ นี้ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะเป็นผู้ฝึกโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ในระยะแรก ๆ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความรู้สึกไม่มั่นใจในการฝึก ทั้งนี้เนื่องจากในระหว่างการฝึกผู้วิจัยจะนั่งอยู่ด้วยตลอดระยะเวลาของการฝึก ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าต้องระมัดระวัง กลัวว่าจะแสดงกิริยาท่าทางไม่เหมาะสม จึงทำให้บรรยากาศจะไม่เป็นกันเองเท่าไรนัก แต่เมื่อผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนทราบอีกครั้งหนึ่งว่า ผู้วิจัยไม่ได้มาควบคุมการฝึกเพียงแต่ต้องการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น จึงทำให้บรรยากาศขณะฝึกเป็นกันเองมากขึ้นและนักเรียนสามารถดำเนินการฝึกได้อย่างราบรื่น ส่วนนักเรียนที่มารับการฝึกต่างให้ความร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างดี

ในระหว่างที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยจะคอยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากผู้วิจัย แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความมั่นใจในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ผลจากการบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นสามารถใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ดีขึ้นก่อนการทดลองเรียง

ตามลำดับดังนี้ การให้กำลังใจ การแสดงความเห็นใจ การให้ข้อเสนอแนะ การกล่าวคำขอบคุณ การกล่าวคำชม การแสดงความคิดเห็น การกล่าวคำปฏิเสธ การกล่าวคำทักทาย และการสนทนา ได้ตอบกับเพื่อน ในครั้งแรก ๆ ของการฝึกนักเรียนที่ได้รับการฝึกจะรู้สึกไม่กล้าแสดงออกมากนัก อีกทั้งยังมีผู้วิจัยนั่งอยู่ด้วยทุกครั้งที่มีการฝึก แต่เมื่อกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งเป็นนักเรียนวัยเดียวกัน เคยเห็นหน้าและคุ้นเคยกันมาบ้าง ความวิตกกังวล ความประหม่า รวมทั้งการไม่กล้าแสดงออกก็ค่อย ๆ ลดลง กลายเป็นความมั่นใจเอง จึงทำให้บรรยากาศในการฝึกเป็นไปอย่างราบรื่น

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพอร์กิน และ คิมเมอร์ลิง (เพอร์กิน กิตติพันธุ์. 2537 : 51 ; อ้างอิงมาจาก Perkins and Kemmerling. 1983) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกการแสดงออกอย่างเหมาะสมซึ่งนำโดยผู้ช่วยการฝึกที่มีต่อระดับของการแสดงออกที่เหมาะสม และสัจการแห่งตน (Self - actualization) ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่า ผู้เข้ารับการฝึกในกลุ่มการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมซึ่งนำโดยนักศึกษาที่เป็นผู้ช่วยผู้นำการฝึก มีระดับของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

4. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นนักเรียนที่มีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำกลุ่ม มีความมั่นใจในตนเอง และได้รับการพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม จากผู้วิจัย อีกทั้งในการฝึกแต่ละครั้ง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีโอกาสได้ทดลองฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการฝึกและเกิดความมั่นใจที่จะฝึก สำหรับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น นักเรียนจะมีอิสระในการฝึกมีความเป็นกันเองกับนักเรียนที่มารับการฝึก จึงทำให้อารมณ์ในการฝึกเต็มไปด้วยความราบรื่น ส่วนนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น ในการฝึกครั้งแรก ๆ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะแสดงความกังวลที่มีผู้วิจัยอยู่ด้วย แต่พอการฝึกในครั้งหลัง ๆ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความมั่นใจและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ดังนั้นการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับ

นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือจึงไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะมีอิสระในการฝึก มีความมั่นใจ มีการเตรียมตัวในการฝึกเป็นอย่างดี การใช้ภาษากายคำ และภาษาท่าทางแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียนที่มารับการฝึก บรรยากาศในการฝึกจึงราบรื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนที่มารับการฝึกเป็นไปในทางที่ดี ส่วนนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะมีความรู้สึกไม่มั่นใจในการฝึกครั้งแรก และนักเรียนที่ได้รับการฝึกจะรู้สึกว่าบรรยากาศไม่เป็นกันเอง เพราะนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติได้ตามที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ และรู้สึกเกรงใจผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้ชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทของผู้วิจัยที่เพียงแต่ต้องการจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ หากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปเพื่อควบคุมการฝึก จึงทำให้อารมณ์ของการฝึกเป็นกันเองมากขึ้น และนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนก็เป็นวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อนักเรียนไม่ว่าจะมองในแง่ของผู้เรียนหรือผู้สอน ในแง่ของผู้เรียนนั้น นักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ จากกันและกันได้มากมาย และการเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากการที่มีครูหรือผู้วิจัยร่วมอยู่ในกระบวนการฝึกด้วยเพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สามารถสื่อความหมายได้ดีและเหมาะสมกว่าภาษาของครู เนื่องจากวัยของนักเรียนใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ ฮุย (Huey, 1979 : 95 - 98) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นชายผิวดำ ระหว่างการฝึกโดยผู้ให้คำปรึกษา (Counselor led group) กับการฝึกโดยกลุ่มเพื่อน (Peer led group) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่ดำเนินการฝึกโดยผู้ให้คำปรึกษาและโดยกลุ่มเพื่อน มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของ แบโร และ เฮทเธริงตัน (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ, 2532 : 33 - 34 ; อ้างอิงมาจาก Barrow and Hetherington, 1981) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดความวิตกกังวลทางสังคม

ของนักเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา กับผู้นำกลุ่มที่เป็นเพื่อนที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดความวิตกกังวลทางสังคมของนักเรียนได้ แต่ไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา กับผู้นำกลุ่มที่เป็นเพื่อนที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการให้คำปรึกษาอย่างไรก็ตาม ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้ให้คำปรึกษามีความสามารถในการให้คำปรึกษา บรรยายากของการให้คำปรึกษาสามารถทำให้ความวิตกกังวลทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นชายลดลง ส่วนผู้นำกลุ่มที่เป็นเพื่อนที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการให้คำปรึกษา สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนเพื่อให้สมาชิกเลียนแบบ ซึ่งส่งผลให้ความวิตกกังวลทางสังคมของนักเรียนลดลงได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการติดตามผลของการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อศึกษาว่าการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด
2. ผู้ที่จะนำวิธีการที่ให้นักเรียนสอนกันเองไปใช้โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จะต้องพัฒนานักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้มีความสามารถในการใช้เทคนิคนั้น ๆ เช่น ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ก่อนที่จะให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไปพัฒนานักเรียนคนอื่น ๆ ในด้านนั้น ๆ
3. ผู้ที่จะนำวิธีการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมไปใช้ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์ด้านอื่นๆ ควรจะได้ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ควรใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกนักเรียนที่มีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถช่วยพัฒนาให้แก่กันนักเรียนที่อยู่ในวัยเดียวกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างบุคคล พฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ และด้านความสามัคคี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2535. อัดสำเนา.
- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาณน์ , 2533.
- จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. อัดสำเนา.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. "จิตวิทยากับพฤติกรรมวัยรุ่น," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 1-8 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2532.
- เฉลิมพล ต้นสกุล. ประสิทธิผลของรูปแบบดำเนินงานสุขศึกษาโดยใช้การฝึกอบรม กลุ่มเพื่อนในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2537. อัดสำเนา.
- ช่อแก้ว โภคย์สุพัทธ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนภาษาไทยโดยใช้การให้นักเรียนสอนกันเอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ชวนพิศ วงศ์คช. ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและปานกลางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2538. อัดสำเนา.
- ถวัลย์ เนียมทรัพย์. ผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.

- ปรีชา วิหคโต. "สังคมโรงเรียนกับนักเรียนวัยรุ่น," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น
หน่วยที่ 1-8 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์. ผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิรังษี อำเภอท่าม่วง
จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- พรรณราย ทพยะประภา. จิตวิทยาการบริหาร. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2527.
- _____. "การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก," วารสารแนะแนว. 15 (76),
สิงหาคม - กันยายน 2524.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เจริญผล, 2531.
- _____. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ปรีน แอนด์
มีเดีย จำกัด, 2535.
- เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์. ผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้น
เรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุทิศปัญญลักษณ์ปทุมธานี จังหวัดชัยนาท.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
อัดสำเนา.
- ภัทรพร กาญจโนภาส. โครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในพฤติกรรมการเล่นสุบบุหรี่ยของนักเรียนวิทยาลัย
เทคนิค จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
อัดสำเนา.
- มณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ. การทดสอบสมมติฐานทางสถิติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526.
- ยุพิน กองธรรม. ผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดความ
ก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ยรรยง ผิวอ่อน. ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนิสิต
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กุ
งเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ไวยธิน คันสนยุท และคณะ. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533. อัดสำเนา.

- รังสรรค์ เพ็งณุ. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนหญิงวัยรุ่นโดยจัดโครงการให้ปรึกษาเชิงพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523. อัดสำเนา.
- รุ่งกานต์ ศรีลัมภ์. ประสิทธิผลการสอนสุขศึกษาเรื่องกาโรคแก่หญิงอาชีพพิเศษแบบเพื่อนสอนเพื่อนในสถานบริการ อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2530. อัดสำเนา.
- ละเอียด ชูประยูร และคณะ. "การศึกษาแอลเซอรต์พีพีแอฟวเฮอร์ในผู้ร่วมทีมจิตเวช," วารสารจิตวิทยาคลินิก . 9 (1) : 7-15 , เมษายน 2521.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. ผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523. อัดสำเนา.
- วิจิต บุญเชื้อ. ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2525. อัดสำเนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2523.
- วิไล ไชยปรกรณ์. ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , 2524. อัดสำเนา.
- วิไล พัทธมนมคง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2535. อัดสำเนา.
- วิภาดา จุฑพลกุล. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขี่จักรยานยนต์ของนักเรียนโดยกลุ่มเพื่อนอาสาสมัครโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538. อัดสำเนา.
- วัลนา ศรีน้อย. ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534. อัดสำเนา.
- วัลลี หลีสันติพงศ์. "การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน : เพื่อนช่วยเพื่อน," วารสารเนชั่นเนว. 29(158) : เมษายน - พฤษภาคม 2538.

วัลลภ ปิยมโนธรรม. เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : เียร์บุ๊คพับลิเชอร์ , 2528.

วัฒนา พันธ์เมฆา. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528. อัดสำเนา.

ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2535. อัดสำเนา.

สมชาย ธัญชนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. การใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยเพื่อนเพื่อลดปัญหาการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. อัดสำเนา.

สมลักษณ์ ศรีธงชัย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2537. อัดสำเนา.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. อัดสำเนา.

_____. "การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5," วารสารแนะแนว. 24 (127) : กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2533.

_____. "การฝึกอบรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม," วารสารแนะแนว. 29 (155) : ตุลาคม - พฤษภาคม 2537.

สุปรียา ดันสกุล. "การฝึกการกล้าแสดงออก : เทคนิคที่น่าสนใจ," วารสารสุขภาพ. 17 (65 - 66) : มกราคม - มีนาคม , เมษายน - มิถุนายน , 2537.

สุรจิตต์ แสงอรุณ. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บางหัวเสือบุญแจ่มเนียมนิล จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2529. อัดสำเนา.

สุชา จัทรเอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2529.

สุรชัย โกศิยะกุล. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2526. อัดสำเนา.

หลุย จำปาเทศ. จิตวิทยาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ , 2533.

อังคินันท์ บุบผาสวรรณ. ประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. อัดสำเนา.

เอี่ยมจิต ดีศรีแก้ว. ผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและความวิตกกังวลของนักเรียนหญิง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2524. อัดสำเนา.

อารีย์ ลีลา. ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัด อุทัยธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อุษณีย์ เย็นสบาย. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2533.

อรอนงค์ บุรีเลิศ. ประสิทธิผลของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญและเนตรนารีวิสามัญแบบที่เน้นการเผยแพร่แบบเพื่อนสอนเพื่อนกับที่เน้นการเผยแพร่แบบจัดนิทรรศการที่มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องชีวิตครอบครัวศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2537. อัดสำเนา.

อุทัย เพชรช่วย. "การให้นักเรียนสอนกันเอง," มิตรครู 21 (2) : 31; มกราคม 2528.

อุบล ขำสุนทร. ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเสนานิคม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2537. อัดสำเนา.

- Alberti , Robert E. and Meihall L. Emmons. A Guide to Assertive Living . Your Perfect Right. 4th ed. California : St. Louis Obispo Impact Publishers , 1987.
- Bedworth , David A. and Albert E. Bedworth. Health Education : A Process for Human Effectiveness. New York : Harper & Row , Publishers , 1978.
- Briggs , K. " Speak Your Mind," Nursing Time. 86 (26) : 1986.
- Clark , C.C. Assertive Skill for Nurses. Massachusetts : Contemporary , 1978.
- Cooker , P. and P. Cherchia "Effect of Communications Skill Training on High School Students' Ability to Function as Peer Group Facilitator," Journal of Counseling Psychology. 23(5) : May , 1976.
- Corey , Gerald. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. California : Book / Cole Publishing Company , 1991.
- Donnelly , G.F. "Assertivess : Fleeing the Nurse to Practice In Sutterley," Coping With Stress. London : An Aspen. 1982.
- Fensterheim , Herbert and Jean Bear. Don't Say No. New York : Dell Publishing Co Inc., 1975.
- Finn, Peter. " Institutionalizing Peer Education in the Health Education Classroom," The Journal of School Health. February , 1981.
- Glassi , John P. and others. "Assertive Training in Groups Using Video Feedback," Journal of Counseling Psychology. 21 : 1974.
- Garbarino James. Adolescent Development : An Ecological Perspective. Ohio : Charles E. Merrill Publishing Company , 1985.
- Gormally , James and Clara E. Hill. " A Microtraining Approach to Assertion Training," Journal of Counseling Psychology. 22 (5) : July , 1975.
- Huey ,Wayn C. " Effect of Counselor - Led and Peer - Led Group Assertive Training on Aggression in Black Adolescents Aggression," Journal of Counseling Psychology. 31(1) : 1984.
- Hurlock , Elizabeth B. Child Development. New York : McGraw Hill Book Company, 1955.
- Rathus , Spencer A. and Jeffrey S. Nevid. Behavior Therapy. New York : New American Library , 1978.

- Sansbury , David L. " Assertive Training in Group," The Personnel and Guidance Journal. 53 (2) : October , 1974.
- Shelton , John L. "Assertive Training : Cosumer Beware," Personnel and Guidance Journal. 55 (4) : April, 1977.
- Trotzer , James P. The Counselor and the Group : Integrating Theory, Training and Practice. Monterey , California : Brooks / Cole Publishing , 1977.
- Varenhorst , B. Barbara. " Training Adolescents as Peer Counselors," Personnel and Guidance Journal. 53(4) : December, 1974.
- Vincent J. D' Andrea and Peter Salovey. Peer Counseling Skill and Perspectives. California : Palo Alto, 1983.
- Wilk, Carole and Virginia Coplan. "Assertive Training As a Confidence Building Technique," The Personnnel and Guidance Journal. 55 : 460 -464 ; April, 1977.
- Wolpe , Joseph. The Practice of Behavior Therapy. 2 nd ed. New York : Pergamon Press , 1973.
- Yalom , Irvin D. The Theory and Practice of Group Psychotherapy. New York : Basic, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
- แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
- แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
- แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

แบบประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังรายการที่กำหนดให้ โดยพิจารณาว่านักเรียนสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ได้เหมาะสมหรือต้องปรับปรุง

เทคนิคต่าง ๆ ใน การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม	ความสามารถในการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม	
	เหมาะสม	ต้องปรับปรุง
1.เทคนิคแม่แบบ		
1.1 เทคนิคแม่แบบ		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 1 ^{ขั้นนำ} ขั้นนำ		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 2 ^{ขั้นเสนอแบบ} ขั้นเสนอแบบ		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 3 ^{ขั้นสรุป} ขั้นสรุป		
1.2 การให้คำแนะนำ		
1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ		
1.4 การให้แรงเสริมทางบวก		
2. การแสดงบทบาทสมมติ		
2.1 การแสดงบทบาทสมมติ		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 1 ^{ขั้นเตรียมการ} ขั้นเตรียมการ		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 2 ^{ขั้นแสดง} ขั้นแสดง		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 3 ^{ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง} ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 4 ^{ขั้นแสดงเพิ่มเติม} ขั้นแสดงเพิ่มเติม		
^{ขั้นที่} ขั้นที่ 5 ^{ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป} ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป		
2.2 การให้คำแนะนำ		
2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ		
2.4 การให้แรงเสริมทางบวก		

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

เหมาะสม หมายถึง นักเรียนสามารถใช้เทคนิคในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ได้อย่างเหมาะสม ให้คะแนน 1 คะแนน

ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ให้คะแนน 0 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ต่อไปนี้นำไปใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนการทดลอง

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “กล่าวคำทักทายเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลากล่าวคำทักทายเพื่อน เช่น ทักทายเพื่อนด้วยการตบไหล่ และพูดจาไม่ไพเราะ และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็น ผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่ทักทายเพื่อนไม่เหมาะสมให้ทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวคำทักทายเพื่อนเมื่อนักเรียนพบเพื่อนเป็นครั้งแรกในวันนั้นโดยให้สามารถกล่าวคำทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “สนทนาได้ตอบกับเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับเพื่อน เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับเพื่อน และนักเรียนได้

รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่สนทนาได้ตอบกับเพื่อนไม่เหมาะสมให้สนทนาได้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนให้สามารถสนทนาได้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน

สมศรีและวิภากำลังคุยกันเรื่องการทำบ้านคณิตศาสตร์

สมศรี : วิภา เธอทำการบ้านคณิตศาสตร์เสร็จหรือยัง

วิภา : ทำเสร็จแล้ว แล้วเธอล่ะ

สมศรี : เสร็จแล้วเหมือนกัน เราไปนั่งเล่นที่ได้ต้นไม้กันเถอะ

วิภา : ไปทีไร

2.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

2.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ต่อไปนี้อยู่เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ที่ “กล่าวคำทักทายเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลากล่าวคำทักทายเพื่อน

เช่น ทักทายเพื่อนด้วยการทบไหล่ และพูดจาไม่ไพเราะ และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็น ผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่ทักทายเพื่อนไม่เหมาะสมให้ทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวคำทักทายเพื่อนเมื่อนักเรียนเดินไปเจอเพื่อนโดยให้สามารถกล่าวคำทักทายเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “สนทนาได้ตอบกับเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้ง ด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่แสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับเพื่อน เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลาสนทนาได้ตอบกับเพื่อน และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่สนทนาได้ตอบกับเพื่อนไม่เหมาะสมให้สนทนาได้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนให้สามารถสนทนาได้ตอบกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน

สมศรีและวิภา กำลังคุยกันเรื่องการเขียนรายงานผลการทดลองวิชาวิทยาศาสตร์

สมศรี : วิภา เธอเขียนรายงานผลการทดลองเสร็จหรือยัง

วิภา : ทำเสร็จแล้ว แล้วเธอล่ะ

สมศรี : เสร็จแล้วเหมือนกัน เรามาดูกันซิว่า ที่เขียนรายงานไปนั้นเป็นอย่างไร

วิภา : ตกลง

2.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

2.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ "การแสดงความคิดเห็น" ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลาแสดงความคิดเห็น เช่น พูดไม่เพราะเวลาแสดงความคิดเห็น และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็น ผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็นไม่เหมาะสมให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “การให้ข้อเสนอแนะ” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้าน คำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลาให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อน เช่น การให้ข้อเสนอแนะในทางที่ไม่ถูกต้อง และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่ให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนไม่เหมาะสมให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนให้เสนอแนะกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง การให้ข้อเสนอแนะ

วนิดา และมารศรีกำลังคุยกันถึงการบ้านวิชาภาษาไทย

วนิดา : มารศรี การบ้านวิชาภาษาไทยข้อนี้เราไม่เข้าใจเลย เธอช่วยอธิบายหน่อยสิ

มารศรี : เราก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน เราขอเสนอว่า เราไปถามอาจารย์กันดีกว่า

วนิดา : ดีสิ ไปเลยนะ

วิภา : ไปสิจ๊ะ

2.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

2.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “การกล่าวคำปฏิเสธ” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลากล่าวคำปฏิเสธ เช่น ไม่

กล่าวปฏิเสธเพื่อนในเรื่องที่ไม่เหมาะสม และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่กล่าวคำปฏิเสธไม่เหมาะสมให้กล่าวคำปฏิเสธได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวคำปฏิเสธเพื่อนเมื่อไม่สามารถปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนขอร้องได้โดยให้สามารถกล่าวคำปฏิเสธเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ที่ “กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ” ได้อย่างเหมาะสมทั้ง ด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่แสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลา กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลา กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จไม่เหมาะสมให้กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ให้สามารถกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง กล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

สมควรกำลังคุยกับนิรัตน์เรื่องที่สมควรชนะการประกวดวาดภาพ

นิรัตน์ : เราดีใจด้วยนะสมควร ที่เธอชนะการประกวดวาดภาพ เธอทำให้โรงเรียนของเรามีชื่อเสียง

สมควร : ขอบใจมากนะ นิรัตน์

2.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนทำตามที่นักเรียนฝึกได้

2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

2.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

1. เทคนิคแม่แบบ

1.1 เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “การให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจ” ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้าน คำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคนแสดงกิริยาว่าไม่เหมาะสมเวลาการให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจ เช่น ไม่เคยให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจเพื่อน และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนที่การให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจไม่เหมาะสมการให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจได้อย่างเหมาะสม

ให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยให้นักเรียนทำตัวอย่างเกี่ยวกับการให้กำลังใจ และการแสดงความเห็นใจเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและ ท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

1.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตามที่นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

1.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

2. บทบาทสมมติ

นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นคนที่ “การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน” ได้อย่างเหมาะสมทั้ง ด้านคำพูดและกิริยาท่าทาง แต่มีนักเรียนบางคน que แสดงกิริยาวาจาไม่เหมาะสมเวลาการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน เช่น พูดไม่ไพเราะและแสดงท่าทางไม่เหมาะสมเวลาการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน และนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ฝึกให้เพื่อนของนักเรียนกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนไม่เหมาะสมให้กล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

นักเรียนสอนเพื่อนโดยครูจะกำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนสอนเพื่อนโดยใช้สถานการณ์ที่ครูกำหนดเกี่ยวกับการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ให้สามารถกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนได้อย่างเหมาะสม โดยขอให้เน้นทั้งคำพูดและท่าทางที่เหมาะสม นักเรียนจะมีขั้นตอนในการสอนเพื่อนอย่างไร

สถานการณ์สมมติเรื่อง กล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

ลำเภาเดินถือกล่องใส่หนังสือ 2 กล่อง ซึ่งมีหนังสืออยู่หลายเล่ม ซึ่งลำเภาจะนำมาบริจาคที่ห้องสมุด

อำนวย : ลำเภา เราช่วยเธถืออะ เามา 1 กล่อง

ลำเภา : ขอขอบคุณมากนะ ถ้าเธอไม่ช่วยเราคงแขนหลุดไปแล้ว

2.2 การให้คำแนะนำ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนยังทำตาม que นักเรียนฝึกไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เพื่อนปฏิบัติตามที่นักเรียนต้องการได้

2.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ในระหว่างการฝึกมีเพื่อนบางคนต้องการทราบว่าสิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

2.4 การให้แรงเสริมทางบวก

ในขณะการฝึกมีเพื่อนบางคนสามารถปฏิบัติตามที่นักเรียนฝึกได้ดี นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน (อาจารย์ที่ปรึกษา).....

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังรายการที่กำหนดให้ โดยพิจารณาว่านักเรียนที่ท่านประจำชั้นอยู่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอยู่ในระดับใด

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา ได้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม'								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน มีดังนี้

เหมาะสม หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม

ให้คะแนน 1 คะแนน

ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ให้คะแนน 0 คะแนน

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

เช้าวันจันทร์ ดวงใจเดินเข้ามาในห้องเรียนเพื่อนำกระเป๋านั่งส้อมาเก็บ ดวงใจเห็นนักเรียนกำลังนั่งอ่านหนังสืออยู่(1) แล้วดวงใจก็ถามนักเรียนว่า “ ดูหนังสือไปถึงไหนแล้ว อีกสองสัปดาห์ก็จะสอบแล้ว” (2) ดวงใจจึงถามนักเรียนว่าควรจะเตรียมตัวอ่านหนังสืออย่างไรดี (3 , 4) พอดีสมชายเดินเข้ามาชวนนักเรียนไปเป็นเพื่อนไปพบอาจารย์ฝ่ายปกครอง (5) ขณะนั้นสุดาก็เดินเข้ามาแล้วพูดว่า “สอบคราวที่แล้วที่แล้วสมชายได้คะแนนมากที่สุดในห้องเลยนะ” (6) แล้วดวงใจก็พูดขึ้นว่า “เฮ้อ..คราวที่แล้วเราสอบได้คะแนนไม่ดีเลย” (7 , 8) แล้วสมชายก็บอกเพื่อนทุกคนรวมทั้งนักเรียนว่าจะติวให้ (9)

ความหมายของตัวเลขในสถานการณ์

- (1) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำทักทาย
- (2) ต้องการให้นักเรียนสนทนาได้ตอบ
- (3) ต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- (4) ต้องการให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ
- (5) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำปฏิเสธ
- (6) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำชม
- (7) ต้องการให้นักเรียนให้กำลังใจ
- (8) ต้องการให้นักเรียนแสดงความเห็นใจ
- (9) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำขอบคุณ

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 2

ขณะที่ฉันคุยกับจินตนาเดินไปโรงอาหารก็พบนักเรียนกับ (1) จินตนาถามนักเรียนว่า "ทำการบ้านเสร็จหรือยัง" (2) แล้วฉันก็พูดกับนักเรียนว่า "เราไม่เข้าใจอยู่ข้อหนึ่ง แต่เราก็ไปถามอาจารย์" แล้วฉันก็พูดกับนักเรียนว่า "แล้วข้อนี้ทำอย่างไร" (4) เธอช่วยอธิบายให้ฉันฟังหน่อยสิ (5,3) ฉันก็ถามนักเรียนว่า "เราเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องเลย (8 , 7) ส่วนจินตนา ก็เดินเข้ามาแล้วพูดกับนักเรียนว่า "ฉันจะช่วยอธิบายให้เธอไหม สงสัยข้อไหนล่ะ" (9 , 6)

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 3

เอกภพชวนนักเรียนว่าหลังเลิกเรียนไปเดินห้างกันไหม (5 , 4) เอกภพบอกว่ายังไม่อยากกลับบ้านเพราะกลับไปก็ไม่พบใครพ่อกับแม่ก็จะกลับก็ดึก (8 , 3 , 7) วนิดาซึ่งเป็นเพื่อนห้องข้าง ๆ เดินเข้ามา (1) แล้วถามนักเรียนว่า “จะไปไหนกัน” (2) แล้วเอกภพพูดกับนักเรียนว่า “เธอรู้ไหม วนิดาเขาได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งวอลเลย์บอล (6) วนิดาพูดกับนักเรียนว่า “วันไหนว่าง ๆ ไปเล่นกับเราก็ได้นะ” (9)

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา ได้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1

เวลา 11.50 น. นักเรียนนั่งอยู่ในห้องเรียนกับสุดา เห็นวิชัยนั่งอยู่ที่มุมห้องคนเดียว (1) เมื่อวิชัยหันมาเห็นจึงพูดกับนักเรียนว่ามีเรื่องไม่สบายใจ (2) แล้ววิชัยเล่าว่า "อีกสองสัปดาห์เราต้องไปประกวดวาดภาพ ยังไม่รู้เลยว่าวาดรูปอะไรดี" (3,4) ขณะดวงใจเดินมาแล้วพูดกับนักเรียนว่า "หิวข้าว ไปทานข้าวกันเถอะ" (5) ดวงใจจึงเดินไปชวนสุดาไปเป็นเพื่อนอีกคนที่นั่งอยู่แถว ๆ นั้น และสุดาก็หันมาพูดกับวิชัยว่า "วิชัยเป็นคนเก่ง มีความสามารถ เป็นคนวาดรูปสวย เมื่อคราวที่แล้ววิชัยก็ได้รางวัล (6,7,8) วิชัยจึงขอบคุณสุดาและนักเรียนพร้อมกับบอกว่าจะวาดภาพให้แก่นักเรียนและสุดา (9)

ความหมายของตัวเลขในสถานการณ์

- (1) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำทักทาย
- (2) ต้องการให้นักเรียนสนทนาโต้ตอบ
- (3) ต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- (4) ต้องการให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ
- (5) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำปฏิเสธ
- (6) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำชม
- (7) ต้องการให้นักเรียนให้กำลังใจ
- (8) ต้องการให้นักเรียนแสดงความเห็นใจ
- (9) ต้องการให้นักเรียนกล่าวคำขอบคุณ

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 2

ตอนเช้าอิสราเดินมาพบกับนักเรียน (1) และอิสราบอกกับนักเรียนว่าไปสอบแข่งขันภาษาอังกฤษมา (2) โชคดีที่ได้เข้ารอบหรือเราฟลุคก็ไม่ว่า (6) อิสราบอกว่าจะช่วยสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียน (9) ขณะนั้นพิรุณรัตน์ก็เดินเข้ามาและก็พูดกับนักเรียนว่า “คะแนนภาษาอังกฤษของฉันก็ไม่ค่อยดี (7) ไม่รู้ว่าเวลาเรียนมองไม่ค่อยเห็นกระดานเลยเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่ไม่กล้าบอกอาจารย์” (4,3,8) แล้วพิรุณรัตน์จึงชวนนักเรียนไปเป็นเพื่อนไปหาอะไรทานก่อนเข้าเรียน (5)

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

ชื่อผู้ประเมิน.....() ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้

สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 3

หลังจากเลิกเรียนวิชาพลศึกษา อำนาจเดินไปกดน้ำและกดให้นักเรียน 1 แก้ว (9) อำนาจพูดกับนักเรียนว่า “วันนี้เรียนพละในวันนี้สนุกไหม?” (2) แล้วสุมาก็เดินมาร่วมคุยด้วย (1) สุมาบอกว่า “วันนี้ปวดกล้ามเนื้อมากไม่อยากเรียนพละเลย (8,7) สุมาถามนักเรียนว่า “ทำอย่างไรดีนะ หลังจากเล่นพละแล้วจะไม่ปวดเนื้อปวดตัว” (3,4) และอำนาจก็พูดเสริมนักเรียนว่า “ก็น่าจะออกกำลังกายบ่อยๆ สุมากล่าวขอใบ้ใจนักเรียน (6) อำนาจและสุมาชวนนักเรียนไปวิ่งแข่งที่สนามฟุตบอล (5)

พฤติกรรม การปฏิบัติตน กับเพื่อน	พฤติกรรม ภาษาถ้อยคำ		พฤติกรรมภาษาท่าทาง					
			การประสาน สายตา		การแสดง สีหน้า		การแสดง น้ำเสียง	
	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง	เหมาะสม	ปรับปรุง
1.การกล่าว คำทักทาย								
2.การสนทนา โต้ตอบ								
3.การแสดง ความคิดเห็น								
4.การให้ข้อ เสนอแนะ								
5.การกล่าว คำปฏิเสธ								
6.การกล่าว คำชม								
7.การให้ กำลังใจ								
8.การแสดง ความเห็นใจ								
9.การกล่าว คำขอบคุณ								

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน มีดังนี้

เหมาะสม	หมายถึง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่นักเรียนแสดงออก อยู่ในระดับดี
ให้คะแนน 1 คะแนน		
ต้องปรับปรุง	หมายถึง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่นักเรียนแสดงออก อยู่ในระดับไม่
เหมาะสมต้องปรับปรุง ให้ 0 คะแนน		

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนคิดถึงลักษณะของเพื่อนและของตัวนักเรียนเอง แล้วพิจารณาว่า ลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละข้อต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของเพื่อนคนใดในห้องของนักเรียนหรือตรงกับลักษณะของนักเรียนเอง แล้วใส่ชื่อของเพื่อนหรือชื่อของนักเรียน ลงท้ายข้อความของแต่ละข้อ คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของนักเรียนและจะรักษาไว้เป็นความลับ

1. ผู้ที่กล่าวคำหักทลายเพื่อนอย่างสุภาพมากที่สุดคือ.....
2. ผู้ที่สนทนาได้ตอบกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพมากที่สุดคือ.....
3. ผู้ที่แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ มากที่สุด คือ.....
4. ผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะแก่เพื่อนเสมอ ๆ มากที่สุดคือ.....
5. ผู้ที่ปฏิเสธคำชักชวนของเพื่อนในเรื่องที่ไม่มีเหตุผลมากที่สุด คือ.....
6. ผู้ที่กล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จเสมอ ๆ มากที่สุด คือ.....
7. ผู้ที่พูดให้กำลังใจเพื่อนมากที่สุด คือ.....
8. ผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมากที่สุด คือ.....
9. ผู้ที่ไม่เคยขอขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนมากที่สุด คือ.....
10. ผู้ที่สับสนตากับเพื่อนในขณะสนทนาได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด คือ.....
11. ผู้ที่แสดงสีหน้าไม่สอดคล้องกับเรื่องที่พูดมากที่สุด คือ.....
12. ผู้ที่แสดงใช้น้ำเสียงไม่สอดคล้องกับเรื่องที่พูดมากที่สุด คือ.....
13. ผู้ที่ไม่เคยหักทลายเพื่อนเมื่อพบกันมากที่สุด คือ.....
14. ผู้ที่สนทนาได้ตอบด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพมากที่สุด คือ.....
15. ผู้ที่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ มากที่สุด คือ.....
16. ผู้ที่ไม่เคยให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ.....
17. ผู้ที่ไม่เคยปฏิเสธคำชักชวนที่ไม่มีเหตุผลของเพื่อนมากที่สุด คือ.....
18. ผู้ที่ไม่เคยชมเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ.....
19. ผู้ที่ไม่เคยให้กำลังใจเพื่อนมากที่สุด คือ.....
20. ผู้ที่ไม่เคยแสดงความเห็นใจเพื่อนมากที่สุด คือ.....
21. ผู้ที่กล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนมากที่สุดคือ.....
22. ผู้ที่ไม่เคยสับสนในขณะพูดคุยกับเพื่อนมากที่สุด คือ.....
23. ผู้ที่แสดงสีหน้าได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูดมากที่สุด คือ.....
24. ผู้ที่ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเรื่องที่พูดมากที่สุด คือ.....

ภาคผนวก ข

- โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก
- โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก
- โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	- ปฐมนิเทศ - วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม - ความหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 2. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 3. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทราบความหมายของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 4. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทราบวัตถุประสงค์ของการเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นผู้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้ 1.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแนะนำตนเองพร้อมทั้งผู้วิจัยแนะนำตัวเองด้วย 1.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่นเกม “ตามล่าหาประวัติ” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 3. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 4. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นผู้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 5. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกการสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	1. ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. การแสดงออกด้านภาษาท่าทาง เพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน	1. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถจำแนกพฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ 2. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ในการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง : การฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก	ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยซักถามกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> 2.1 ผู้วิจัยบรรยายพร้อมทั้งฉายวีดิทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 3. <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับการจำแนกพฤติกรรมที่แสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ในการดำเนินการฝึกการแสดงออก ด้านภาษาท่าทาง ผู้วิจัยดำเนินการ ฝึกตามขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่าง เหมาะสมในการแสดงออกด้านภาษา ท่าทาง 1.2 ผู้วิจัยอธิบายการฝึก ประสานสายตา การแสดงออกทาง สีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และ การใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับ ท่าทางที่แสดงออก 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> 2.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดย ฝ่ายที่กำลังพูดอยู่จะไม่สบตาคู่ สนทนา ให้ใช้เวลา 2 นาที 2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดย ฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนา ตลอดเวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที 2.3 ผู้วิจัยถามความรู้สึกของ นักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึกปฏิบัติ กิจกรรมตามข้อ 1 และ 2

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.4 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติสนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ 2.5 เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกตรายงานพฤติกรรมที่สังเกต 2.6 ผู้วิจัยแสดงตัวอย่างการบังคับสายตาให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 2.7 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกบังคับสายตา 2.8 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาท่าทาง 2.9 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอภิปรายการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนบอกประโยชน์ของการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึก การแสดงออกด้านภาษาท่าทางกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย
3 , 4	ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1.เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และลักษณะของพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกใน	ในการฝึกครั้งที่ 3 , 4 ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคแม่แบบ <u>วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนขั้นนำ</u> ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และลักษณะของพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน <u>ขั้นตอนการดำเนินการ</u> 1. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการใช้เทคนิค

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 3. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก	แม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่มิตรเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) มีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม <u>ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบที่เป็นวิธีทัศน์ที่เตรียมไว้ให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แสดงความคิด ความรู้สึกที่มีต่อแม่แบบ (คู่มือทัศน) 2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ 2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดง ความคิด ความรู้สึกและร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของ แม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทาง บวกพร้อมทั้งฝึกให้ นักเรียนใช้ เทคนิคดังกล่าว <u>ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุป เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุป ผลการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่ เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ การ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5 , 6	ความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม	1. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และลักษณะของพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ	ให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถเพียงใด ก่อนที่จะไปฝึกกับนักเรียนที่มี การปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 3,4 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้เทคนิค แม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย ในการฝึกครั้งที่ 5 , 6 ผู้วิจัยใช้บทบาทสมมติ <u>วิธีดำเนินการใช้บทบาทสมมติในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน</u> <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และลักษณะของพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึก 3. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม 4. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถดำเนินการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	<u>ขั้นตอนการ</u> 1. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม 2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้มีความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม การใช้บทบาทสมมติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำมาใช้ <u>ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง</u> 1. การอ่านเครื่อง ขึ้นนี้ผู้วิจัยสนทนากับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชักถามหรือให้เล่าประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึก เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2. การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน 3.การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง 4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติ เป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง 5.การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่าวิตกกังวล 6. การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ <u>ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง</u> เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกใช้เทคนิคดังกล่าวด้วย <u>ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม</u> หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย <u>ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน</u> <u>ประสบการณ์และสรุป</u> ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง บทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ การแสดงผลการออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			กับเพื่อน 2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่นักเรียนจะนำไปใช้ฝึกกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 5,6 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย
7, 8	ความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยกลุ่ม	เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรง	ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 7, 8 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นนำ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนศึกษาวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ขั้นตอนดำเนินการ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนิน

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นผู้ฝึก	เสริมทางบวก เพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับ เพื่อน	การฝึกเป็นรายบุคคลโดยใช้เทคนิค แม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริม ทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตน กับเพื่อน และภายหลังการฝึกผู้วิจัย จะให้การให้ คำแนะนำ การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทาง บวก ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุป เกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรม แสดงออกโดยใช้เทคนิคแม่แบบ การ ให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อน กลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ว่าสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนได้มากน้อยเพียง ใด ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 7,8 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึก ความสามารถในการใช้เทคนิค แม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริม ทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบ ทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้ รับการฝึกจากผู้วิจัย

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9,10	ความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้ บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาการ ปฏิบัติตนกับ เพื่อนโดยกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นผู้ฝึก	เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึก พฤติกรรมการแสดงออก ที่เหมาะสมโดยใช้ บทบาทสมมติ การให้ คำแนะนำ การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการให้ แรงเสริมทางบวก เพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับ เพื่อน	ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 9, 10 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นนำ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนศึกษา วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกเป็นรายบุคคลโดยใช้บทบาท สมมติ การให้คำแนะนำ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริม ทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตน กับเพื่อน และภายหลังการฝึกผู้วิจัย จะให้การให้ คำแนะนำ การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทาง บวก ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุป เกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรม การ แสดงออกโดยใช้บทบาทสมมติ การ ให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในการ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้มาก น้อยเพียงใด ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 9,10 แล้ว

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
11	ความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ และ บทบาทสมมติเพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดย กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก	เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 11 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นนำ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนศึกษาวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกเป็นรายบุคคลโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน และ ภายหลังการฝึกผู้วิจัยจะให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุป

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อ	เกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้มากน้อยเพียงใด ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 11 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้เทคนิค แม่แบบ บทบาทสมมติ การให้ คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย 1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการฝึก และให้แสดงความรู้สึกตั้งแต่เริ่มเข้ากลุ่ม จนถึงเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	3. ผู้วิจัยกล่าวปิดการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน และให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเตรียมตัวในการเป็นเป็นผู้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 12 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกปัจฉิมนิเทศกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

**รายละเอียดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความ
สามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียน
กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก**

ครั้งที่ 1

เรื่อง - ปฐมนิเทศ

- วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
- ความหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
4. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นผู้ฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนา การปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

1. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแนะนำตนเองพร้อมทั้งผู้วิจัยแนะนำตัวเองด้วย
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม “ตามล่าหาประวัติ” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้
 - 1.2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและดินสอให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนไปถามประวัติเพื่อนให้ครบทุกคน โดยจะถามเรื่องอะไรก็ได้ภายในเวลา 5 นาที
 - 1.2.3 เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งประจำที่แล้วสุ่มนักเรียนมาถามประวัติที่ไปถามเพื่อนมา

2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนพร้อมทั้งอธิบายความหมายของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
4. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นผู้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเพื่อนฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังและซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ
2. สังเกตจากการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวความคิดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการแบ่งปันความรู้ ทักษะหรือพฤติกรรมอื่น ซึ่งกันและกัน นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อน ๆ

วิธีการใช้เพื่อนสอนเพื่อนมีทั้งการประชุมกลุ่มนักเรียนเพื่อแก้ปัญหากันเองและให้นักเรียนที่ผ่านการฝึกหัดอบรมมาแล้วทำการช่วยเหลือแนะนำหรือช่วยเพื่อน สำหรับผลของการใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ผ่านมานั้นพบว่า มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว อย่างไรก็ตาม การใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ประสบผลสำเร็จนั้น เพื่อนที่ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาก่อน และพบว่าข้อได้เปรียบของการใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อน คือการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ จึงเห็นว่า การใช้เพื่อนสอนเพื่อนเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะสร้างเสริมบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กันและกันได้อย่างเสรีในระหว่างนักเรียนนั่นเอง

การปล่อยให้เด็กถ่ายทอดความรู้ให้กันก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น เพราะเป็นการพูดคุยกับเพื่อนฝูงวัยเดียวกันซึ่งช่วยในการสื่อความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว ถ้านักเรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เขาได้เรียนรู้มา给朋友 ๆ ของเขาฟังได้ด้วยภาษาของตนเองแล้ว นักเรียนจะเข้าใจความรู้นั้น ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง เพราะว่า การพูดหรืออธิบายถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะทำให้ผู้พูดเข้าใจและเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มโนทัศน์ (Concept) ของเรื่องนั้น ๆ คืออะไร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้จากกันและกันมาก การเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู

คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. รู้จักตนเอง (Self - Awareness) หมายถึง รู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความขัดแย้งในใจ แรงจูงใจและความต้องการของตน มีความตั้งใจและเป้าหมายของตนเองตลอดทั้ง เห็นถึงคุณค่าของการรู้จักตนเอง

2. มีใจกว้างและมีการยืดหยุ่น (Openness and Flexibility) สามารถที่จะรับแนวคิดหรือทัศนะต่าง ๆ ของผู้อื่นโดยไม่เอากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของตนไปตัดสินความคิดนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเปิดเผยตนเองของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ลักษณะของความยืดหยุ่นนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการที่ผู้นำกลุ่มสามารถจัดการได้กับสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ยึดติดกับแบบแผนที่ตายตัว

3. มองโลกในแง่ดี (Think Positively) มีทัศนคติต่อชีวิตและโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตัวเองและคนอื่น ช่วยให้เกิดการพัฒนาในสัมพันธภาพของการปรึกษา

4. มีท่าทีที่มีความอบอุ่นและมีความใส่ใจ (Warm and Caring) หมายถึง ท่าทีที่แสดงถึงความเข้าใจ ยอมรับสมาชิก ท่าทีดังกล่าวอาจแสดงออกได้หลายทาง อาจจะเป็นโดยสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูดก็ได้ เช่น ท่าทีที่จริงจัง กระตือรือร้น เอาใจจดจ่อ ยิ้มแย้ม สงบเงียบ หรือเอาใจจริงเอาใจ เพื่อให้บอกให้ทราบว่ากำลังให้ความสนใจอย่างเต็มที่

5. มีจิตใจมั่นคงและกลมกลืน (Mature and Integrity) รู้สึกมั่นคงพอใจในการที่จะดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุข

6. มีความอดทน (Tolerance) โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่กลุ่มอยู่ในความเครียด

7. มีความเที่ยงตรง (Objectivity) รับรู้ปัญหาของคนอื่น เสมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเอง แต่ในขณะเดียวกันต้องไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและสามารถประเมินเหตุการณ์นั้น ๆ ได้อย่างมีเหตุผลปราศจากอคติใด ๆ

เอกสารเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม รูปแบบการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน สามารถดำเนินการได้ หลายรูปแบบตามความต้องการของบุคคลที่เข้ารับการฝึก

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมก็คือ เพื่อช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแสดงออกที่เหมาะสมมากขึ้น มีความวิตกกังวลในการแสดงต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ลดลง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่เด็กเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก หมายถึง วิธีการที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนและตั้งแต่ครั้งที่ 2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะทบทวนตลอดจนติดตามผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นดำเนินการ

ในการดำเนินการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนของแม่แบบที่เป็นวิดิทัศน์ที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเสนอแม่แบบที่เป็นวิดิทัศน์ที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ และให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่

เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่านักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

2. บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมสามารถปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการ ปฏิบัติตนกับเพื่อน และพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่จะให้นักเรียนแสดง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถาม หรือให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้เห็นการแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิดกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้อย่างครบถ้วน ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

3. การให้คำแนะนำ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะเป็นผู้แนะนำให้ผู้รับการฝึกทราบว่า ควรปรับปรุงพฤติกรรมการแสดงออกอย่างไร

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติหลังจากได้ฝึกแต่ละทักษะ

5. การให้แรงเสริมทางบวก หมายถึง การที่ผู้นำการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมหรือผู้รับการฝึกให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ครั้งที่ 2

เรื่อง

1. ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. การแสดงออกด้านภาษาท่าทาง เพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้

2. เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ในการแสดงออกด้านภาษา ท่าทาง : การฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

1. วีดิทัศน์เรื่อง “การจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว”

2. แบบฝึกหัด “การจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว”

3. แบบทดสอบ “การจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว”

4. เอกสารประกอบการฝึกการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ ผู้วิจัยซักถามกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยบรรยายพร้อมทั้งฉาย วีดิทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และ พฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงออกที่ เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับการจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ในการดำเนินการฝึกการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง

1.2 ผู้วิจัยอธิบายการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดยฝ่ายที่กำลังพูดอยู่จะไม่สบตาคู่สนทนา ให้ใช้เวลา 2 นาที

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดยฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนาตลอดเวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที

2.3 ผู้วิจัยถามความรู้สึกละเอียดของ นักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 1 และ 2

2.4 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติสนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ

2.5 เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกตรายงานพฤติกรรมที่สังเกต

2.6 ผู้วิจัยแสดงตัวอย่างการบังคับสายตาให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

2.7 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกบังคับสายตา

2.8 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาท่าทาง

2.9 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

3.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนบอกประโยชน์ของการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทาง สีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึก การแสดงออกด้านภาษาท่าทางกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจในการชมวิดิทัศน์เรื่อง “การจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว”
2. สังเกตจากการทำแบบฝึกหัดและการทำแบบทดสอบการจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว
3. สังเกตจากการฝึกการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง
4. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น

บทละครแม่แบบเรื่อง ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทละครแม่แบบเรื่องการจำแนก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และ พฤติกรรมก้าวร้าว	ดนตรี
2	พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก	ดนตรี
3	ปราณีกำลังคุยกับสุดา	ปราณี : สุดาช่วยกันวางแผนทำรายงาน วิชาวิทยาศาสตร์กันเถอะ สุดา : เดี่ยวก่อนก็ได้ปราณี ไม่เห็นต้อง รีบทำเลย ยังมีเวลาอีกตั้งหลายวัน ปราณี : เอ่อ...ไม่เป็นไร เราพอทำได้
4	พฤติกรรมก้าวร้าว	ดนตรี
5	ปราณีกำลังคุยกับสุดา	ปราณี : นี่สุดาฟังเราหน่อยเถอะ เราเบื่อ มากเลยที่รายงานวิชาวิทยาศาสตร์ยังไม่ เสร็จสักที เธอก็ไม่ช่วยฉันทำ แล้วเมื่อ ไหร่จะเสร็จ สุดา : เธอก็มีแต่บ่น บ่น ทุกวัน น่าเบื่อ ปราณี : แล้วที่ฉันพูดไม่จริงหรือไง ไม่มี ใครคิดจะช่วยกันบ้างหรือไง สุดา : รำคาญ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
6	พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม	ดนตรี
7	ปรางค์กำลังคุยกับสุดา	ปรางค์ : สุดาจะนี่ก็ใกล้จะต้องส่ง รายงานวิชาวิทยาศาสตร์แล้วนะ เรามา ช่วยกันทำดีกว่าจะได้เสร็จทันกำหนดส่ง สุดา : เรายังอีกตั้งหลายวันนะ แล้ว ค่อยทำวันหลังก็ได้ ปรางค์ : เราก็ว่ามันก็ได้อยู่หรอก แต่เรา ยังต้องทำรายงานของวิชาอื่นอีกไม่ใช่ เหรอ เรามาเริ่มกันหน่อยก็ยังดีนะ สุดา : ก็ดีเหมือนกัน งานจะได้เหลือน้อย ลง เริ่มตรงไหนก่อนดีละ
8	พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก	ดนตรี
9	รัชนี้กำลังเดินไปหาแกนดาที่โต๊ะเรียน	รัชนี้ : แกนดาเราขอยืมสมุดการบ้านเธอ หน่อยซิ แกนดา : ไม่ดีมั้ง แต่ถ้าเธอจะยืมก็ได้
10	พฤติกรรมก้าวร้าว	ดนตรี
11	รัชนี้กำลังเดินไปหาแกนดาที่โต๊ะเรียน	รัชนี้ : แกนดาเราขอยืมสมุดการบ้านเธอ หน่อยซิ แกนดา : เราไม่ให้ยืมหรอก ถ้าทำไม่ได้ ก็เตรียมตัวโดนทำโทษซิเถอะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
12	พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก	ดนตรี
13	รัชนี้กำลังเดินไปหากานดาที่โต๊ะเรียน	รัชนี้ : กานดาเราขอเยี่ยมสมุดการบ้านเธอหน่อยสิ กานดา : ขอโทษด้วยนะที่เราไม่สามารถให้เธอเยี่ยมสมุดการบ้านได้เพราะถ้าเธอเยี่ยมไปลอกเธอจะไม่เข้าใจเนื้อหาและจะทำข้อสอบไม่ได้ เธอเอาสมุดของเธอมาที่เราจะเป็นคนสอนให้เธอ

แบบฝึกหัด การจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และ พฤติกรรมก้าวร้าว

คำชี้แจง

เหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นเหตุการณ์ที่จะทำให้ นักเรียนสามารถจำแนกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ให้ นักเรียนเลือกคำตอบจากพฤติกรรมว่าเหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นรูปแบบพฤติกรรมชนิดใด

สถานการณ์ที่ 1

วิชัย : นี่ปรีชาทำไมนายไม่ยอมจัดโต๊ะเรียนของนายบ้างล่ะ รกเป็นรังหนูเลย สกปรกมาก

ปรีชา : เรื่องของเรา

วิชัย : ปรีชาเราเตือนนายดี ๆ นะทำไมต้องขึ้นเสียงด้วย

ปรีชา : เราไม่ได้ขึ้นเสียงแต่เราบอกว่าอย่ามายุ่งกับเรา โต๊ะรกก็โต๊ะเรา อย่ามายุ่งกับเรา

วิชัย : ก็ได้ เราจะไม่มายุ่งกับนายอีกเลย

พฤติกรรมของวิชัยคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมก้าวร้าว).....

สถานการณ์ที่ 2

วิชัย : ปรีชาถ้าเธอว่างเธอจัดโต๊ะของเธอให้เป็นระเบียบกว่านี้ดีกว่าไหม

ปรีชา : คิดดูก่อน

วิชัย : อย่าคิดนานนะเรากลัวว่าโต๊ะเธอจะเป็นที่อาศัยของสัตว์ต่าง ๆ อย่างเช่นหนู

ปรีชา : แล้วเราจะรีบจัด ขอบใจนะ

พฤติกรรมของวิชัยคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม).....

สถานการณ์ที่ 3

วิชัย : ปรีชาเธอกำลังทำอะไรอยู่ ช่วยเราทำความสะอาดห้องเรียนหน่อยนะ

ปรีชา : อย่ายุ่งนะ

วิชัย : ขอโทษนะ เราไม่ยุ่งแล้วล่ะ

พฤติกรรมของวิชัยคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก).....

สถานการณ์ที่ 1

ดารา : สมโชคเราเพิ่งจะซื้อดินสอใหม่มา เราเห็นว่ามันสวยดีนะ

สมโชค : ไม่เห็นสวยเลย ลายเขยจะตาย

ดารา : เธอว่าอย่างนั้นหรือ

สมโชค : ก็ใช่ะซี แล้วก็แพงอีกต่างหาก

ดารา : (ก้มหน้า)

พฤติกรรมของดาราคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก).....

สถานการณ์ที่ 2

ดารา : สมโชคเราเพิ่งจะซื้อดินสอใหม่มา เราเห็นว่ามันสวยดีนะ

สมโชค : ไม่เห็นสวยเลย ลายเขยจะตาย

ดารา : ทำไมเธอพูดอย่างนั้นล่ะ เธอไม่ได้ซื้อให้เราซักหน่อย

สมโชค : ก็มันจริงนี่นา สวยก็ไม่สวยแถมลายก็เขย

ดารา : คนใช้ดินสอนี้เป็นเรานะ เธอมีสิทธิ์อะไรมาว่าของเรา ต่อไปนี้เราจะไม่พูดกับเธออีก

พฤติกรรมของดาราคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมก้าวร้าว).....

สถานการณ์ที่ 3

ดารา : สมโชคเราเพิ่งจะซื้อดินสอใหม่มา เราเห็นว่ามันสวยดีนะ

สมโชค : ไม่เห็นสวยเลย ลายเขยจะตาย

ดารา : เรากลับคิดว่ามันเหมาะกับเรานะ เพราะเราลองเขียนดูแล้วก็เหมาะกับมือเราดี แล้ว
อีกอย่างมันก็เขียนง่ายด้วย

สมโชค : เธอคงเลือกดีแล้วก่อนซื้อ

ดารา : ใช่ เราเลือกแล้ว และเราก็ชอบด้วย

พฤติกรรมของดาราคือพฤติกรรม.....(พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม).....

แบบสอบถาม ความเข้าใจการจำแนกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก พฤติกรรม

ก้าวร้าว และพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก

คำชี้แจง

ในสถานการณ์แต่ละสถานการณ์แต่ละข้อต่อไปนี้จะมีการแสดงออก 3 แบบขอให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่างหน้าการแสดงออกแต่ละข้อดังนี้

ใส่เลข 1 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี แสดงออก

ใส่เลข 2 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว

ใส่เลข 3 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

1. ในงานเลี้ยงปีใหม่ที่จัดขึ้นในห้องเรียน เพื่อนคนหนึ่งตักอาหารอย่างหนึ่งมาให้นักเรียน แต่นักเรียนไม่ชอบอาหารนั้น จึงพูดว่า

....2....ก. “โธ้ย ! ไม่เอา เหน่าจะรู้ว่าฉันไม่ชอบแบบนี้”

....3....ข. “อาหารนี้ดูน่ารับประทานดี แต่เรายังไม่ยอมรับนะ ขอขอบคุณมาก”

....1....ค. “ก็ดีนะถ้าเธอเห็นว่ามันอร่อย” (แล้วก็จำเป็นต้องกลักรับประทานหรือแอบเอาไปทิ้ง)

2. เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งมาสายกว่าเวลานัด 1 ชั่วโมง นักเรียนรู้สึกโกรธเพราะเสียเวลามารอตั้งนาน จึงพูดว่า

....1....ก. “คงมีอะไรเกิดขึ้นจึงทำให้เธอมาไม่ทันนัด”

....3....ข. “เธอมาผิดเวลาทำให้เราหงุดหงิด เราจะชื่นชมเธอมาก ถ้าเธอมาตรงเวลาในครั้งต่อไป”

....2....ค. “เธอนี้แย่มากเลยนะ ทำให้พวกเราเสียเวลาในการคอย”

3. เพื่อนของนักเรียนเห็นนักเรียนซื้อปากกาแท่งใหม่เลยพูดชมนักเรียนว่า “ปากกาของเธอสวยจัง” นักเรียนจึงตอบว่า

....2....ก. “ซ้าไปแล้วละ เธอเป็นคนที่ 3 ที่ชม”

....3....ข. “ขอบคุณนะ”

....1....ค. “เราก็ว่ามันธรรมดา ๆ น่ะ”

4. เพื่อนของนักเรียนขอร้องให้นักเรียนไปส่งที่บ้าน ซึ่งนักเรียนก็ลำบากใจ และไม่เต็มใจ นักเรียนจึงพูดว่า

- ...1.....ก. "ยังดีดีไหม เราไปส่งเธอที่ป้ายรถเมล์แล้วกัน"
- ...2.....ข. "นี่เธอ บ้านเธอกับบ้านฉันมันคนละทางกันนะ"
- ...3.....ค. "วันนี้เราบอกกับแม่ว่าจะกลับบ้านไปช่วยท่านทำความสะอาดบ้าน ถ้าเรา กลับไปช้า เรากลัวว่าแม่จะรอนะ"

5. เพื่อนของนักเรียนมาเยี่ยมญาติของนักเรียนเพื่อใส่ไปงานวันเกิดเพื่อนอีกคน นักเรียนจึงตอบ ไปว่า

- ...2.....ก. "นาฬิกาใครเขายืมกันแล้ว ใคร ๆ เขาก็หวงกันทั้งนั้น เธอไปยืมคนอื่นเถอะ"
- ...1.....ข. "เฮ้อ....ก็ได้ แต่บอกก่อนนะว่าถ่านมันจะหมดแล้ว"
- ...3.....ค. "ขอโทษนะ นาฬิกาเรือนนี้เรารักมาก และเราคงไม่สบายใจถ้าจะให้ใครยืม เธอยืมอย่างอื่นที่เราให้ได้ดีกว่า"

6. เพื่อนของนักเรียนไม่ยอมทำการบ้านมาส่งอาจารย์ และบอกกับนักเรียนว่ากลับไปถึงบ้านก็ดูทีวีและไม่มีเวลาทำการบ้าน นักเรียนจึงพูดว่า

- ...2.....ก. "เธอนี้แย่มากเลยนะ เอาแต่ดูทีวี ไม่ยอมทำการบ้าน "
- ...1.....ข. "เธอดูทีวีแล้วเธอก็ทำการบ้านไม่เสร็จหรอก"
- ...3.....ค. "เราไม่สบายใจเลยที่เธอไม่ทำการบ้านมา เพราะดูทีวีอยู่ เธอจะน่ารักกว่านี้ มากเลยนะถ้าเธอทำการบ้านเสร็จแล้วจึงไปดูทีวี"

7. นักเรียนกับเพื่อนสนิทที่แยกห้องเรียนกันและอยู่คนละอาคารเรียน นักเรียนอยากเจอเพื่อน บ่อย ๆ เลยพูดว่า

- ...1.....ก. "เมื่อคืนเราฝันว่าเธอมาอยู่ห้องเดียวกับเราละ"
- ...2.....ข. "เธอคงมีเพื่อนใหม่แล้ว ลืมเราแล้วละซี"
- ...3.....ค. "ระยะนี้เรารู้สึกเหงา ๆ อยากให้เธอมาหาเราบ้างที่อาคารนี้"

8. เมื่อนักเรียนมาถึงห้องเรียนก็หวังว่าเพื่อนที่ทำเวรไว้เมื่อวานจะทำความสะอาดห้องตอนเย็น ก่อนกลับบ้างแล้ว แต่ปรากฏว่าห้องเรียนสกปรกมาก ไม่มีร่องรอยของการทำความสะอาดเลย นักเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าห้องจึงพูดว่า
- ...1....ก. "ห้องเรียนสกปรกจัง" (แล้วหยิบไม้กวาดมากวาดห้องเรียน)
 - ...2....ข. "ใครเป็นเวรเมื่อวานนี้ ไม่มีความรับผิดชอบเลย ห้องเรียนสกปรกมากไม่รู้ไปทำอะไรอยู่ น่าเบื่อที่สุด"
 - ...3....ค. "วีระ เมื่อวานนี้เธอเป็นเวรทำความสะอาดห้อง เพื่อน ๆ จะชื่นชมเธอมาก ถ้าครั้งต่อไปเธอทำความสะอาดห้อง"
9. นักเรียนคุยกับเพื่อนอยู่ แต่นักเรียนอยากจะหยุดคุยเพราะต้องไปอ่านหนังสือเตรียมสอบ จึงพูดกับเพื่อนว่า
- ...1....ก. "ฉันขอโทษนะ ความจริงอยากคุยกับเธอนาน ๆ ขออีกสักสองนาทินะ เธอคงไม่โกรธนะ"
 - ...3....ข. "ฉันขอโทษนะ ต้องหยุดแค่นี้ก่อนเพราะเราต้องไปอ่านหนังสือเตรียมสอบแล้วค่อยคุยกันใหม่นะ"
 - ...2....ค. "นี่เธอฉันไม่คุยด้วยแล้วนะ จะรีบไป"
10. เพื่อนของนักเรียนชวนนักเรียนไปโรงอาหาร ตอนเช้าแต่นักเรียนไม่ยอมไป จึงพูดว่า
- ...1....ก. "เธออยากไปจริง ๆ เหมว เราไปเป็นเพื่อนก็ได้"
 - ...2....ข. "ไปคนเดียวแล้วกัน ไม่อยากเดิน"
 - ...3....ค. "ขอโทษนะ เรายังเหนื่อยอยู่เลย ขอพักก่อนนะ เธอไปก่อนแล้วกัน"

เอกสารประกอบการฝึกการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนครั้งนี้ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะเป็นผู้ฝึกในเรื่อง การใช้ภาษาท่าทาง ได้แก่ การประสานสายตากับผู้ฟัง ได้อย่างเหมาะสม การแสดงสีหน้าได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด การใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดง โดยดำเนินการฝึกดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ นักเรียนจับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดยฝ่ายที่กำลังพูด อยู่จะไม่สบตาคู่สนทนา ให้ใช้เวลา 2 นาที
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ นักเรียนสนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดยฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนาตลอดเวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนถามความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 1 และ 2

4. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติสนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ

5. เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกตรายงานพฤติกรรมที่สังเกตเห็น

6. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายภาษาท่าทางและการสื่อความหมายของบุคคล ซึ่งนอกจากจะการใช้การพูดหรือภาษาถ้อยคำแล้ว ยังสามารถสื่อความหมายจากภาษาท่าทางซึ่งประกอบด้วย การแสดงออกทางใบหน้า น้ำเสียง การสบตา การเคลื่อนไหว และการสัมผัสต่าง ๆ การแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้สามารถสื่อความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น การใช้ภาษาท่าทางจะทำให้ทราบถึงความรู้สึกที่แท้จริงของผู้พูด เพราะว่าบุคคลบางประเภทไม่สามารถที่จะพูดตามความรู้สึกที่แท้จริงให้ผู้อื่นทราบได้ แต่ท่าทางจะแสดงออกมา เช่น บางคนรู้สึกโกรธคู่สนทนา แต่ไม่กล้าพูด ซึ่งคู่สนทนายรับรู้ความรู้สึกที่แท้จริงได้จากการสังเกต การนั่งเฉย ใบหน้าบึ้งตึง เป็นต้น ดังนั้น การสื่อสารที่ดีจึงควรมีการแสดงออกทั้งภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางให้สอดคล้องเหมาะสมกัน โดยเฉพาะการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบด้วยภาษาท่าทาง สามารถทำได้ดังนี้

ก. การสบตา จากคำกล่าวที่ว่า “ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ” นั้นหมายถึง ดวงตาสามารถสื่อความหมายจากความรู้สึกที่แท้จริงออกไปให้ผู้อื่นรับรู้ได้ การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม จำเป็นต้องแสดงให้ผู้อื่นทราบความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองว่าเป็นอย่างไร ผู้ที่ไม่กล้าสบสายตากับผู้อื่นแสดงถึงอยากหลบเลี่ยง วิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเอง การแสดงออกก็

เหมาะสมคือสามารถสบตาผู้อื่นด้วยความมั่นใจ รู้จักผ่อนคลายเป็นตาด้วยการมองไปจุดอื่นที่ไม่ใช่เป็นสายตาของผู้สนทนา เช่น หน้าผาก คาง สิ่งที่อยู่ข้างๆ ตัวของคุณสนทนา เป็นต้น แล้วจึงกลับมาสบตา การสบตาจะช่วยให้การสื่อความหมายให้การพูดมีน้ำหนัก มีความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น และยังเป็นการประสานการทำงานด้านความคิดกับกล้ามเนื้อกาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. การแสดงออกทางใบหน้า ต้องให้สอดคล้องกับความรู้สึกและคำพูดที่กล่าวออกมาเพราะใบหน้าแสดงออกถึงอารมณ์ที่อยู่ภายใน เช่น เมื่อรู้สึกดีใจก็ไม่ใช้แสดงใบหน้าเฉยๆ เมื่อรู้สึกเสียใจใบหน้าที่จะไม่ยิ้มแย้ม เป็นต้น

ค. น้ำเสียงขณะพูด ควรพูดด้วยน้ำเสียงที่เป็นธรรมชาติของผู้พูด น้ำหนัก เบา สูง ต่ำ ให้สอดคล้องกับอารมณ์และความรู้สึกขณะพูด ไม่พูดเร็ว รวดหรือช้าเกินไป ทั้งนี้เพราะบุคคลที่พูดเร็วเกินไป อาจเกิดจากแรงผลักดันภายในจิตใจที่มีความรู้สึกวิตกกังวล ประหม่ากลัว และคนที่พูดช้าเกินไปอาจแสดงถึงความลังเลไม่แน่ใจ เป็นลักษณะเก็บกอดความรู้สึกเอาไว้

ง. การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การใช้มือ การนั่ง รวมถึงการแสดงกิริยาอื่น ๆ ก็สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของผู้แสดงท่าทางได้เช่นเดียวกัน บุคคลที่มีความประหม่า เวลาสนทนากับผู้ใดมักจะเฝ้าริมฝีปาก มืออยู่ไม่สุขจับโน่นจับนี่ บิดตัว ห่อไหล่ เป็นต้น การแสดงออกที่เหมาะสม คือ ท่าทางที่เป็นธรรมชาติ กล้ามเนื้อผ่อนคลาย

ดังนั้นในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบ บุคคลจึงต้องแสดงภาษาท่าทางออกมาให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่พูด เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้งทางอารมณ์ โดยที่การแสดงออกทั้งภาษากายคำและภาษาท่าทางนั้นจะไม่เป็นการก้าวร้าว

7. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงตัวอย่างการฝึกบังคับสายตาให้นักเรียนดูดังนี้ เริ่มต้นการฝึกจากศีรษะตั้งตรงมองไปข้างหน้า - มองบนสุด (ไม่ต้องเลิกคิ้วหรือเงยหน้าให้ลูกตาเท่านั้นที่เคลื่อนไหว) - มองตรง - มองลงด้านล่างสุด - มองตรง - มองซ้ายสุด - มองตรง - มองขวาสุด - มองตรง - มองขวาบน - มองตรง - มองขวาบน - มองตรง - มองซ้ายล่าง - มองตรง - มองซ้ายบน - มองตรง - มองขวาล่าง - มองตรง

ในการฝึกบังคับสายตาจะทำให้สามารถควบคุมลูกตาให้เคล่วคล่องแล้วชลอการมองสิ่งต่าง ๆ ไปทุกทิศให้ช้าลง จะทำให้รู้สึกมั่นใจในการที่จะต้องสบสายตากับผู้ที่กำลังพูดคุยอยู่ได้ เพราะเมื่อความรู้สึกกลัวสายตาคนอื่นไม่ได้เมื่อไร ก็สามารถที่จะเคลื่อนตาไปมองรอบๆ ใบหน้าของผู้ที่กำลังพูดด้วย โดยไม่ต้องก้มหน้า

8. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนลองฝึกให้นักเรียนลองฝึกบังคับสายตาตามที่กลุ่มเพื่อนช่วย
เพื่อนแสดงให้เห็นตัวอย่าง

9. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของภาษา
ท่าทาง

10. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน

ครั้งที่ 3 , 4

เรื่อง ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

1. วิดีทัศน์เรื่อง “ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน”
2. วิดีทัศน์เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำทักทาย

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบที่เป็นวิธีทัศน์ที่เตรียมไว้ให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรม แม่แบบเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตน กับเพื่อน

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกที่มีต่อแม่แบบ (ดูวิธีทัศน์)

2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ พฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้ คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกพร้อมทั้งฝึกให้นักเรียนใช้เทคนิค ดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่ เหมาะสม และพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้ เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่นักเรียนจะไปฝึกกับ นักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

หลังจากการฝึกครั้งที่ 3, 4 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถใน การใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการ ฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการดูวีดิทัศน์
2. สังเกตจากการเลียนแบบพฤติกรรมตามแม่แบบในวีดิทัศน์
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกันของนักเรียน
4. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

บทละครแม่แบบ ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	ความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน	ดนตรี
2	เทคนิคที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมมีดังนี้ 1. เทคนิคแม่แบบ 2. การให้คำแนะนำ 3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 4. การให้แรงเสริมทางบวก	ดนตรี
3	เทคนิคแม่แบบ	ดนตรี
4	ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ	ดนตรี
5	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้าของผู้รับการฝึก	ผู้นำการฝึก : สวัสดีค่ะทุกคน มีใครพอจะทราบเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมบ้างคะ ผู้รับการฝึก : พอทราบบ้างค่ะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		ผู้นำการฝึก : วันนี้เราจะมารู้จักกับเทคนิคแม่แบบกัน เทคนิคแม่แบบนี้ก็หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบว่าเขาแสดงพฤติกรรมอย่างไรแล้วปฏิบัติตาม มีขั้นตอนการฝึกทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นนำ ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นเสนอแม่แบบ และขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นสรุป
6	ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ	ผู้รับการฝึก : ขณะนี้เราอยู่ในขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำใช่ไหมคะ ผู้นำการฝึก : ถูกต้องค่ะ เก่งมากนะคะ
7	ผู้นำการฝึกกำลังเปิดวิดีโอ และหันมาสนทนากับผู้รับการฝึก	ผู้นำการฝึก : จะให้ดูวิดีโอเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนเรื่อง การแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จนะคะ ขณะที่ดูให้สังเกต จดจำพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง
8	ผู้นำการฝึกปิดวิดีโอและสนทนากับผู้รับการฝึก	ผู้รับการฝึก : ค่ะ , ครับ ผู้นำการฝึก : เป็นอย่างไรบ้างคะ พอจะจำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ไหม ผู้รับการฝึก : ได้ค่ะ , ครับ ผู้นำการฝึก : ถ้าจำได้ก็ให้ออกมาเลียนแบบพฤติกรรมตามละครที่ได้ดูไปแล้ว เริ่มด้วยคู่ที่ 1 ออกมาด้านหน้าเลยคะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
9	ผู้รับการฝึก 2 คนออกมายืนด้านหน้า ผู้รับการฝึกคนที่ 1 พูดกับผู้รับการฝึกคนที่ 2	ผู้รับการฝึกคนที่ 1 : ยินดีด้วยนะที่เธอสามารถสอบได้ที่ 1 ระดับจังหวัด เรารู้สึกชื่นชมเธอมาก ๆ เลย โรงเรียนเราจะดังแล้ว ผู้รับการฝึกคนที่ 2 : ขอบใจมากนะที่ชมเรา เราก็ทำสุดความสามารถเลยนะ และเราก็ได้เพื่อนที่น่ารักอย่างเธอคอยให้กำลังใจด้วย ผู้นำการฝึก : เป็นอย่างไรบ้างคะ ช่วยกันอภิปรายว่า การเสนอแม่แบบการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เราเพิ่งแสดงกันไปเมื่อครู่นี้
10	ผู้นำการฝึกให้ผู้รับการฝึกช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ	ผู้รับการฝึก : พฤติกรรมแม่แบบนี้เราสามารถที่จะเลียนแบบได้ทันที และง่ายต่อการจดจำค่ะ ผู้รับการฝึก : ขณะนี้เรากำลังอยู่ในขั้นตอนที่ 2 การเสนอแม่แบบใช่ไหมคะ ผู้นำการฝึก : ใช่ค่ะ เก่งมากเลย
11	การให้คำแนะนำ	ดนตรี
12	ผู้นำการฝึกนั่งบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้คำแนะนำผู้ฝึกจะเป็นผู้ที่แนะแนวทางให้ผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม ชมตัวอย่างนี้นะคะ
13	ในห้องฝึก	ผู้ให้คำแนะนำ : ท่าทางที่เธอแสดงนั้นดีแล้ว ส่วนเรื่องคำพูดควรจะให้ป็นธรรมชาตินะ คำพูดของเธอดูเหมือนท่องมา

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
14	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	ผู้ที่เป็นผู้นำการฝึก : ขอบคุณมากนะ เราจะพยายามพูดให้เป็นธรรมชาติมากขึ้น ดนตรี
15	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้ข้อมูลย้อนกลับผู้นำการฝึกและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติ หลังจากได้ฝึกในแต่ละทักษะ
16	ในห้องฝึก	ผู้ที่เป็นผู้นำการฝึก : ช่วยบอกเราหน่อยสิว่าเราใช้เทคนิคแม่แบบเป็นอย่างไรบ้าง ผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ : ดีจ๊ะ ส่วนของขั้นนำเธอยังพูดติด ๆ อยู่บ้างนะ ผู้ที่เป็นผู้นำการฝึก : ขอบใจมาก
17	การให้แรงเสริมทางบวก	ดนตรี
18	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้แรงเสริมบวก คือการที่ผู้นำการฝึกหรือผู้รับการฝึก ให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
19	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : ทุกคนเก่งมากค่ะ ที่สามารถเรียนรู้และปฏิบัติการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
20	ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป	ผู้รับการฝึก : หนูรู้สึกมั่นใจขึ้นค่ะ เพื่อน ๆ เก่งมากค่ะ ผู้นำการฝึก : ทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม และสามารถทำได้ดีมาก วันนี้ครูจะให้รางวัลกับทุก ๆ คนนะคะ ดนตรี
21	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้าของผู้รับการฝึก	ผู้นำการฝึก : เรามาช่วยกันสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบจากวิดีโอที่เราดูกันใคร มีความคิดเห็นอย่างไรบ้างคะ ผู้รับการฝึก : การที่เรากล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จเป็นการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมค่ะ ผู้รับการฝึก : เมื่อเรากล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จจะทำให้ความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น ผู้รับการฝึก : เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเพื่อนของเราด้วย ผู้นำการฝึก : ดีมากค่ะและที่สำคัญอีกอย่างคือการฝึกตัวเองให้มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสม จะได้เป็นที่รักของเพื่อน ๆ ด้วยนะคะ และใครรู้บ้างว่าขณะนี้เราอยู่ในขั้นตอนใดของเทคนิคแม่แบบ ผู้รับการฝึก : ขั้นสรุปค่ะ ผู้นำการฝึก : ถูกต้องค่ะ เก่งมาก

ครั้งที่ 5 , 6

เรื่อง ความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึก
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่เพื่อนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของการใช้

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

1. วิดีทัศน์เรื่อง "ขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน"
2. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำปฏิเสธ

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการใช้บทบาทสมมติในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม
2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

การให้บทบาทสมมติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำมาใช้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง ขั้นนี้ผู้วิจัยสนทนากับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชักถามหรือให้ นักเรียนเล่าประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึก เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน
2. การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุกคน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน
3. การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง
4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง
5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล
6. การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกใช้เทคนิคดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่านักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่นักเรียนจะนำไปใช้ฝึกกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

ภายหลังจากการฝึกครั้งที่ 5 , 6 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

บทละครแม่แบบ ความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูล
ย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อ
พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทบาทสมมติ	ดนตรี
2	ผู้นำการฝึกนั่งบรรยายบนโต๊ะม้าหิน	ผู้นำการฝึก : การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธี การที่จะช่วยให้ผู้รับการฝึกเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้รับการฝึกกำลังแสดงเข้าใจความ รู้สึกของผู้อื่น ช่วยให้มีการพัฒนาความรู้สึก เกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี และเรียนรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนกับบุคคลในสังคม บทบาท สมมติมีขั้นตอนการฝึก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน ที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และอภิปรายผล ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม ขั้นตอนที่ 5 ขั้น แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป
3	ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ดนตรี
4	ผู้นำการฝึกนั่งบรรยายบนโต๊ะม้าหิน	ผู้นำการฝึก : ขั้นเตรียมการเป็นขั้นที่จะ และกำหนดขอบเขตของปัญหา และกำหนด สถานการณ์สมมติที่ง่ายชัดเจน พร้อมทั้งเขียน บทบาทสมมติที่จะให้แสดง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
5	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : สวัสดีค่ะ ทุกคนหน้าตาดีมี ยิ้มแจ่มใสกันทุกคนเลยนะใครรู้จักบทบาท สมมติบ้างคะ ผู้รับการฝึก : การแสดงบทบาทสมมติก็คือ การที่เราแสดงตามบทบาทที่กำหนดขึ้น ผู้นำการฝึก : ถูกต้องค่ะ แล้วทราบไหมคะ ว่าบทบาทสมมติมีประโยชน์อย่างไร ผู้รับการฝึก : เราสามารถได้ทดลองแสดง บทบาทต่างๆ ก่อนที่เราจะพบกับสถานการณ์ จริง ๆ ผู้นำการฝึก : ถูกต้องค่ะโดยสรุปก็คือบทบาท สมมติเป็นวิธีการที่มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้น เพื่อให้ผู้แสดงออกทั้งคำพูดและท่าทางตาม ลักษณะนิสัยของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ สมมตินั้นโดยไม่มีการฝึกซ้อมมาก่อน คราวนี้มา ช่วยกันคิด ซึ่ว่าสถานการณ์ใดบ้างที่เราไม่ กล้าแสดงออก ผู้รับการฝึก : การแสดงการตกทายเพื่อน ผู้นำการฝึก : งั้นเรามาลองแสดงบทบาท สมมติเรื่องการตกทายเพื่อนกัน
6	ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง	ดนตรี
7	ผู้นำบรรยาย	ผู้นำการฝึก : ในขั้นแสดงนี้จะแบ่งออกเป็น 6 ขั้น คือ การอุ่นเครื่อง การเลือกตัวผู้แสดง การ จัดฉากแสดง การเตรียมผู้สังเกต การเตรียม ความพร้อม และเริ่มการแสดง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
8	การอุ่นเครื่อง	ดนตรี
9	ผู้นำบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การอุ่นเครื่องเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน ผู้นำอาจจะเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติให้ผู้รับการฝึกฟัง
10	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : ก่อนที่เราจะเริ่มแสดงจริงเรามาช่วยกันบอกว่าปกติแล้วเราทักทายเพื่อนกันอย่างไร ผู้รับการฝึก : เพื่อนบางคนจะทักเพื่อนโดยการตบไหล่ ซึ่งไม่เหมาะสม ผู้นำการฝึก : ค่ะ แล้วมีอีกไหมคะ ผู้รับการฝึก : บางครั้งก็ไม่กล้าที่จะเข้าไปทักทายเพื่อนกลัวเพื่อนจะไม่ทักทายเราตอบ
11	การเลือกตัวผู้แสดง	ดนตรี
12	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การเลือกตัวผู้แสดงมี 2 ลักษณะคือเลือกตัวผู้แสดงที่มีลักษณะใกล้เคียงและลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่มอบหมายให้และขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการแสดง
13	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : ให้พวกเราเลือกผู้แสดงมาแสดงบทบาทสมมติการทักทายเพื่อนโดยที่ไม่มีบิบท

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
14	การจัดฉาก	ผู้รับการฝึก : ให้สนใจกับดวงพระคະ ผู้นำการฝึก : ยินดีหรือเปล่าคะ ผู้รับการฝึก : ยินดีค่ะ ดนตรี
15	ผู้บรรยาย	ผู้นำการฝึก : การจัดฉากแสดงนั้นเป็นการจัดฉากแบบสมมติขึ้นมาเพื่อให้การแสดงนั้นดู ไกลเคียงกับความเป็นจริงนั้น การจัดฉากอาจจะเป็นไปได้ในลักษณะง่าย ๆ โดยการเลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียว ไปจนถึงการจัดฉากแบบหรูหรา
16	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : ตอนนี้เราก็มารู้จักจากการแสดงกัน สมมติให้ห้องที่เรา กำลังฝึกอยู่นี้เป็นห้องเรียนสนใจนั่งอ่านหนังสืออยู่ ดวงพระเดินมาทักทาย
17	การเตรียมผู้สังเกตการณ์	ดนตรี
18	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การเตรียมผู้สังเกตการณ์เป็นการช่วยให้ผู้รับการฝึกหัดสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการแสดงบทบาทสมมติ
19	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้นำการฝึกอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : เมื่อเราได้นักแสดงแล้วก็ต้องหาผู้สังเกตการณ์ด้วยใครจะอาสาเป็นผู้สังเกตการณ์ ผู้รับการฝึก : ผมครับ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
20	การเตรียมความพร้อมก่อนการ แสดง	ดนตรี
21	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การที่ผู้รับการฝึกจะแสดง บทบาทสมมติให้เป็นไปอย่างธรรมชาติได้มาก น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้แสดง ถ้าผู้แสดงมีความสบายใจ การแสดงเป็นไป อย่างธรรมชาติ ดังนั้นผู้นำการฝึกจำเป็นต้อง ช่วยลดความตื่นเต้น ประหม่า และวิตกกังวล ของผู้แสดง
22	ผู้รับการฝึกนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยมีผู้ นำการฝึกยืนอยู่ด้านหน้า	ผู้นำการฝึก : ผู้แสดงพร้อมไหมคะ ผู้รับการฝึก : ตื่นเต้นค่ะ ผู้นำการฝึก : สดุดมหายใจลึก ๆ ค่ะ ทำ ตัวสบาย ๆ นี่เป็นการแสดงบทบาทสมมติ เรา แสดงได้เต็มที่ผู้ชมที่ชมเราก็เป็นเพื่อนเราทั้งนั้น
23	การแสดง	ผู้รับการฝึก : ค่ะ
24	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ดนตรี
25	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : เมื่อผู้แสดงและผู้ชมพร้อมแล้ว ผู้แสดงก็เริ่มแสดงได้การแสดงนี้ควรให้ผู้แสดง แสดงได้อย่างอิสระและเป็นธรรมชาติ ในกรณีนี้ที่ ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือผู้นำการฝึกควร จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือตามโอกาส

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
26	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วก็เริ่มแสดงได้ ดวงพร : สวัสดิ์ดีใจจะสมใจ ขยันจังเลย อ่านหนังสืออะไรอยู่จะ สมใจ : สวัสดิ์ดีใจจะดวงพร กำลังอ่านหนังสือภาษาไทยอยู่นะมานั่งอ่านด้วยกันไหม ดวงพร : ก็ดีเหมือนกันจะได้ช่วยติวให้เราด้วย สมใจ : ยินดีค่ะ
27	ชั้นตอนที่ 3 ชั้นวิเคราะห์และอธิบายการแสดง	ดนตรี
28	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การวิเคราะห์การแสดงมักจะ เป็นในรูปการอธิบายร่วมกันระหว่าง ผู้แสดง ผู้ชม หรือผู้สังเกตการณ์ การอธิบายนี้จะ ต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาและเป็นเหตุ เป็น ผลของการแสดงออกและพฤติกรรมที่ แสดงออกมา โดยปกติการอธิบายจะไม่มุ่งว่า ใครจะแสดงได้ดีไม่ดียังไง
29	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : ผู้แสดงแสดงจบแล้วให้ผู้ชม ช่วยกันอธิบายถึงการแสดงของเพื่อนเรื่องการ ท้าทายว่าเป็นอย่างไรบ้าง ผู้รับการฝึก : เป็นการกล่าวคำท้าทายที่ เหมาะสม

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		ผู้รับการฝึก : เป็นการแสดงบทบาทให้เห็นสภาพความเป็นจริงของการตกทนายได้ชัดเจน ผู้นำการฝึก : แล้วผู้สังเกตการณ์ล่ะคะ ผู้สังเกตการณ์ : นักแสดงแสดงให้เห็นว่าการตกทนายไม่ใช่เป็นเรื่องที่ยาก และควรจะตกทนายเพื่อนอย่างเหมาะสมจึงจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี ผู้นำการฝึก : ดีมากค่ะ มีใครจะเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมคะ
30	ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม	ผู้นำการฝึก : หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย
31	ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป	ดนตรี
32	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : ผู้นำการฝึกควรจะกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกได้อภิปรายทั่ว ๆ ไป ซึ่งโดยมาจะเน้นการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟังการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้จะทำให้ผู้รับการฝึกได้แนวความคิดที่กว้างขวางขึ้น เห็นว่าสิ่งที่แสดงนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงจะทำให้ผู้รับการฝึกสามารถที่จะหาข้อสรุปที่ตนสามารถเข้าใจได้ดี

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
33	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : ที่ผ่านมาระหว่างเราแสดงบทบาทสมมติกัน ต่อไปนี้ใครที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการตกทายเพื่อนมาเล่าให้ฟังคะ ผู้รับการฝึก : มีค่ะ หนูเคยยิ้มตกทายเพื่อนแล้วเพื่อนกลับมองไม่เห็นทำให้หนูรู้สึกอายค่ะ และตั้งแต่นั้นมาหนูไม่กล้ายิ้มตกทายใครก่อนเลย และหนูก็โดนเพื่อนๆ ว่าเป็นคนขี้มียาก ผู้รับการฝึก : ผมเคยโดนเพื่อนตกทายโดยการตบหัวผมจึงไม่ชอบการตกทายนัก ผู้รับการฝึก : เธอก็เห็นแล้วนี้น่าว่าจากการแสดงบทบาทสมมติเรื่องการตกทายเพื่อน ไม่ยากเลยสักนิดเดียว ผู้รับการฝึก : จริง ๆ ด้วยแล้วจะกลับไปฝึกตกทายกับเพื่อนจริง ๆ ผู้นำการฝึก : ดีมากเลยคะ
34	การให้คำแนะนำ	ดนตรี
35	ผู้นำการฝึกนั่งบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้คำแนะนำหรือผู้ฝึกจะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม
36	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : สำหรับการกล่าวคำตกทายนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ยากเลย เรากล่าวคำตกทายเพื่อนที่เหมาะสมจะเป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างเรากับเพื่อน การแสดงที่ผ่านมามองว่าควรส่งเสริมคำขอบคุณสมาชิกที่จะช่วยติวให้ด้วยจะน่ารักมากเลยคะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
37	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	ดนตรี
38	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้นำการฝึกและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติ หลังจากได้ฝึกในแต่ละทักษะ
39	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : ดวงพรบอกว่าที่เราฝึกการกล่าวคำทักทายเมื่อตอนแสดงเป็นอย่างไร ดวงพร : หนูมีประสบการณ์ในการกล่าวคำทักทายเพื่อนเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพค่ะ ผู้นำการฝึก : แล้วสนใจล่ะคะ สนใจ : ถ้าเป็นสถานการณ์จริงหนูจะกล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ
40	การให้แรงเสริมทางบวก	ดนตรี
41	ผู้นำการฝึกบรรยาย	ผู้นำการฝึก : การให้แรงเสริมบวก คือการที่ผู้นำการฝึกหรือผู้รับการฝึก ให้คำชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้รวดเร็วขึ้น
42	ในห้องฝึก	ผู้นำการฝึก : สมพรกับดวงใจแสดงการกล่าวคำทักทายเพื่อนได้ดีเหมาะสม ดวงพร : ขอบคุณค่ะ สนใจก็เก่งค่ะ สนใจ : เธอก็แสดงเก่ง ดวงพร ผู้นำการฝึก : และอย่าลืมนำไปใช้กับเพื่อนนอกห้องฝึกด้วยนะค่ะ

ครั้งที่ 7, 8

เรื่อง ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ที่ใช้ฝึกกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึก

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม
2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบที่เป็นวิธีทัศนที่เตรียมไว้ให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกที่มีต่อแม่แบบ (ดูวิธีทัศน)

2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกพร้อมทั้งฝึกให้ นักเรียนใช้เทคนิคดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมกาปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่นักเรียนจะไปฝึกกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

ภายหลังการฝึกครั้งที่ 7 , 8 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ครั้งที่ 9 , 10

เรื่อง ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ที่ใช้ฝึกกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ใช้บทบาทสมมติในการฝึก

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการใช้บทบาทสมมติในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับ ขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

การใช้บทบาทสมมติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำมาใช้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง ขั้นนี้ผู้วิจัยสนทนากับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชักถามหรือให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึก เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน
2. การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยน ผู้แสดงได้ครบทุกคน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจ ตรงกัน
3. การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง
4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง
5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล
6. การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้วผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกใช้เทคนิคดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปผลการฝึกการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่านักเรียนมีความสามารถเพียงใดก่อนที่จะนำไปใช้ฝึกกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

ภายหลังการฝึกครั้งที่ 9 , 10 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อนพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2. สังเกตจากการซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อนพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบและบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้พัฒนาความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ใช้ฝึกกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ใช้เทคนิคแม่แบบ และบทบาทสมมติในการฝึก

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษาวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นตอนการ

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกเป็นรายบุคคลโดยใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน และภายหลังการฝึกผู้วิจัยจะให้การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและลักษณะของพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อน

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

2. ผู้วิจัยอธิบายลำดับขั้นตอนในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้แกกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบที่เป็นวิธีที่คนที่เตรียมไว้ให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกที่มีต่อแม่แบบ (ดูวิดีโอ)

2.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงความคิด ความรู้สึกและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวกพร้อมทั้งฝึกให้ นักเรียนใช้เทคนิคดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

การใช้แบบทดสอบ โดยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำมาใช้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ้มนิ้ว ขั้นนี้ผู้วิจัยสนทนากับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชักถามหรือให้ นักเรียนเล่าประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึก เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน

2. การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยน ผู้แสดงได้ครบทุกคน เพื่อให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจตรงกัน

3. การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจัดฉากแสดงเพื่อให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกใช้เทคนิคดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้นำการฝึกอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกโดยใช้เทคนิคแบบบทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้มากน้อยเพียงใด

ภายหลังการฝึกครั้งที่ 11 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกความสามารถในการใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติตามโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้แก่นักเรียนอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการฝึก และให้นักเรียนแสดงความรู้สึกรั้งแต่เริ่มเข้ากลุ่มจนถึงเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่ม
3. ผู้วิจัยกล่าวปิดการฝึกความสามารถในการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน และให้นักเรียนเตรียมตัวในการเป็นเป็นผู้ฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

ภายหลังการฝึกครั้งที่ 12 แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกการปัจฉิมนิเทศ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการฝึกให้ครบทุกขั้นตอนที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกจากผู้วิจัย

การประเมินผล

สังเกตจากการสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อน
ไม่เหมาะสมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่ต้องปฏิบัติภายในกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบประโยชน์ที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 1.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนแนะนำตนเอง 1.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่นเกม “ตามล่าหาประวัติ” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงให้นักเรียนทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียน 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงออกด้านภาษาท่าทางเพื่อให้ นักเรียนยอมรับและมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่าง เหมาะสมในการแสดงออก ด้านภาษาท่าทาง : การฝึก ประสานสายตา การ แสดงออกทางสีหน้าได้ เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้ สอด คล้องกับท่าทางที่ แสดงออก	ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 2 นักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกตาม ขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ อย่างเหมาะสมในการแสดงออกด้าน ภาษาท่าทาง 1.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน อธิบายการฝึกประสานสายตา การ แสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับ เรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> 2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน จับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดยฝ่ายที่ กำลังพูดอยู่จะไม่สบตาคู่สนทนา ให้ใช้ เวลา 2 นาที 2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน สนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดย ฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนาตลอด เวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที 2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนถามความ รู้สึกของนักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึก ปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 1 และ 2 2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			สนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกต พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้ง ภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ 2.5 เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกต รายงานพฤติกรรมที่สังเกตเห็น 2.6 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดง ตัวอย่างการบังคับสายตาให้นักเรียน 2.7 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ฝึกบังคับสายตา 2.8 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของ ภาษาท่าทาง 2.9 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอธิบายการฝึกการประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก 3.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนให้นักเรียน บอกประโยชน์ของการฝึกการประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำทักทาย เพื่อน	1. เพื่อติดตามผลการไป ฝึกบังคับสายตา ที่กลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมาย ให้ไปฝึกเป็นการบ้าน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำทักทายเพื่อนและ การใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิค แม่แบบ	เสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่ แสดงออก ในการฝึกครั้งที่ 3 - 6 กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนใช้เทคนิคแม่แบบ <u>วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการ</u> <u>ฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม</u> <u>ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน</u> มีขั้นตอน การฝึกดังต่อไปนี้ <u>ขั้นนำ</u> กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบาย วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม แสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน
4	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การสนทนา ได้ตอบกับ เพื่อน	1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการกล่าวคำ ทักทายเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ สนทนาได้ตอบกับเพื่อน และการใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิค แม่แบบ	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ทบทวนตลอดจนติดตามผลของการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนในเรื่อง การกล่าวคำทักทาย การสนทนาได้ตอบ กับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น และ การให้ข้อเสนอแนะ <u>ขั้นดำเนินการ</u> ในการดำเนินการฝึกพฤติกรรม แสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนกับเพื่อน เรื่องการกล่าว คำทักทาย การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น และการให้ข้อ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การแสดง ความคิดเห็น	1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการสนทนา ได้ตอบกับเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ แสดงความคิดเห็นและการ ใช้ภาษาท่าทางให้ สอด คล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่ แบบ	เสนอแนะ โดยครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ เหมาะสมและไม่เหมาะสม ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ กลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนเสนอแม่แบบที่เป็น วิถีทัศน์ที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกต พฤติกรรมแม่แบบ และให้นักเรียนเลียน แบบพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วให้นัก เรียนร่วมกันอภิปราย ซักถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมของแม่แบบว่าเป็นพฤติกรรม ที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้ แรงเสริมทางบวก ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่
6	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การให้ข้อ เสนอแนะ	1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการแสดง ความคิดเห็นและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้ข้อเสนอแนะและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้อง กันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ	<u>ขั้นสรุป</u> กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วม กันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และให้ นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
7	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำปฏิเสธ	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้ข้อเสนอแนะและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำปฏิเสธและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้อง กันโดยใช้บทบาทสมมติ	ในการฝึกครั้งที่ 7 - 11 กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนใช้บทบาทสมมติ <u>วิธีดำเนินการใช้บทบาทสมมติในการฝึก</u> <u>พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มี</u> <u>ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน</u> มีขั้นตอนการ ฝึกดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการ ปฏิบัติตนกับเพื่อน และพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่ จะให้นักเรียนแสดง
8	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำชมเมื่อ เพื่อน ประสบ ความสำเร็จ	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำปฏิเสธและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อน ในการกล่าวคำชมเมื่อ เพื่อนประสบความสำเร็จ และการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้ บทบาทสมมติ	ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง 1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถามหรือ ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึก ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้ นักเรียนมีความ เข้าใจตรงกัน 2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุก คนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้ การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง
9	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การให้	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำชมเมื่อเพื่อน	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10	กำลังใจ เพื่อน การปฏิบัติตน กับเพื่อน : การแสดง ความเห็นใจ	ประสบความสำเร็จและ การใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกัน 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้กำลังใจเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอด คล้องกันโดยใช้บทบาท สมมติ 1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้กำลังใจเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอด คล้องกัน 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ แสดงความเห็นใจและการ ใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้ บทบาทสมมติ	4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนให้ นักเรียนที่ไม่ได้ แสดง บทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง 5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล 6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเอง ได้รับ ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นวิเคราะห์และอภิปราย ผลการแสดง เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์ อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการ แสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่า เป็น อย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดี หรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์ กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปราย ผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อน กลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
11	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำขอบคุณ เมื่อได้รับ	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ แสดงความเห็นใจและการ ใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกัน	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	การช่วย เหลือจาก เพื่อน	2. เพื่อให้นักเรียน สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อน ในการกล่าวคำขอบคุณ เมื่อได้รับการช่วยเหลือจาก เพื่อนและการใช้ ภาษาท่า ทางให้ สอดคล้องกันโดย ใช้บทบาทสมมติ	การแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรก ยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน อาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดง ใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถ ข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุป ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการ แสดงบทบาทสมมติ และกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นสรุป</u> กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วม กันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และให้ นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความ สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ สรุปผลการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมที่มี ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเล่า ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึก และให้ นักเรียนแสดงความรู้สึกตั้งแต่เริ่มเข้า กลุ่มจนถึงการเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่ม 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเรื่องการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มี ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งผลของ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			การฝึกครั้งนี้จะทำให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปผลที่ได้รับจากการทดลองรวมทั้งข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกล่าวปิดการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน

รายละเอียดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนที่ปฏิบัติ ตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่ต้องปฏิบัติในกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบประโยชน์ที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์ กระดาษ และดินสอ

วิธีดำเนินการ

1. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 1.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนแนะนำตนเอง
 - 1.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่นเกม “ตามล่าหาประวัติ” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม
 - 1.2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกกระดาษและดินสอให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนไปถามประวัติเพื่อนให้ครบทุกคน โดยจะถามเรื่องอะไรก็ได้ ภายในเวลา 5 นาทีเมื่อหมดเวลา กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนนั่งประจำที่แล้วให้นักเรียนออกมาถามประวัติที่ไปถามเพื่อนมา
 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงให้นักเรียนทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียน
 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้
- การประเมินผล สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ครั้งที่ 2

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การ แสดงออกด้านภาษาท่าทางเพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออกด้าน ภาษาท่าทาง : การฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

สถานการณ์สมมติแบบไม่มีบท กระดาษ และดินสอ

วิธีดำเนินการ

1. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อนพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนครั้งนี้ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะเป็นผู้ฝึกในเรื่อง การใช้ภาษาท่าทาง ได้แก่ การประสานสายตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม การแสดงสีหน้าได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด การใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดง โดยดำเนินการฝึกดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนจับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดยฝ่ายที่กำลังพูดอยู่จะไม่สบตาคู่สนทนา ให้ใช้เวลา 2 นาที

1.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดยฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนาตลอดเวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที

1.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนถามความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 1 และ 2

1.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติสนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกตพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมทั้งภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ

1.5 เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกตรายงานพฤติกรรมที่สังเกตเห็น

1.6 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายภาษาท่าทางและการสื่อความหมายของบุคคล ซึ่งนอกจากจะให้การพูดหรือภาษาถ้อยคำแล้ว ยังสามารถสื่อความหมายจากภาษาท่าทางซึ่งประกอบด้วยการแสดงออกทางใบหน้า น้ำเสียง การสบตา การเคลื่อนไหว และการสัมผัสต่าง ๆ การแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้สามารถสื่อความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น การใช้ภาษา

ท่าทางจะทำให้ทราบถึงความรู้สึกที่แท้จริงของผู้พูด เพราะบางคนบางประเภทไม่สามารถที่จะพูดตามความรู้สึกที่แท้จริงให้ผู้อื่นทราบได้ แต่ท่าทางจะแสดงออกมา เช่น บางคนรู้สึกโกรธคู่สนทนาแต่ไม่กล้าพูด ซึ่งคู่สนทนารับรู้ความรู้สึกที่แท้จริงได้จากการสังเกต การนั่งเฉย ใบหน้า บึ้งตึง เป็นต้น ดังนั้น การสื่อสารที่ดีจึงควรมีการแสดงออกทั้งภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางให้สอดคล้องเหมาะสมกัน โดยเฉพาะการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบด้วยภาษาท่าทาง สามารถทำได้ดังนี้

ก. การสบตา จากคำกล่าวที่ว่า “ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ” นั้นหมายถึง ดวงตาสามารถสื่อความหมายจากความรู้สึกที่แท้จริงออกไปให้ผู้อื่นรับรู้ได้ การติดตอสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม จำเป็นต้องแสดงให้ผู้อื่นทราบความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองว่าเป็นอย่างไร ผู้ที่ไม่กล้าสบสายตากับผู้อื่นแสดงถึงอยากหลบเลี่ยง วิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเอง การแสดงออกที่เหมาะสมคือสามารถสบตาผู้อื่นด้วยความมั่นใจ รู้จักผ่อนคลายเป็นตาด้วยการมองไปจุดอื่นที่ไม่ใช่เป็นสายตาของผู้สนทนา เช่น หน้าผาก คาง สิ่งที่อยู่ข้าง ๆ ตัวของผู้สนทนา เป็นต้น แล้วจึงกลับมาสบตา การสบตาจะช่วยให้การสื่อความหมายให้การพูดมีน้ำหนัก มีความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น และยังเป็นการประสานการทำงานด้านความคิดกับกล้ามเนื้อกาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. การแสดงออกทางใบหน้า ต้องให้สอดคล้องกับความรู้สึกและคำพูดที่กล่าวออกมาเพราะใบหน้าแสดงออกถึงอารมณ์ที่อยู่ภายใน เช่น เมื่อรู้สึกดีใจก็ไม่ใช้แสดงใบหน้าเฉย ๆ เมื่อรู้สึกเสียใจใบหน้าที่จะไม่ยิ้มแย้ม เป็นต้น

ค. น้ำเสียงขณะพูด ควรพูดด้วยน้ำเสียงที่เป็นธรรมชาติของผู้พูด น้ำหนัก เบา สูง ต่ำ ให้สอดคล้องกับอารมณ์และความรู้สึกขณะพูด ไม่พูดเร็ว รัวหรือช้าเกินไป ทั้งนี้เพราะบุคคลที่พูดเร็วเกินไป อาจเกิดจากแรงผลักดันภายในจิตใจที่มีความรู้สึกวิตกกังวล ประหม่า กลัว และคนที่พูดช้าเกินไปอาจแสดงถึงความลังเลไม่แน่ใจ เป็นลักษณะเก็บกดความรู้สึกเอาไว้

ง. การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การใช้มือ การนั่ง รวมถึงการแสดงกิริยาอื่น ๆ ก็สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของผู้แสดงท่าทางได้ เช่นเดียวกัน บุคคลที่มีความประหม่า เวลาสนทนากับผู้ใดมักจะเม้มริมฝีปาก มืออยู่ไม่สุขจับโน่นจับนี่ ปิดตัว ห่อไหล่ เป็นต้น การแสดงออกที่เหมาะสม คือ ท่าทางที่เป็นธรรมชาติ กล้ามเนื้อผ่อนคลาย

ดังนั้นในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบ บุคคลจึงต้องแสดงภาษาท่าทางออกมาให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่พูด เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้งทางอารมณ์ โดยที่การแสดงออกทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางนั้นจะไม่น่าเป็นก้ำกั้ว

1.7 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงตัวอย่างการฝึกบังคับสายตาให้นักเรียนดูดังนี้ เริ่มต้นการฝึกจากศีรษะตั้งตรงมองไปข้างหน้า - มองบนสุด (ไม่ต้องเลิกคิ้วหรือเงยหน้าให้ลูกตาเท่านั้นที่เคลื่อนไหว) - มองตรง - มองลงไปล่างสุด - มองตรง - มองซ้ายสุด - มองตรง - มองขวาสุด - มองตรง - มองขวามุม - มองตรง - มองซ้ายล่าง - มองตรง - มองซ้ายบน - มองตรง - มองขวาล่าง - มองตรง

ในการฝึกบังคับสายตาจะทำให้สามารถควบคุมลูกตาให้เคล่วคล่องแล้วลดการมองสิ่งต่างๆ ไปทุกทิศให้ช้าลง จะทำให้รู้สึกมั่นใจในการที่จะต้องสบสายตากับผู้ที่กำลังพูดคุยอยู่ได้ เพราะเมื่อความรู้สึกผู้สายตาคนอื่นไม่ได้เมื่อไร ก็สามารถที่จะเคลื่อนตาไปมองรอบ ๆ ไปหน้าของผู้ที่กำลังพูดด้วย โดยไม่ต้องก้มหน้า

1.8 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนลองฝึกให้นักเรียนลองฝึกบังคับสายตาตามที่นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง

1.9 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาท่าทาง

1.10 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน
การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

ครั้งที่ 3

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำทักทายเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการไปฝึกบังคับส่ายตา ที่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้ไปฝึกเป็น
การบ้าน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำทักทายเพื่อนและการใช้
ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วีดิทัศน์เรื่อง “การกล่าวคำทักทายเพื่อน”

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่
เหมาะสมในการกล่าวคำทักทายเพื่อน
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการฝึกภาษาท่าทางที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึก
นอกห้องฝึก
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการ
กล่าวคำทักทาย

2. ขั้นฝึก

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
ในการกล่าวคำทักทายเพื่อน ซึ่งการฝึกครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ การใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนดัง
ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามเกี่ยวกับการกล่าวคำทักทายเพื่อน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

- 2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฉายวีดิทัศน์ เรื่อง “การกล่าวคำทักทายเพื่อน” และให้
นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ
- 2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ
- 2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับ
พฤติกรรมแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

ในระหว่างที่นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแม่แบบ และกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำทักทายเพื่อน

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการกล่าวคำทักทายเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกกล่าวคำทักทายเพื่อนนอกห้องฝึกการประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำทักทายเพื่อน

2. สังเกตจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทละครแม่แบบเรื่องการกล่าวคำทักทายเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทละครแม่แบบเรื่องการกล่าวคำทักทายเพื่อน	ดนตรี
2	ในห้องเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประมาณ 6 - 7 คน วิชัยเดินมาหาสุชาติ	วิชัย : สุชาติ ทำไมวันนี้มาสายยังงี้ล่ะ สงสัยตื่นสายหรือม่กี้ขี้เกียจ เพื่อน ๆ : (เสียงหัวเราะ) สมชาติ : เปล่าตื่นสายหรือขี้เกียจ แต่ เราอัสบาตรกับแม่ วิชัย : ไม่อยากเชื่อ สมชาติ : ไม่เชื่อก็ก็น่าเชื่อ
3	ในห้องเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประมาณ 6 - 7 คน เก่งกาจเดินมาหาถนอม	เก่งกาจ : สวัสดีถนอม วันนี้ดูหน้าตา แจ่มใสจังนะ ทำรายงานวิชา ภาษาไทยเสร็จหรือยังวันนี้ ต้องส่งแล้วนะ ถนอม : สวัสดี นายก็ดูแจ่มใสเหมือน กัน เราทำรายงานวิชา ภาษาไทยเสร็จแล้วละ แล้วนายล่ะ เก่งกาจ : เสร็จแล้วเหมือนกัน เราไปที่ สนามกันเถอะ ถนอม : ไปซิ

ครั้งที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การสนทนาโต้ตอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำทักทายเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วีดิทัศน์เรื่อง “การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน”

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการฝึกการกล่าวคำทักทายเพื่อนที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน

2. ขั้นฝึก

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน ซึ่งการฝึกครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ การใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามเกี่ยวกับการกล่าวสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฉายวีดิทัศน์ เรื่อง “การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน” และให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ

2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

ในระหว่างที่นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแม่แบบ และกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการสนทนาได้ตอบกับเพื่อน
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนนอกห้องฝึก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการสนทนาได้ตอบกับเพื่อน
2. สังเกตจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทละครแม่แบบเรื่องการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทละครแม่แบบเรื่องการสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน	ดนตรี
2	ขณะพักกลางวันสุดากับวิภากำลังคุยกันที่หน้าห้องเรียน	สุดา : วิภาวันนี้เลิกเรียนแล้วเราไปทำการบ้านที่ห้องสมุดก่อนกลับบ้านดีกว่าไหม วิภา : คงไม่ได้หรอก เพราะเราต้องรีบกลับบ้าน สุดา : ทำไมต้องรีบกลับด้วยล่ะ บ้านเธอก็อยู่แค่นี้เอง วิภา : เราต้องรีบกลับ เพราะวันนี้มีญาติมาที่บ้าน สุดา : ไม่เห็นเกี่ยวกับเธอเลยนี่นา น่าเธออยู่ทำการบ้านที่ห้องสมุดเป็นเพื่อนเราเถอะนะ วิภา : เธอนี่พูดไม่รู้เรื่องเราบอกว่าไม่ได้ก็ไม่ได้สิ น่ารำคาญ สุดา : โถไม่เห็นจะต้องง้อเลย อยู่คนเดียวก็ได้

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
3	ขณะพักกลางวันญาติกับจิตรากำลังคุยกันที่หน้าห้องเรียน	ญาติ : จิตราวันนี้เลิกเรียนแล้วอยู่ทำการบ้านที่ห้องสมุดให้เสร็จแล้วค่อยกลับบ้านนะ จิตรา : ต้องขอโทษด้วยนะญาติ เพราะวันนี้มีญาติมาที่บ้าน คงต้องรีบกลับ ญาติ : เหนอ ไม่เป็นไรหรอก ไว้วันหลังค่อยทำการบ้านด้วยกันก็ได้ จิตรา : งั้นเราเข้าห้องเรียนกันเถอะ ญาติ : ไปสิ

ครั้งที่ 5

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความคิดเห็น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนและการใช้ภาษา
ท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษา
ท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วีดิทัศน์เรื่อง “การแสดงความคิดเห็น”

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการฝึกการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นฝึก

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่แจ่งเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งการฝึกครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ การใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฉายวีดิทัศน์ เรื่อง “การแสดงความคิดเห็น” และให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ

2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

ในระหว่างที่นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแม่แบบ และกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการแสดงความคิดเห็นนอกห้องฝึกการประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น

2. สังเกตจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทละครแม่แบบเรื่อง “การแสดงความคิดเห็น”

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทละครแม่แบบเรื่อง “การแสดงความคิดเห็น”	ดนตรี
2	ในห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษางานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์วิชาแนะแนว ในกลุ่มหนึ่งมีนักเรียน 5 - 6 คน กลุ่มที่ 1 มีนักเรียนคือ ปีเตอร์ ทรงสิทธิ์ สุนิตา ไสริยา ศันสนีย์ กำลังปรึกษากัน	पीเตอร์ : ในฐานะที่เราเป็นหัวหน้าเราจะบอกกับเพื่อน ๆ ว่า อาจารย์แนะแนวให้เราแสดงอาชีพอะไรก็ได้ แต่ต้องแสดงทุกคน จะขอถามความเห็นจากพวกเราทุกคนว่าเราจะแสดงอาชีพอะไรดี สุนิตา : เราว่าแสดงเป็นอาชีพขายของไหมเป็นแม่ค้า พ่อค้าไ้ ไสริยา : ดีเหมือนกันนะเราจะได้แสดงกันทุก ๆ คน ทรงสิทธิ์ : เราขอเสนออาชีพนักร้องเอาใหม่ เราจะได้ร้องเพลงกันทุกคนไ้แต่ถ้าใครร้องไม่เก่งก็ไ้เป็นนางเครื่องหรือเป็นตลกไ้ไ้ ศันสนีย์ : ก็น่าสนุกดีนะ รับรองว่าไ้เหมือนกลุ่มอื่นแน่ ๆ ไ้เลย แต่อาชีพช่างเสริมสวยก็น่าสนใจนะ คนหนึ่งทำผม คนหนึ่งสระผม ส่วนพวกผู้ชายก็เปิดร้านตัดผมชาย

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		ปีเตอร์ : แล้าอาชีพ หมอ พยาบาล ตำรวจ ทหารไม่เห็นมีใคร เสนอเลย ไสรยา : อ้าวก็ปีเตอร์กำลังเสนออยู่ไง ปีเตอร์ : จริงด้วย แล้วตกลงพวกเรา จะแสดงเป็นอาชีพอะไรดีละ ใกล้จะถึงเวลาแสดงแล้วนะ ใครจะแสดงอาชีพแม่ค้าพ่อ ค้าบ้างยกมือ
	สุนิตายกมือ	สุนิตา : เราเอง ปีเตอร์ : 1 เสียง แล้าอาชีพนักร้อง ไสรยา : เราเอง เราอยากร้องเพลง
	ไสรยา ทรงสิทธิ์ คันสนีย์ยกมือ	ทรงสิทธิ์ : เราด้วย คันสนีย์ : เราก็อยากร้องเพลง
	ไม่มีใครยกมือ	ปีเตอร์ : 3 เสียง อาชีพเสริมสวย แล้าอาชีพหมอ พยาบาล ตำรวจละ
	ปีเตอร์ยกมือ	ปีเตอร์ : มีเราคนเดียว สรุปว่าอาชีพ ที่จะแสดงคืออาชีพนักร้อง ขอให้ทุกคนเตรียมเพลงเอา ไว้คนละเพลง ส่วนเราขอ เป็นโฆษกนะเราร้องเพลง ไม่เก่ง เดียวพอพร้อมกัน แล้วก็เริ่มซ้อมเลยนะ ทุกคน : ด้วยความเต็มใจจะหัวหน้า

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
3	ในห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษางานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์วิชาแนะแนว ในกลุ่มหนึ่งมี นักเรียน 5 - 6 คน กลุ่มที่ 1 มีนักเรียนคือ ปิเตอร์ ทรงสิทธิ์ สุนิตา ไสริยา คันสนีย์ กำลังปรึกษากัน	ปิเตอร์ : ในฐานะที่เราเป็นหัวหน้าเราจะบอกกับเพื่อน ๆ ว่า อาจารย์แนะแนวให้เราแสดงอาชีพอะไรก็ได้ แต่ต้องแสดงทุกคน พวกเธอคิดที่ชี่ว่าจะแสดงอาชีพอะไรดี สุนิตา : เราว่าแสดงเป็นอาชีพขายของไหมเป็นแม่ค้า พ่อค้าไฉ ไสริยา : ไม่เห็นดีเลย แต่งตัวก็ไม่สวย ทรงสิทธิ์ : เราขอเสนออาชีพนักร้องเอาไหม เราจะได้ร้องเพลงกันทุกคนไฉแต่ถ้าใครร้องไม่เก่งก็ไฉเป็นทางเครื่องหรือเป็นตลกก็ได้ คันสนีย์ : โอ๊ย ! ไม่เข้าท่า น่าเกลียดถ้าเป็นนักร้องที่ร้องเพลงป๊อปก็ไฉค่อยยังชั่ว พวกเธอคิดกันไฉเถอะนะเราจะอ่านการ์ตูนคิดได้แล้วก็บอกด้วยว่าจะไฉเล่นเป็นอะไร แต่บอกก่อนนะถ้าบทน่าเกลียดฉันไม่อ่านะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		ปีเตอร์ : นี่เธอ ทำไมไม่ช่วยกันคิดละ นั่งอ่านการ์ตูนปล่อยให้เพื่อน คิด เอาเปรียบ คันสนีย์ : เรื่องอะไรมาว่าเรา สุนิตา : โอ้ยน่าเบื่อ แล้วเมื่อไหร่จะ คิดได้ละว่าจะแสดงอาชีพ อะไร ไสรยา : นั่นนะซี ทรงสิทธิ์ : เอาเป็นว่าเราแสดงเป็นนัก ร้องละกัน คันสนีย์ : เรื่องอะไร เธอจะมาแสดง ความคิดเห็นคนเดียวแล้ว ตัดสินใจได้อย่างไร ปีเตอร์ : งั้นสรุปเลยละกันนะ คันสนีย์ เธอจะแสดงเป็นอาชีพอะไร คันสนีย์ : เป็นสาวทำงานบริษัทได้แต่ง ตัวสวย ๆ ปีเตอร์ : แล้วไสรยาละ ไสรยา : เราจะแสดงเป็นนักร้อง ทรงสิทธิ์ : เราก็แสดงเป็นนักร้อง สุนิตา : เราก็แสดงเป็นนักร้องด้วย ปีเตอร์ : งั้นสรุปว่าแสดงเป็นอาชีพ นักร้อง คันสนีย์ : ยี้ไม่ได้ตั้งใจเลย

ครั้งที่ 6

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการให้ข้อเสนอแนะและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วีดิทัศน์เรื่อง "การให้ข้อเสนอแนะ"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะ
2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการฝึกการแสดงความคิดเห็นที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นฝึก

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งการฝึกครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ การใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฉายวีดิทัศน์ เรื่อง "การให้ข้อเสนอแนะ" และให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมแม่แบบ

2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมแม่แบบ

ในระหว่างที่นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมบวก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและ ประโยชน์ที่ได้จากการแม่แบบ และกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะ
 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะทั้งด้านภาษากายคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการให้ข้อเสนอแนะนอกห้องฝึก
- การประเมินผล**

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะ
2. สังเกตจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทละครแม่แบบเรื่อง "การให้ข้อเสนอแนะ"

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	บทละครแม่แบบเรื่อง "การให้ข้อเสนอแนะ"	ดนตรี
2	ในห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษางานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีวิภา ดารณี และลูกนัทนั่งคุยกัน	วิภา : ดารณี เธอเข้าใจรายงานวิชาวิทยาศาสตร์ที่อาจารย์ให้ทำไหม ดารณี : ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกัน แล้วเราจะทำอย่างไรดีล่ะ เราไม่กล้าเข้าไปถามอาจารย์ กลัวโดนดุ วิภา : อ้าวลูกนัทมาพอดีเลย เรา กำลังไม่สบายใจเกี่ยวกับรายงานวิชาวิทยาศาสตร์นะ ลูกนัท : รายงานที่อาจารย์ให้ทำเมื่อวานใช่ไหม เราก็ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกัน ดารณี : เรากลัวว่าถ้าเข้าไปถามอาจารย์แล้วจะโดนดุนะ ลูกนัท : เราคิดว่าน่าจะไปถามอาจารย์นะ เพราะถ้าเรากลัวโดนดุ เราก็ต้องนั่งกังวลใจอยู่อย่างนี้ รายงานก็ทำไม่เสร็จ ยอมให้อาจารย์ดูก่อนทำรายงานดีกว่าทำรายงานผิดแล้วไม่ได้คะแนนนะ ดารณี : จริงด้วยสิ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
3	ในห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษางานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีวิภา ดารณี และลูกนัทนั่งคุยกัน	วิภา : ลูกนัทเธอเสนอแนะเราได้ดี มากเลย ทำให้เราหายกังวล ไปตั้งเยอะ ดารณี : เราไปหาอาจารย์กันตอนนี้ เลยดีไหม วิภา : ดีสิ ไปพร้อมกันหมด 3 คน เลยนะ ลูกนัท : จ๊ะ ดารณี : จ๊ะ วิภา : ดารณี เธอเข้าใจรายงานวิชา วิทยาศาสตร์ที่อาจารย์ให้ทำ ใหม่ ดารณี : ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกัน แล้ว เราจะทำอย่างไรดีล่ะ เราไม่ กล้าเข้าไปถามอาจารย์ กลัว โดนดุ วิภา : อ้าวลูกนัทมาพอดีเลย เรา กำลังไม่สบายใจเกี่ยวกับ รายงานวิชาวิทยาศาสตร์นะ ลูกนัท : ไม่เห็นยากเลย ก็ทำ ๆ ไป เอะ ผิดก็โดนตัวเองแหละ อย่าเรื่องมากนักเลย ดารณี : อ้าว ทำไมพูดอย่างนี้ล่ะ วิภา : ดารณีเราไปที่อื่นกันดีกว่า

ครั้งที่ 7

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำปฏิเสธ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการให้ข้อเสนอแนะและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำปฏิเสธและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "การกล่าวคำปฏิเสธ"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำปฏิเสธ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการฝึกการให้ข้อเสนอแนะที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นดำเนินการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายถึงการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำปฏิเสธ โดยครั้งนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้บทบาทสมมติในการฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสร้างสถานการณ์สมมติ "การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำปฏิเสธ"

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอ่านเครื่อง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับการกล่าวคำปฏิเสธว่าถ้าไม่กล้ากล่าวคำปฏิเสธเพื่อนจะทำให้เกิดผลเสียแก่ตนเองอย่างไร

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็นหญิง 3 คน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อคุณลอีกครึ่งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติมสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ในการกล่าวคำปฏิเสธ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการกล่าวคำปฏิเสธทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการกล่าวคำปฏิเสธนอกห้องฝึก

การประเมินผล

1. สัมผัสจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำ
ปฏิเสธ
2. สัมผัสจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

สถานการณ์สมมติในการกล่าวคำปฏิเสธ

เมธินีจะต้องไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด เมธินีจึงคิดว่าตนเองต้องมีเครื่องประดับไปเพื่อไม่ให้อายโรงเรียนอื่น แต่เมธินีไม่มีเครื่องประดับอะไรเลยนอกจากสายสร้อยเงินเส้นเดียว เมธินีจึงจะไปยืมสายสร้อยคอทองคำจากลีลา เมธินีบอกลีลาว่า “ลีลาเราจะไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด เราจะขอยืมสร้อยคอทองคำเธอหน่อยได้ไหม เราไม่อยากจะอายโรงเรียนอื่น” ลีลาจึงตอบไปว่า “โธ้ย ! ไม่ได้แน่ ๆ เธอจะมายืมง่าย ๆ อย่างนี้ได้อย่างไรของไม่ใช่ถูก ๆ นะถ้าเกิดหายขึ้นมาเธอมีปัญหาซื้อโช้ฉัฉันเหวอ ฉัฉัไม่ให้ยืมหรอก” เมธินีหน้าเสียเดินออกมาารู้สึกอับอายมากและทำหน้าคล้ายจะร้องไห้ เมื่อเดินมายืนหน้าห้องเรียนสุนิสาจึงทักว่า “เมธินีเป็นอะไรไปจ๊ะ” เมธินีหันมามองแล้วตอบว่า “เราต้องไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด เราไม่อยากจะอายเราขอยืมสร้อยคอทองคำจากเธอได้ไหม” สุนิสาจึงตอบไปว่า “เราขอโทษนะเมธินี ที่เราไม่สามารถให้เธอยืมได้ สร้อยของเราเป็นสร้อยที่แม่เราซื้อให้ และถ้าเราให้เธอยืมเราจะรู้สึกไม่ดี เมธินีการประกวดร้องเพลงนะ กรรมการต้องพิจารณาจากน้ำเสียงจากการร้องเพลงมากกว่า ถ้าเธอใส่สร้อยแล้วร้องไม่ดีก็ไม่สามารถชนะได้หรอกนะ จริง ๆ แล้วขึ้นอยู่กับมาร้องเพลงของเธอมากกว่านะจ๊ะ” เมธินียิ้มแล้วตอบไปว่า “จริงด้วยสิ ชอบใจเธอมากนะที่บอกเรา” แล้วทั้งสุนิสาและเมธินีก็เดินเข้าไปในห้องเรียน แต่เมธินีไม่กล้าที่จะพูดคุยกับลีลาอีก

บทบาทของเมธินี

สมมติฉันชื่อเมธินี ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ จะไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด จึงคิดว่าตนเองต้องมีเครื่องประดับไปเพื่อไม่ให้อายโรงเรียนอื่น แต่ไม่มีเครื่องประดับอะไรเลยนอกจากสายสร้อยเงินเส้นเดียว เมธินีจึงจะไปยืมสายสร้อยคอทองคำจากลีลา เมธินีบอกลีลาว่า “ลีลาเราจะไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด เราจะขอยืมสร้อยคอทองคำเธอหน่อยได้ไหม เราไม่อยากจะอายโรงเรียนอื่น” แต่ถูกลีลาปฏิเสธ แต่ได้พูดคุยกับสุนิสาว่า “เราต้องไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด เราไม่อยากจะอายเค้าเราขอยืมสร้อยคอทองคำจากเธอได้ไหม” แต่สุนิสาก็ปฏิเสธอีก แต่สุนิสาปฏิเสธแล้วทำให้เมธินีรู้สึกดีขึ้นจึงพูดกับสุนิสา “จริงด้วยสิ ชอบใจเธอมากนะที่บอกเรา” แล้วทั้งสุนิสาและเมธินีก็เดินเข้าไปในห้องเรียน

บทของลีลา

สมมติฉันชื่อลีลา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ เมธินีมาขอยืมสร้อยคอทองคำจากลีลา แต่ลีลาไม่ยอมให้จึงตอบไปว่า “โอ้ย ! ไม่ได้แน่ ๆ เธอจะมามี้งาย ๆ อย่างนี้ได้ อยากรองไม่ใช่ถูก ๆ นะถ้าเกิดหายขึ้นมาเธอมีปัญญาซื้อให้ฉันหรือ ฉันไม่ให้ยืมหรอก” แล้วหันหน้าไปทางอื่น

บทของสุนิสา

สมมติฉันชื่อสุนิสา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ เมธินีมาขอยืมสร้อยคอทองคำเพื่อใส่ไปประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนในจังหวัด สุนิสาจึงตอบไปว่า “เราขอโทษนะเมธินี ที่เราไม่สามารถให้เธอยืมได้ สร้อยของเราเป็นสร้อยที่แม่เราซื้อให้ และถ้าเราให้เธอยืมเราจะรู้สึกไม่ดี เมธินีการประกวดร้องเพลงนะ กรรมการต้องพิจารณาจากน้ำเสียงจากการร้องเพลงมากกว่า ถ้าเธอใส่สร้อยแล้วร้องไม่ดีก็ไม่สามารถชนะได้หรอกนะ จริง ๆ แล้วฉันขึ้นอยู่กับมาร้องเพลงของเธอมากกว่านะจ๊ะ” เมธินียิ้มแล้วตอบไปว่า “จริงด้วยสิ ขอบใจเธอมากนะที่บอกเรา”

ครั้งที่ 8

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำปฏิเสธและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้บทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

บทบาทสมมติเรื่อง "การกล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ"

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการกล่าวคำปฏิเสธ ที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

2. ชำนาญการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายถึงการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ โดยครั้งนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้บทบาทสมมติในการฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสร้างสถานการณ์สมมติ "การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ"

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็น

ผู้แสดง 3 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 1 คน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. จัดเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติมสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ในการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จนอกห้องฝึก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
2. สังเกตจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทบาทสมมติการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

ในห้องเรียนในตอนพักกลางวัน ดนุนั่งคุยกับตรีทศอยู่เรื่องที่ตนสอบคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด ตรีทศบอกกับดนุว่า "ตนุนายเก่งมากเลยนะที่สอบวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนน สูงสุด เราชื่นชมในความเก่งของนายมากเลย เราอยากสอบได้คะแนนมาก ๆ บ้างนายช่วยติวให้เราบ้างนะ" ดนุจึงตอบทศพรไปว่า "ขอบใจมากนะตรีทศที่ชมเรา เรายินดีและเต็มใจที่จะติวให้นาย" พอติสลายชลดินมาพอดีที่ได้ยินตนุกับตรีทศคุยกันจึงพูดขึ้นว่า "ไม่เห็นจะน่ายินดีเลยแค่สอบย่อยเองแน่จริงสอบปลายภาคให้ได้คะแนนสูงสุดอีกซิ" ดนุกับตรีทศมองหน้ากันและชวนกันออกไปที่สนามหญ้าเพื่อไปเล่นกัน

บทของตรีทศ

สมมติฉันชื่อตรีทศ ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังพูดคุยกับดนุในห้องเรียนตอนพักกลางวันเรื่องการสอบวิชาคณิตศาสตร์แล้วตนุได้คะแนนมากที่สุดจึงกล่าวชมตนุว่า "ตนุนายเก่งมากเลยนะที่สอบวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด เราชื่นชมในความเก่งของนายมากเลย เราอยากสอบได้คะแนนมาก ๆ บ้างนายช่วยติวให้เราบ้างนะ"

บทของดนุ

สมมติฉันชื่อดนุ ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังพูดคุยกับตรีทศในห้องเรียนตอนพักกลางวันเรื่องการสอบวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งตนุได้คะแนนมากที่สุดและได้รับคำชมจากตรีทศ จึงตอบไปว่า "ขอบใจมากนะตรีทศที่ชมเรา เรายินดีและเต็มใจที่จะติวให้นาย"

บทของสายชล

สมมติฉันชื่อสายชล ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังเดินมาพอดีที่ได้ยินตนุกับตรีทศคุยกันจึงพูดขึ้นว่า "ไม่เห็นจะน่ายินดีเลยแค่สอบย่อยเองแน่จริงสอบปลายภาคให้ได้คะแนนสูงสุดอีกซิ"

ครั้งที่ 9

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้กำลังใจเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำชมเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการให้กำลังใจเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้บทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "การให้กำลังใจเพื่อน"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการให้กำลังใจเพื่อน

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการกล่าวคำชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการให้กำลังใจเพื่อน

2. ขั้นดำเนินการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายถึงการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการให้กำลังใจเพื่อน โดยครั้งนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้บทบาทสมมติในการฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อช่วยเพื่อนสร้างสถานการณ์สมมติ "การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้กำลังใจเพื่อน"

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอ่านเครื่อง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับการให้กำลังใจเพื่อน

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็น ผู้แสดง 3 คน

เป็นหญิง 3 คน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึก

ขั้นตอนที่ 5 ขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติมสรุปเพิ่มเติม

3. ขึ้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการให้กำลังใจเพื่อน

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมใน การให้กำลังใจเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึก การให้กำลังใจเพื่อนนอกห้องฝึก

การประเมินผล

1. สัมผัสจากการร่วมกิจกรรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในการให้กำลังใจเพื่อน
2. สัมผัสจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่องการให้กำลังใจเพื่อน

ในห้องเรียนตอนเช้า มธุรสกำลังนั่งอยู่คนเดียวริมหน้าต่างเอามือทำวคางมองออกไปนอกห้องเรียน วิชาดากับนิสาเดินเข้ามาวิชาดาจึงพูดกับมธุรสว่า “มธุรสเป็นอะไรจะนั่งเหม่อเดียว” มธุรสจึงตอบวิชาดาไปว่า “เราไม่สบายใจเลย เราสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนน้อยที่สุดความจริงเราน่าจะมีเวลาอ่านหนังสือให้มากกว่านี้ แอ้งจัง” มธุรสทำหน้าเศร้า นิสาบอกกับมธุรสว่า “ไอ้ย...ไม่เห็นจะต้องมานั่งเศร้าเลย อ่านหนังสือน้อยก็ยอมสอบได้คะแนนน้อยเป็นเรื่องปกติ เธออยากอ่านหนังสือน้อยทำไมล่ะ” มธุรสทำหน้าเศร้ากว่าเดิม วิชาดาจึงพูดให้กำลังใจเพื่อนไปว่า “มธุรสเธอยังมีเวลาแก้ตัวนะ การสอบที่ผ่านมาเป็นการสอบย่อยเท่านั้นนะ เราอ่านหนังสือด้วยกันใหม่จะได้ช่วยกันติวไว้ เพื่อผลการสอบออกมาเธอจะได้คะแนนดีไง” มธุรสมิ้มแล้วตอบกลับไปว่า “ขอบใจมากเลยที่เธอให้กำลังใจเรา” มธุรสมิ้ให้วิชาดาและขอตัวไปห้องน้ำ

บทของมธุรส

สมมติว่าฉันชื่อมธุรส ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังนั่งอยู่คนเดียวริมหน้าต่างเอามือทำวคางมองออกไปนอกห้องเรียน เมื่อวิชาดาทักจึงตอบไปว่า “เราไม่สบายใจเลย เราสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนน้อยที่สุดความจริงเราน่าจะมีเวลาอ่านหนังสือให้มากกว่านี้ แอ้งจัง” เมื่อวิชาดากล่าวคำให้กำลังใจจึงตอบไปว่า “ขอบใจมากเลยที่เธอให้กำลังใจเรา”

บทของวิชาดา

สมมติว่าฉันชื่อวิชาดา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ เดินมากับนิสาและเห็นมธุรสนั่งอยู่คนเดียวในห้องเรียนจึงทักว่า “มธุรสเป็นอะไรจะนั่งเหม่อเดียว” เมื่อได้คำตอบจากมธุรสแล้วจึงกล่าวให้กำลังใจมธุรสว่า “มธุรส เธอยังมีเวลาแก้ตัวนะ การสอบที่ผ่านมาเป็นการสอบย่อยเท่านั้นนะ เราอ่านหนังสือด้วยกันใหม่จะได้ช่วยกันติวไว้ เพื่อผลการสอบออกมาเธอจะได้คะแนนดีไง”

บทของนิสา

สมมติว่าฉันชื่อนิสาฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ เดินมากับวิชาดาและเห็นมธุรสนั่งอยู่คนเดียวในห้องเรียนและเมื่อทราบว่ามีมธุรสไม่สบายใจเรื่องที่สอบวิชาภาษาไทย ได้คะแนนน้อยที่สุดจึงบอกกับมธุรสว่า “ไอ้ย...ไม่เห็นจะต้องมานั่งเศร้าเลย อ่านหนังสือน้อยก็ยอมสอบได้คะแนนน้อยเป็นเรื่องปกติ เธออยากอ่านหนังสือน้อยทำไมล่ะ”

ครั้งที่ 10

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความเห็นใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำทักทายเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการสนทนาได้ตอบกับเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้บทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง “การแสดงความเห็นใจ”

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความเห็นใจ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลให้กำลังใจเพื่อน ที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความเห็นใจ

2. ขั้นตอนการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายถึงการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความเห็นใจ โดยครั้งนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้บทบาทสมมติในการฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อช่วยเพื่อนสร้างสถานการณ์สมมติ “การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงความเห็นใจ”

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับการแสดงความเห็นใจ

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็น ผู้แสดง

3 คน เป็นหญิง 3 คน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อผลลัพธ์ครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 5 ได้เลย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติมสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฝึก
พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการแสดงความคิดเห็น

นอกห้องฝึก

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็น และการซักถามของนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่องการแสดงความเห็นใจ

ในห้องเรียนตอนกลางวัน อรวีกำลังนั่งที่โต๊ะเรียนไม่ลงไปรับประทานอาหาร กาจนาจึงถามว่า “อรวีไม่ลงไปกินข้าวหรือ” อรวีจึงตอบว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” กาจนาจึงบอกว่า “เราให้ยืมไหม แต่พຽ່ງนี้เธอต้องรีบมาคืนเรานะ อย่าลืมเด็ดขาด” อรวีจึงตอบว่า “ไม่เป็นไรขอบใจนะ” อรวีจึงนั่งเหม่อเศร้า ๆ ต่อไป จนกระทั่ง นันทิตามาถามว่า “เป็นอะไรหรือเปล่า ทำไมไม่ลงไปกินข้าว” อรวีจึงตอบว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” นันทิตาจึงตอบไปว่า “เรารู้สึกเห็นใจเธอนะ เอาอย่างนี้ละกัน วันนี้เราจะไม่กินขนม เอาเงินค่าขนมมาซื้อข้าวให้เธอกิน แล้วเราไปชอทุนอาหารกลางวันในห้องแนะแนวกัน ตกลงไหม” อรวีสีหน้าดีขึ้นแล้วบอกว่า “เราไม่รบกวนเธอหรอก เราจะไปชอทุนตอนนี้เลยดีกว่า”

บทของอรวี

สมมติว่าฉันชื่ออรวี ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังไม่สบายใจเรื่องที่เงินไม่พอที่จะกินข้าวกลางวัน และกาจนาเดินมาถามจึงตอบไปว่า ว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” แต่ได้คำตอบจากกาจนาแล้วทำให้อรวีไม่ดีขึ้น และนันทิตาจึงมาจึงตอบเหมือนกับตอบกับกาจนา และนันทิตาก็แสดงความเห็นใจจึงตอบนันทิตาว่า “เราไม่รบกวนเธอหรอก เราจะไปชอทุนตอนนี้เลยดีกว่า”

บทของกาจนา

สมมติว่าฉันชื่อกาจนา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้เห็นอรวีนั่งอยู่จึงเข้าไปถามว่า “อรวีไม่ลงไปกินข้าวหรือ” เมื่อได้รับคำตอบแล้วจึงตอบไปว่า “เราให้ยืมไหม แต่พຽ່ງนี้เธอต้องรีบมาคืนเรานะ อย่าลืมเด็ดขาด”

บทของนันทิตา

สมมติว่าฉันชื่อนันทิตา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้เห็นอรวีนั่งอยู่จึงเข้าไปถามว่า “เป็นอะไรหรือเปล่า ทำไมไม่ลงไปกินข้าว” เมื่อได้รับคำตอบจากอรวีแล้วจึงตอบว่า “เรารู้สึกเห็นใจเธอนะ เอาอย่างนี้ละกัน วันนี้เราจะไม่กินขนม เอาเงินค่าขนมมาซื้อข้าวให้เธอกิน แล้วเราไปชอทุนอาหารกลางวันในห้องแนะแนวกัน ตกลงไหม”

ครั้งที่ 11

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการแสดงความเห็นใจและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้บทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนติดตามผลการแสดงความเห็นใจ ที่มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกนอกห้องฝึก

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับ การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

2. ขั้นดำเนินการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายถึงการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน โดยครั้งนี้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้บทบาทสมมติในการฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสร้างสถานการณ์สมมติ "การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน"

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง

1. การอุ่นเครื่อง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับ การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง

3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน

3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมากน้อยเพียงใด

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึก

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติมสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุป

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนนอกห้องฝึก

การประเมินผล

1. สัมผัสจากการร่วมกิจกรรม การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมใน การกล่าว คำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน
2. สัมผัสจากความสนใจและการซักถามของนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่อง “การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน”

ในห้องเรียนพรธิดากำลังนั่งคุยกับด้นัยอยู่ และจันจิราก็เดินเข้ามาพร้อมกับกระดาษแผ่นใหญ่จำนวนมากอีกทั้งยังมีกระเป๋าน้ำสีอีก พรธิดาจึงพูดว่า “จันจิราถือไหวไหม อีกนิดเดียวก็ถึงโต๊ะแล้ว” ส่วนด้นัยรีบวิ่งไปช่วยจันจิราถือกระดาษ จันจิราจึงตอบด้นัยว่า “เราขอบใจมาก ๆ เลยนะที่มาช่วยเราถือ นี่ถ้าไม่ได้เธอมาช่วยไม่รู้ที่เราต้องเดินชนอะไรบ้าง”

บทของพรธิดา

สมมติว่าฉันชื่อพรธิดา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ เห็นจันจิราเดินมาพร้อมกับกระดาษมากมายจึงพูดว่า “จันจิราถือไหวไหม อีกนิดเดียวก็ถึงโต๊ะแล้ว”

บทของด้นัย

สมมติว่าฉันชื่อด้นัย ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ เห็นจันจิราเดินมาพร้อมกับกระดาษมากมายจึงรีบวิ่งออกไปช่วยถือ

บทของจันจิรา

สมมติว่าฉันชื่อจันจิรา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งนี้ได้รับการช่วยเหลือจากด้นัยจึงพูดว่า “เราขอบใจมาก ๆ เลยนะที่มาช่วยเราถือ นี่ถ้าไม่ได้เธอมาช่วยไม่รู้ที่เราต้องเดินชนอะไรบ้าง”

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อน

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์

วิธีดำเนินการ

1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการฝึก และให้นักเรียนแสดง
ความรู้สึกตั้งแต่เริ่มเข้ากลุ่มจนถึงการเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่ม

2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเรื่องการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งผลของการฝึกครั้งนี้จะให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
ทั้งด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง

3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปผลที่ได้รับจากการทดลองรวมทั้งข้อเสนอแนะในการ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกล่าวปิดการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อน

การประเมินผล

สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนที่ปฏิบัติกับเพื่อนไม่เหมาะสม
โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึกและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่ต้องปฏิบัติภายในกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกทราบบประโยชน์ที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน 1.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนแนะนำตนเอง 1.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเล่นเกม “ตามล่าหาประวัติ” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงให้นักเรียนทราบบวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักเรียน 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การแสดงออกด้านภาษาท่าทางเพื่อให้นักเรียนยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน	เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง : การฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก	ในการดำเนินการฝึกครั้งที่ 2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนดำเนินการฝึกตามขั้นตอนดังนี้ <u>1. ขั้นนำ</u> 1.1 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออกด้านภาษาท่าทาง 1.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบายการฝึกประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก <u>2. ขั้นตอนการ</u> 2.1 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนจับคู่กันสนทนาเรื่องอะไรก็ได้โดยฝ่ายที่กำลังพูดอยู่จะไม่สบตาคู่สนทนา ให้ใช้เวลา 2 นาที 2.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสนทนากับคู่สนทนาเดิมของตน โดยฝ่ายที่กำลังพูดจะสบตาคู่สนทนาตลอดเวลา ให้ใช้เวลา 2 นาที 2.3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนถามความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนหลังจากฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 1 และ 2 2.4 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้กลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทสมมติ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			สนทนากันเรื่องที่กำหนด ให้ใช้เวลา 10 นาที และให้กลุ่มที่เหลือสังเกต พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้ง ภาษาท่าทาง การประสานสายตา การแสดงสีหน้า และการใช้น้ำเสียง โดยให้จดบันทึกลงในกระดาษ 2.5 เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มที่สังเกต รายงานพฤติกรรมที่สังเกตเห็น 2.6 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแสดง ตัวอย่างการบังคับสายตาให้นักเรียน 2.7 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ฝึกบังคับสายตา 2.8 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของ ภาษาท่าทาง 2.9 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ไปฝึกบังคับสายตาเป็นการบ้าน 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนอภิปรายการฝึกการประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำเสียงได้สอดคล้องกับท่าทางที่แสดงออก 3.2 นักเรียนกลุ่มเพื่อนให้นักเรียน บอกประโยชน์ของการฝึกการประสานสายตา การแสดงออกทางสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และการใช้น้ำ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำทักทาย เพื่อน	1. เพื่อติดตามผลการไป ฝึกบังคับสายตา ที่กลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อนมอบหมาย ให้ไปฝึกเป็นการบ้าน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำทักทายเพื่อนและ การใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิค แม่แบบ	เสียงได้ สอดคล้องกับท่าทางที่ แสดงออก ในการฝึกครั้งที่ 3 - 6 กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนใช้เทคนิคแม่แบบ <u>วิธีดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบในการ</u> <u>ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม</u> <u>ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน มีขั้นตอน</u> <u>การฝึกดังต่อไปนี้</u> <u>ขั้นนำ</u> กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอธิบาย วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อน
4	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การสนทนา ได้ตอบกับ เพื่อน	1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการกล่าวคำ ทักทายเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ สนทนาได้ตอบกับเพื่อน และการใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิค แม่แบบ	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ทบทวนตลอดจนติดตามผลของการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อ พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนในเรื่อง การกล่าวคำทักทาย การสนทนาได้ตอบ กับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น และ การให้ข้อเสนอแนะ <u>ขั้นตอนการ</u> ในการดำเนินการฝึกพฤติกรรม แสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนกับเพื่อน เรื่องการกล่าว คำทักทาย การสนทนาได้ตอบกับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น และการให้ข้อ
5	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การแสดง	1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการสนทนา ได้ตอบกับเพื่อนและการใช้	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6	ความคิดเห็น การปฏิบัติตนกับเพื่อน : การให้ข้อเสนอแนะ	ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ 1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตนกับเพื่อนในการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการให้ข้อเสนอแนะและการใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้เทคนิคแม่แบบ	เสนอแนะ โดยครั้งนี้เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคแม่แบบ ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ พฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเสนอแม่แบบที่เป็น วิถีทัศน์ที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกต พฤติกรรมแม่แบบ และให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ซักถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมของแม่แบบว่า เป็น พฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคการให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนว่า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ขั้นสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำปฏิเสธ	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้ข้อเสนอแนะและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำปฏิเสธและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้อง กันโดยใช้บทบาทสมมติ	สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการฝึกครั้งที่ 7 - 11 กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนใช้บทบาทสมมติ <u>วิธีดำเนินการใช้บทบาทสมมติในการฝึก</u> <u>พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มี</u> <u>ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน มีขั้นตอนการ</u> <u>ฝึกดังต่อไปนี้</u> ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการ ปฏิบัติตนกับเพื่อน และพฤติกรรมการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยกำหนดขั้นที่ จะให้นักเรียนแสดง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง 1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถามหรือ ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึก ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุก คนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้ การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง
8	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำชม	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำปฏิเสธและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อน ในการกล่าวคำชมเมื่อ เพื่อนประสบความสำเร็จ และการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้ บทบาทสมมติ	ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง 1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถามหรือ ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึก ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุก คนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้ การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง
9	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การให้	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ กล่าวคำชมเมื่อเพื่อน	ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสดง 1. การอุ่นเครื่อง ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนสนทนากับนักเรียน ชักถามหรือ ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึก ให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกเพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 2. การเลือกตัวผู้แสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงได้ครบทุก คนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน 3. การจัดฉากแสดง กลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนให้นักเรียน จัดฉากแสดงเพื่อให้ การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10	กำลังใจ เพื่อน การปฏิบัติตน กับเพื่อน : การแสดง ความเห็นใจ	ประสบความสำเร็จและ การใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้กำลังใจเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้ สอด คล้องกันโดยใช้บทบาท สมมติ 1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ ให้กำลังใจเพื่อนและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนกับเพื่อนในการ แสดงความเห็นใจและการ ใช้ภาษาท่าทางให้ สอดคล้องกันโดยใช้ บทบาทสมมติ	4. ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนให้ นักเรียนที่ไม่ ได้ แสดง บทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง 5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล 6. การแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเอง ได้รับ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผลการแสดง เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว กลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์ อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการ แสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่า เป็น อย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดี หรือไม่ดี และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์ กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปราย ผลของการแสดง กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จะใช้เทคนิคต่อไปนี้ประกอบ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อน กลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
11	การปฏิบัติ ตนกับเพื่อน : การกล่าว คำขอบคุณ	1. เพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติ ตนกับเพื่อนในการแสดง ความเห็นใจและการใช้ ภาษาท่าทางให้สอดคล้อง กัน	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนในการกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนและการใช้ภาษาท่าทางให้สอดคล้องกันโดยใช้บทบาทสมมติ	การแสดงแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ผู้นำการฝึกสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นสรุป</u> กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และให้นักเรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งด้านภาษากายคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกัน
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปผลการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการฝึก และให้นักเรียนแสดงความรู้สึกตั้งแต่เริ่มเข้ากลุ่มจนถึงการเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่ม 2. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสรุปเรื่องการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งผลของ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			การฝึกครั้งนี้จะทำให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการให้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง 3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนสรุปผลที่ได้รับจากการทดลองรวมทั้งข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกล่าวปิดการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน

หมายเหตุ รายละเอียดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ฝึก เหมือนกับรายละเอียดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ภาคผนวก ค

- คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่ม
เพื่อนช่วยเพื่อนก่อนและหลังการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถใน
การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
- คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่ม
เพื่อนช่วยเพื่อนตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ก่อนและหลังการทดลอง
- คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการ
แสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการ
แสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
- คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
กับคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้
วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
- คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมก่อนได้
รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมก่อนได้
รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
- คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับ
การฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับ
การฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

ตาราง 8 คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน
กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนและหลังการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความ
สามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

คนที่	คะแนนความสามารถในการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่ เหมาะสม		ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลอง(D)	ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลองยก กำลังสอง (D ²)
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	10	14	4	16
2	12	14	2	4
3	10	13	3	9
4	10	13	3	9
5	10	14	4	16
6	11	14	3	9
	$\sum X = 63$ $\bar{X} = 10.50$	$\sum X = 82$ $\bar{X} = 13.67$	$\sum D = 19$	$\sum D^2 = 63$

ตาราง 9 คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน
กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	คะแนนความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม				
	สถานการณ์ ก่อนการทดลอง	สถานการณ์หลังการทดลอง			
	สถานการณ์ที่ 1	สถานการณ์ที่ 1	สถานการณ์ที่ 2	สถานการณ์ที่ 3	สถานการณ์ที่ 4
1	10	14	14	13	14
2	12	14	14	13	14
3	10	13	13	14	14
4	10	13	14	14	14
5	10	14	14	13	14
6	11	14	14	14	14
รวม	63	82	83	81	84

ตาราง 10 คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรม
แสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

คนที่	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียน		ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลอง (D)	ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลองยก กำลังสอง (D ²)
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	26	61	35	1225
2	24	66	42	1764
3	27	68	41	1681
4	27	56	29	841
5	25	55	30	900
6	23	74	51	2601
7	27	66	39	1521
8	27	75	48	2304
	$\sum X = 206$ $\bar{X} = 25.75$	$\sum X = 521$ $\bar{X} = 65.13$	$\sum D = 315$	$\sum D^2 = 12837$

ตาราง 11 คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรม
แสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

คนที่	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียน		ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลอง (D)	ผลต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลองยก กำลังสอง (D ²)
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	24	67	43	1849
2	26	60	34	1156
3	24	73	49	2401
4	25	68	43	1849
5	23	63	40	1600
6	27	71	44	1936
7	20	74	54	2916
8	21	70	49	2401
	$\sum X = 190$ $\bar{X} = 23.75$	$\sum X = 546$ $\bar{X} = 68.25$	$\sum D = 356$	$\sum D^2 = 16108$

ตาราง 12 คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วย
 เพื่อนกับคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วย
 เพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

คนที่	คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อน	
	กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
1	61	67
2	66	60
3	68	73
4	56	68
5	55	63
6	74	71
7	66	74
8	75	70
	$\sum X = 521$	$\sum X = 546$

ตาราง 13 คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม
ก่อนได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม
ก่อนได้รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

การปฏิบัติตน กับเพื่อน	การปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนได้รับ การฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน					การปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนหลังได้รับการฝึก จาก นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็น ผู้ให้ความช่วยเหลือ				
	ภาษา ถ้อยคำ	ภาษาท่าทาง			$\bar{X}$	ภาษา ถ้อยคำ	ภาษาท่าทาง			$\bar{X}$
		การประสาน สายตา	การแสดง สีหน้า	การแสดง น้ำเสียง			การประสาน สายตา	การแสดง สีหน้า	การ แสดง น้ำเสียง	
1.การกล่าว คำทักทาย	13	13	15	15	14.00	8	11	10	9	9.50
2.การสนทนา โต้ตอบ	10	11	6	8	8.75	12	10	11	11	11.00
3.การแสดง ความคิดเห็น	5	7	4	4	5.00	2	4	4	7	4.25
4.การให้ข้อ เสนอแนะ	7	5	2	3	4.25	3	1	3	4	2.75
5.การกล่าว คำปฏิเสธ	4	6	2	2	3.50	5	6	4	9	6.00
6.การกล่าว คำชม	3	2	3	0	2.00	4	2	3	3	3.00
7.การให้ กำลังใจ	4	1	3	3	2.75	2	3	3	2	2.50
8.การแสดง ความเห็นใจ	1	0	2	3	1.50	1	3	2	4	2.50
9.การกล่าว คำขอบคุณ	10	10	10	9	9.75	6	8	5	5	6.00

ตาราง 14 คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้
รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้
รับการฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

การปฏิบัติตน กับเพื่อน	การปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนได้รับ การฝึกจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน					การปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนหลังได้รับการฝึก จาก นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผู้วิจัยเป็น ผู้ให้ความช่วยเหลือ				
	ภาษา ถ้อยคำ	ภาษาท่าทาง			$\bar{X}$	ภาษา ถ้อยคำ	ภาษาท่าทาง			$\bar{X}$
		การประสาน สายตา	การแสดง สีหน้า	การแสดง น้ำเสียง			การประสาน สายตา	การแสดง สีหน้า	การ แสดง น้ำเสียง	
1.การกล่าว คำทักทาย	24	23	23	18	22.00	22	18	18	14	18.00
2.การสนทนา โต้ตอบ	24	17	18	14	18.25	21	15	18	15	17.25
3.การแสดง ความคิดเห็น	16	11	13	9	12.25	19	14	13	10	14.00
4.การให้ข้อ เสนอแนะ	17	12	11	12	13.00	15	13	12	15	13.75
5.การกล่าว คำปฏิเสธ	19	14	14	15	15.50	18	14	16	11	14.75
6.การกล่าว คำชม	16	11	11	11	12.25	19	11	11	12	13.25
7.การให้ กำลังใจ	14	10	11	10	11.25	19	16	13	14	15.50
8.การแสดง ความเห็นใจ	18	11	11	11	12.75	20	12	14	8	13.50
9.การกล่าว คำขอบคุณ	16	13	12	11	13.00	21	14	18	13	16.50

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวระวีวรรณ

เกิดวันที่

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ชื่อสกุล คำสม

31 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2515

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

159/8 หมู่ที่ 11 แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน

กทม. 10170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534

มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนศรีบุญยานนท์

จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2538

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

(วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว) จาก

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

พ.ศ. 2542

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

(วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว) จาก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
ระวีวรรณ คำสม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2542

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 ความมุ่งหมายประการแรกของการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อความสามารถในการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และความมุ่งหมายประการที่ สองคือ เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของ นักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 1 กลุ่ม และกลุ่มนักเรียนที่มีการ ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม 2 กลุ่ม กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อน เหมาะสมและมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จำนวน 6 คน และเมื่อ นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความ สามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมจากผู้วิจัยแล้ว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะไป ทำหน้าที่พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ส่วน นักเรียนกลุ่มที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมนี้จะแบ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองกลุ่มแรกได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับ เพื่อนจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มทดลองอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัย เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย นักเรียนกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01
2. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อน นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01
3. หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตน กับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE EFFECT OF PEER-LED ASSERTIVE TRAINING GROUP ON INTERACTION
WITH PEERS OF MATHAYOM SUKSA II STUDENTS
OF WATRAIKHINGVITHAYA SCHOOL IN
CHANGWAT NAKHON PATHOM

AN ABSTRACT
BY
RAVEEVAN KHOMSOM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

February 1999

This purpose of this experimental research was to study the effect of peer-led assertive training group on interaction with peers of Mathayom Suksa II students of Wattraikhingvithaya School in Changwat Nakhon Pathom in the academic year 1998. The first purpose of the study was to assess the effect of assertive training on assertive training abilities of peer-led assertive training group. The other purposes were to examine the effects of assertive training on the interaction with peer of the students and the comparative effectiveness of "peer as trainers" and "peer as trainers and coled with researcher as a group facilitator." The subjects of the study were divided into three groups : a peer-led assertive training group and two groups of students whose interaction with peers were inappropriate. The six subjects of peer-led group were randomly selected from Mathayom Suksa II students whose interaction with peers were appropriate and whose assertive-training abilities were high. The other two groups of sixteen subjects were randomly selected from Mathayom Suksa II students whose interaction with peers were inappropriate. These subjects were then randomly divided into two experimental groups, each group consisted of eight students. The experimental group I participated in the peer-led assertive training group while the experimental group II participated in the peer-led assertive training group and coled with researcher as a group facilitator. The data were analyzed by t-test

The results of the study were as follows :

1. The assertive-training abilities of the students participated in the researcher-led assertive-training group significantly increased at .01 level
2. The interaction with peers of the students participated in the peer-led assertive training group significantly increased at .01 level
3. The interaction with peers of the students participated in the peer-led assertive training group and coled with researcher as a group facilitator significantly increased at .01 level

4. No significant differences in the interaction with peers existed between the students participated in the peer - led assertive training group and the students exposed to the peer - led assertive training group and coled with researcher as a group facilitator.

